శ్రీ లలిత

ద్వితీయ భాగము

(109 నుండి 200 నామములకు వివరణము)

2

మాస్టర్ పార్వతీకుమార్

ధనిష్ఠ

ప్రథమ ముద్రణ : 2007
ప్రతులు : 1,000

వెల : రూ॥ **40-00**

ప్రాప్తిస్థానము :
జగద్గురు మందిరము
(ది వరల్డ్ టీచర్ టెంపుల్)
'రాధామాధవమ్',
14-38-2, ముప్పిడి కోలనీ,
విశాఖపట్నం - 530 002.

ముద్రణ :
ఎక్సేలియన్ ప్రింటింగ్ స్కూల్
విశాఖపట్నం - 530 016.
☏ 0891-2747320.

ధనిష్ఠ

స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థ

“ధనిష్ఠ” అనగా ధనపూరిత దివ్యవాయువు. ధనమనగ దివ్య సంపద. అది కేవలము డబ్బుకాదు. డబ్బుతో సంపదను కొలువలేము, కొనలేము. సంపద జీవన వైభవమునకు సంబంధించినది. మన శ్రుతులలో అగ్ని, వాయువు, ఇంద్రుడు, బృహస్పతి యిత్యాది దివ్య ప్రజ్ఞలను ధనమనిరి. ఆర్ష విజ్ఞానమే నిజమైన ధనము. అట్టి ధనమును కూర్పుచేసి వ్యాప్తి చేయుటకు “ధనిష్ఠ” 1992లో జన్మించినది.

“ధనిష్ఠ”, డా॥ కంభంపాటి పార్వతీకుమార్ గారి వాక్కును సి.డి., ఆడియో, వీడియో క్యాసెట్ల రూపము లోను, పుస్తకముల రూపములోను భద్రపరచి సత్సాధకుల కందించునట్టి యజ్ఞార్థకర్మను చేపట్టినది.

“ధనిష్ఠ” ఒక చక్కని గ్రంథాలయమును, ధ్యాన మందిరమును, సద్గోష్ఠికై వలసిన వాతావరణమును - *“జగద్గురు మందిరము”* గ ఏర్పరచి, ఆసక్తి కలవారికి ధ్యానము, స్వాధ్యాయము నేర్పుచున్నది.

సంకలనకర్త : మాస్టర్ కంభంపాటి పార్వతీకుమార్

మాతృదేశము మొదలుగా ఉత్తర అమెరికా, లాటిన్ అమెరికా మరియు ఐరోపా ఖండములలోగల ఆధ్యాత్మిక జిజ్ఞాసువులకు ప్రచోదనము కలిగించుచూ, భక్తి, జ్ఞానము, వైరాగ్యము, యోగా భ్యాసము యిత్యాది విషయములలో బోధనలు గావించుచూ, పరమగురువుల మార్గానుయాయులకు వెలుగుదారి చూపించు చున్న సత్సాధనా సంపత్తిగల నవయుగ యోగ మార్గదర్శి **మాస్టర్ కంభంపాటి పార్వతీకుమార్** గారు. వారి బోధనలు లెక్కకు మించి యున్ననూ, పలురకములైన విషయ, విజ్ఞాన బోధనలుగా తెలియ వచ్చును. అవి బోధనలుగానే కాకుండా నిత్యజీవితమున అనుసర ణీయమై, ఆచరణయోగ్యమై, ఆచరించువారికి సత్యదర్శనమున సత్వర ఫలితముల నందించుచున్నవని తెలుపుట అతిశయోక్తి కానేరదు.

సాంఘిక, ఆర్థిక, ఆధ్యాత్మిక, సాంస్కృతిక, కళా రంగములలో వారి నిరంతర సేవలను గుర్తించి, గౌరవించి, ఆంధ్ర విశ్వకళా పరిషత్ **"డాక్టర్ ఆఫ్ లెటర్స్"** పట్టానందించి, ఆదర్శవంతమైన వారి సేవలను కొనియాడినది.

ఆర్థిక, సాంఘిక, సేవారంగములలో - మానవాళి మనుగడలో సుఖము, శాంతి పరిమళింపజేయు సూత్రముగా ఆధ్యాత్మికత అలరారినప్పుడే, దానికి సాఫల్యత, సార్థకత ఉండునని, "మానవ సేవయే మాధవసేవ" అను మాటకు సరియైన అర్థము యిదేనని శ్రీ కుమార్‌గారు తమ ప్రవర్తన ద్వారా తెలియపరచుచున్నారు.

శ్రీ పార్వతీకుమార్ బాధ్యతగల గృహస్థులు, పేరున్న ఆర్థిక సలహాదారు, విజ్ఞానమును వికసింపజేయు గురువు, శారీరక - మానసిక రుగ్మతలను తొలగింపజేయు వైద్యులు, అనేక గ్రంథముల సంకలన కర్త, నిగర్వి, నిర్మల హృదయులు.

జ్ఞానము ఏ ఒక్కరికి చెందినది కాదనియు, జ్ఞానులు సైతము అందరునూ జ్ఞానమునకే చెందిన వారనియూ, జ్ఞానమే సరియగు వాహికల నెన్నుకొని తనను తాను ప్రకటించుకొను చుండుననియూ, అందుచే నిజముగా ఎవ్వరూ గ్రంథకర్తలు కాజాల రనియూ, సంకలన కర్తలే ననియు శ్రీ కుమార్‌గారి దృఢవిశ్వాసము. విశేష పరిజ్ఞానముగల ప్రతిభావంతు లైనప్పటికి సౌశీల్యముతో సామాన్యుల మిత్రత్వము నభిలషించు సమవర్తి.

శ్రీ పార్వతీకుమార్‌గారి ఆధ్వర్యమున ఎన్నియో ధార్మిక సంస్థలు దేశవిదేశములలో పరహితసేవ గావించుచున్నవి. "పరహితము పరమధర్మ" మను ఆర్యోక్తి వారి జీవితమును నడిపించుచున్నది. భగవధ్యానము, స్వాధ్యాయము, పరహితములకు త్రిధాబద్ధులుగా ఎందరో ఆస్తికులకు వారు ప్రపంచమున ప్రచోదనము గావించుచున్నారు. పరమగురు పరంపర వారి కాదర్శము.

- ధనిష్ఠా ఫౌండేషన్

తొలిపలుకు

"శ్రీలలిత'' అను శీర్షికగా మాస్టర్ పార్వతీకుమార్‌గారు లలితా సహస్రనామములకు వ్యాఖ్యానము వ్రాయుచున్నారు. అవి ప్రతి మాసము 'నావాణి' దర్శన మాస పత్రికయందు ప్రచురింప బడుచున్నవి. పాఠకుల కోరికపై మొదటి 108 నామములను ఒక పుస్తకముగ "ధనిష్ఠ'' ప్రచురించినది. దాని తదుపరి 109వ నామము నుండి 200వ నామము వరకు ద్వితీయ భాగముగ ప్రస్తుతము అందించుచున్నాము.

మాస్టర్ పార్వతీకుమార్‌గారి వివరణము ఎల్లవేళల సత్సాధకుల నుద్దేశించియే యుండును. వారి భాష కూడ చాల సరళము. గంభీరమగు విషయములను పామరులకు సహితము అందించగల స్పష్టత ఆయన భాషణమందు, రచనలయందు గోచరించును. వారినుండి వెలువడిన విజ్ఞానాంశ మేదైననూ ఆచరణకు స్ఫూర్తి కలిగించునట్లుగ నుండును.

ఆవేశములేని ఆచరణ వారి యందు, వారి భాషణయందు నిత్యము గోచరించు చుండును. ఆచరణయే ఇహపరములకు పరిష్కారమని వారి బోధనలు ప్రస్ఫుటము చేయుచుండును.

అందులకే ఈ ముద్రణము.

- ధనిష్ఠ

పరిచయము

లలితాదేవి, శ్రీదేవి, దుర్గ, మహాలక్ష్మి, మహాసరస్వతి, మహాకాళి, రాజరాజేశ్వరి, త్రిపురసుందరి, ఇవియన్నియు జగదంబ నామములే. విశ్వ చైతన్యమే జగదంబ. ఆమె నుండియే త్రిగుణములు, పంచభూతముల సృష్టి ఏర్పడుచున్నది. ఇవియే ఆమె అష్ట ప్రకృతులు. అందలి చైతన్యమామెయే. అష్ట ప్రకృతులకు మూలము కనుక ఆమెయే మూల ప్రకృతి. సృష్టికి మూలాధారము ఆమెయే. అవ్యక్తస్థితి యందు సత్యముగను, వక్తస్థితి యందు మహాచైతన్యముగను విరాజిల్లునదియే శ్రీమాత.

సమస్త దేవతామూర్తులు, గ్రహగోళములు, సర్వజీవకోటి శ్రీలలిత నుండి ఏర్పడినవే. ఆమె లీలావిలాసము, సృష్టివైభవము సహస్ర నామములతో కొనియాడబడినది. వర్ణన కతీతమైనను ఆమెను వర్ణించు ప్రయత్నము, ఆ మహా చైతన్యమున స్థితి గొనుటకు వినియోగ పడును. అందులకే పారాయణము.

అవగాహనతో కూడిన పారాయణము చేయుట వలన రుచి తెలియును. రుచియనగ వెలుగు. రుచియనగ అనుభూతి కూడ. అట్టి దర్శనము అందరికి దక్కవలెనని, అనుభూతి అందరికిని కలుగవలెనని ఋషుల ఆకాంక్ష. అవగాహన అనుభూతికి మార్గము చూపును గనుక వ్యాఖ్యానములు సరళముగనున్నచో అవగాహన సులభము. అందులకే ఈ వ్యాఖ్యానము. సామాన్యులకు వినియోగపడినచో ఈ ప్రయత్నము సఫలము.

- పార్వతీకుమార్

విషయసూచిక

109.	మహాసక్తి	....	15
110.	కుండలినీ	....	17
111.	బిసతంతుతనీయసీ	....	19
112.	భవానీ	....	21
113.	భావనాగమ్యా	....	22
114.	భవారణ్య కుఠారికా	....	24
115.	భద్రప్రియా	....	26
116.	భద్రమూర్తి	....	27
117.	భక్త సౌభాగ్యదాయినీ	....	28
118.	భక్తప్రియా	....	29
119.	భక్తిగమ్యా	....	31
120.	భక్తివశ్యా	....	32
121.	భయాపహా	....	33
122.	శాంభవీ	....	34
123.	శారదారాధ్యా	....	35
124.	శర్వాణీ	....	36
125.	శర్మదాయినీ	....	37
126.	శాంకరీ	....	38
127.	శ్రీకరీ	....	39
128.	సాధ్వీ	....	40
129.	శరచ్చంద్రనిభాననా	....	41

130.	శాతోదరీ	....	42
131.	శాంతిమతీ	....	43
132.	నిరాధారా	....	44
133.	నిరంజనా	....	45
134.	నిర్లేపా	....	46
135.	నిర్మలా	....	47
136.	నిత్యా	....	48
137.	నిరాకారా	....	50
138.	నిరాకులా	....	51
139.	నిర్గుణా	....	53
140.	నిష్కళా	....	54
141.	శాంతా	....	56
142.	నిష్కామా	....	57
143.	నిరుపప్లవా	....	59
144.	నిత్యముక్తా	....	60
145.	నిర్వికారా	....	62
146.	నిష్ప్రపంచా	....	63
147.	నిరాశ్రయా	....	65
148.	నిత్యశుద్ధా	....	67
149.	నిత్యబుద్ధా	....	69
150.	నిరవద్యా	....	70
151.	నిరంతరా	....	71
152.	నిష్కారణా	....	73
153.	నిష్కళంకా	....	75

154.	నిరుపాధి	....	77
155.	నిరీశ్వరా	....	78
156.	నీరాగా	....	80
157.	రాగమథనీ	....	82
158.	నిర్మదా	....	84
159.	మదనాశినీ	....	86
160.	నిశ్చింతా	....	87
161.	నిరహంకారా	....	89
162.	నిర్మోహా	....	91
163.	మోహనాశినీ	....	93
164.	నిర్మమా	....	95
165.	మమతాహంత్రీ	....	97
166.	నిష్పాపా	....	99
167.	పాపనాశినీ	....	101
168.	నిష్క్రోధా	....	102
169.	క్రోధశమనీ	....	104
170.	నిర్లోభా	....	106
171.	లోభనాశినీ	....	108
172.	నిస్సంశయా	....	110
173.	సంశయఘ్నీ	....	112
174.	నిర్భవా	....	114
175.	భవనాశినీ	....	116
176.	నిర్వికల్పా	....	118
177.	నిరాబాధా	....	120

178.	నిర్భేదా	....	122
179.	భేదనాశినీ	....	124
180.	నిర్నాశా	....	126
181.	మృత్యుమథనీ	....	128
182.	నిష్క్రియా	....	130
183.	నిష్పరిగ్రహా	....	133
184.	నిస్తులా	....	135
185.	నీలచికురా	....	137
186.	నిరపాయా	....	139
187.	నిరత్యయా	....	141
188.	దుర్లభా	....	143
189.	దుర్గమా	....	145
190.	దుర్గా	....	147
191.	దుఃఖహంత్రీ	....	149
192.	సుఖప్రదా	....	151
193.	దుష్టదూరా	....	153
194.	దురాచార శమనీ	....	155
195.	దోషవర్జితా	....	156
196.	సర్వజ్ఞా	....	158
197.	సాంద్రకరుణా	....	160
198.	సమానాధికవర్జితా	....	162
199.	సర్వశక్తిమయీ	....	164
200.	సర్వ మంగళా	....	166
	మూలము	....	169

శ్రీలలిత - 2

ద్వితీయ భాగము

శ్రీలలిత

ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం శ్రీమాత్రే నమః ।

109. 'మహాసక్తి'

మహాసక్తి అనగా మహత్తరమైన శక్తి. శ్రీదేవి ఆసక్తి కలది అని అర్థము.

ఆసక్తి అనగా ఉత్సవరూప. అమితమైన ఉత్సాహము కలది శ్రీదేవి. ఆమె శివునితో సమయోగము నుండుటచే నిత్యము ఉత్సవము నందుండును. పరమాత్మతో యోగము చెందినవారు పరమానంద భరితులై ఉందురు. అట్టి యోగమున శివుని సహరూపమునుగొని సమయోగమున నిలచినదే శ్రీదేవి. ఆమె నారాధించిన వారికి అట్టి యోగస్థితిని ఆమె అనుగ్రహింపగలదు. ఆమె ఉద్భవమే ఉత్సాహ భరితము. ప్రజ్ఞా ప్రకృతుల సంయోగమున నున్న యోగులుకూడ అట్లే ఉత్సాహభరితులై యుందురు. మేలుకొనినది మొదలు నిదురించువరకు అట్టి ఉత్సాహముననే వారు జీవింతురు.

సృష్టియందు శివతత్త్వము అగ్నియై నిలచుటచే, అగ్ని తేజస్సు నందు ఆసక్తి కలది అనికూడ భావింపవచ్చును. సృష్టియందు నామ రూప సామ్యమును పొందుటయందుకూడ శ్రీదేవికి ఆసక్తి కలదు. తత్త్వమునకు గుణరూపము నేర్పరచి ఉత్సహించుచు నుండును. ఒంటి నలుగుతో వినాయకుని సృష్టించుట యందు ఈ ఉత్సాహమును కనపరచును.

అదే విధముగ ఆత్మ సమాగమమునందు కూడ ఆసక్తి కలది శ్రీదేవి. సృష్టితోను, శివునితోను సమాగమము చెంది చైతన్య స్వరూపిణియై అమితానందమును ఎల్లప్పుడునూ పొందుచు నున్నది శ్రీదేవి. ఆమె ఆసక్తి వర్ణనాతీతము.

110. 'కుండలినీ'

కుండలములు కలది శ్రీదేవి అని అర్థము.

గోళాకారముగా సృష్టి నిర్మాణము గావించి, అందుండి అండా కారములుగా బ్రహ్మాండమునుండి పిండాండము వరకు సృష్టి నిర్మాణము చేయునది శ్రీలలిత అని అర్థము.

మూలాధారమందలి అగ్ని తేజస్సు యందు ఉన్న జీవశక్తి కుండలినే. తేజోరూపమైన ప్రాణాకారము కలిగి సర్పమువలె మూలమున స్థితిగొని యుండి, సుషుమ్న మార్గమున సహస్రారము వరకు వ్యాపింపగల తేజస్విని కుండలిని. ప్రాణుల యందలి జీవచైతన్యమే కుండలిని. ఈ కుండలినీ మార్గము సృష్టియందు సత్యలోకము నుండి భూలోకము వరకు తీగవలె చుట్టలు చుట్టలుగా వ్యాపించి యుండును. భూమండలము, సూర్యమండలము, సవితృ మండలము, భర్గోదేవ మండలము వ్యాపించి సర్వమును నిర్వర్తించుచు నుండును. వాక్కు రూపమున ఉద్భవించునది కనుక వాగ్భవ అని కూడ కుండలినీ చైతన్యమును పిలుతురు. జీవ చైతన్యము ఏ లోకమున స్థితి గొనినదో ఆ లోకము వరకు వ్యాపించి కుండలిని యుండును. మానవునియందు భౌతిక, ప్రాణమయ, మనోమయ కోశములయందు వ్యాపించి, విజ్ఞానమయపు అంచుల వరకు కుండలినీ చైతన్యమున్నదని తెలుపుదురు. కారణము ఏమనగా మానవునికి

భౌతికము, ప్రాణమయము, మనోమయము అగు లోకములు అవగతమై ఉండుటయే. కొంత బుద్ధికూడ ప్రతిమానవునియందును ఉండుటచే, మూడున్నర చుట్టలుగా కుండలినీ చైతన్యమున్నదని అందురు. బుద్ధిలోకమున ప్రవేశించిన వారికి కుండలిని నాలుగు చుట్టలుగ ఉండును.

అట్లే ఆనందమయ లోకమున ఐదుగను, అనుపాదక లోకమున ఆరుగను, ఆదిలోకమున ఏడుగను చుట్టలు గలిగి యుండును. ఏడు చుట్టల కుండలినీ చైతన్యము వ్యాపించినపుడు, సహస్రారమందలి శివతత్త్వముతో చేరినప్పుడు, సుస్థిరురాలై యుండును. కుండలినీ చైతన్యము ఊర్ధ్వగతి చెందుట యనగా జీవుడు పరిణతి చెందుటయే.

111. 'బిసతంతుతనీయసీ'

తామరతూడులోని దారమువలె మిక్కిలిగా కృశించిన రూపము కలది, అనగా సూక్ష్మమైనది అని అర్థము.

కుండలినీ చైతన్యము సర్పాకారముగ వర్ణింపబడినను, అతి సూక్ష్మమైన దారమువలె దర్శనమిచ్చును. చుట్టలుగా మూలాధారమున ఉండుటచే సర్పాకారమనిరి. నిజమునకు అది సూక్ష్మమగు చైతన్యము. తేజస్సు, ఆ తేజస్సు సుషుమ్న మార్గమున అతి సూక్ష్మమై సాగును. ప్రాణాయామ సాధనమున వాయువు సహకారముతో ఈ చైతన్యము స్వాధిష్ఠానమందు అగ్నివలె ప్రజ్వలించును. అటుపైన గల ప్రజ్ఞా చక్రములను ఛేదించు కొనుచూ సహస్రారము చేరును. ఈ మొత్తము మార్గమును సుషుమ్న నాడిగ తెలుపుదురు. అందు ఊర్ధ్వముఖము చెందు ప్రజ్ఞ తేజోరూపమైన సర్పముగా వర్ణింతురు.

తామరతూడులో కొన్ని వందల దారములున్నవి. అందలి దారము నొకదానిని పరిశీలించినచో, పాఠకునకు కుండలినీ చైతన్యపు సూక్ష్మత్వము కొంత అవగాహన కాగలదు.

అరుణోపనిషత్తు ఈ విధముగా బోధించుచుండును. "ఓ భారతీయుడా! అగ్నిని ఆశ్రయింపుము. సోమస్థితి చేరి తృప్తి పొందుము. సోముడనగా అమృతత్వమునకు చెందిన ప్రజ్ఞ. ఉమతో కూడిన ఈశ్వరుడు. ఇచట ఉమ ఈశ్వరుని చేరుట సిద్ధి. ఆమె సహస్రారమున

ఈశ్వరునితో చేరిన కుండలినీ చైతన్యము. మూలాధారమున ఆమె పుట్టిన బాలికవలె బుసకొట్టుచూ ఈశ్వరుని చేరుటకు ఏడ్చుచుండును. ఇట్టి ఆరాటమును చూపు కుండలినీ శక్తిని 'కుమారి' అందురు. 'కు' అనగా భూతత్త్వము. 'మ్రియతే' అనగా లీనము చేయునది. భూతత్త్వము లీనము చేయుచున్నది గాన 'కుమారి' అని చెప్పబడు చున్నది.

ఇది జిజ్ఞాసగల జీవుని రోదనావస్థగా తెలియవలెను. మూలాధారమందలి కుండము నుండి లేచునపుడు, ఆమె చేయు రోదన ధ్వనియే 'కుమారి'. ఈ కుమారి మంద్ర స్వరముతో నుండును. రోదనమునకు మునుపు ఈమె బాల. రోదనధ్వనిలో కుమారి. అటుపైన స్వాధిష్ఠానమున అగ్నివలె ప్రజ్వలించునపుడు 'యోషిత'. అనగా యవ్వనవతి. అనాహతమును దాటినపుడు 'తరుణి'. అటుపై ఈశ్వరుని చేరి తృప్తి చెంది 'కామేశ్వరి' అగు చున్నది. ఆమెయే రాజరాజేశ్వరి. ఈ మొత్తము మార్గమంతయు సుషుమ్న మార్గము. అదియే 'బిసతంతు'. అందు సూక్ష్మ రూపమున నివాసము చేయునది ప్రజ్ఞ లేక శ్రీదేవి.

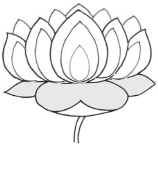

112. 'భవానీ'

భవమనగా జీవరూపమైన నీరు. శివుని భవుడని పిలుతురు. అనగా జీవరూపమైన నీటికి ఆధారమైన వాడు. ఈ నీటిని నారములని కూడా పిలుతురు. నారాయణుడన్నను, భవుడన్నను ఒక్కటియే. అది అనంతమగు చైతన్యము. అందుండి ప్రత్యేక సంకల్పమున ప్రత్యేకమగు జీవులుగ సృష్టి దిగి వచ్చుచున్నది. 'భవ అవయతి భవాని' అని తెలుపుదురు. అనగా తన ఆజ్ఞచేత అనంతమగు నీటి నుండి బిందు రూపమగు జీవులను జీవింపజేయునది అని అర్థము.

నారమునుండే నరులు ఏర్పడుచున్నారు. నారము లనగా నశింపనివి. నరులనగా కూడా నశింపనివారు అని అర్థము. వారే జీవులు. అనంతమగు సముద్రమునుండి అసంఖ్యాకములగు బిందువులు ఎట్లేర్పడెనో, అట్లే అనంతమగు ఆకాశ జలమునుండి జీవకోట్ల నేర్పరుచుట శ్రీదేవి కార్యము. ఆమె ఇచ్ఛచేతనే సమస్తమూ నిర్వహింపబడుచున్నది. అందుచేత ఆమె భవాని అగుచున్నది. ఆమె ఏర్పరచిన సమస్తమునందు స్థితి భేదము లేక వసించువాడు భవుడు. అతడు భవుడు; ఆమె భవాని.

113. 'భావనాగమ్యా'

భావముచే పొందదగినది శ్రీదేవి అని అర్థము.

భజన రూపమున గానీ, స్తోత్రముల రూపమున గానీ, నోములు, వ్రతములు, పూజల రూపమున గానీ, ధ్యాన రూపమున గానీ చేయవలసినది భావనయే. శ్రీదేవి యందు భావన లగ్నము చేయక చేయు పై కార్యము లన్నియు వ్యర్థములు. భావన శ్రీలలితాదేవి యందు నిలచుటకే పూజ, ధ్యానము, స్తోత్రము, భజన మొదలగునవి. అభ్యాస వశమున పైకార్యములన్నియు యాంత్రికముగ సాగుట వలన గమ్యమును చేర్చవు. భావన శ్రీలలితా దేవి యందు లగ్నమగుట ప్రధానము. భావన లేని భక్తి కార్యములు డంబాచారములే. భావనను నిరంతరము చేయుటకు అనుపానములే ధ్యానము, పూజ, కీర్తన, స్తోత్రము, భజన.

చైతన్యమున మనసు లగ్నము కావలెను. శ్రీదేవి చైతన్య స్వరూపిణి. ఆమె మనలో ఎరుకగ నున్నది. సర్వమును తెలియుటకు ఆ ఎరుకయే ఆధారము. అట్టి ఎరుకయందు మనసు నిలుపుట నిజమగు సాధన. ఇది అనన్యము కావలెనని శ్రీకృష్ణుడు బోధించి నాడు. అనన్యమనగా అన్యము లేనిది. తనయందును తన పరిసరము లందును, తనకు గోచరించుచున్న సర్వస్వము పై తెలిపిన చైతన్యము ఆధారముగనే యున్నవని తెలియుట అనన్యము. అన్నిటియందు

చైతన్యమే కూడి యున్నది అని భావించుట వలన, ఆ భావనకు గమ్యముగా చేతన స్వరూపిణి యగు శ్రీలలితా దేవి అనంతమై దర్శన మిచ్చును. ఇది నిజమగు ఉపాసన. ఒక రూపమునకు, ఒక నామము నకు, కాలమునకు, దేశమునకు శ్రీలలితను పరిమితము చేయుట మనలోని పరిమితత్వమునకు తార్కాణము.

అన్యముగా గోచరించునది. ప్రతి వ్యక్తికిని తానుగ గోచరించు నది, తన కతీతమై యున్నది శ్రీదేవి. ఇట్లు మూడు విధములగు భావనలలో ఆమె యున్నది. ఈ మూడు భావనలను సకల, సకల నిష్కళ, నిష్కళ అను మూడు స్థితులలో తెలుపుదురు. బహిరంగ మంతయు సకల, అంతరంగమంతయు సకల నిష్కళ. రెండింటికిని ఆధారము నిష్కళ. మొదటిది స్థూలము. రెండవది సూక్ష్మము. మూడవది రెండింటికిని ఆధారము. క్రమముగ ఈ మూడు స్థితుల యందు అమ్మను దర్శించుట సాధన. విశ్వము నంతను ఆమె రూపముగ దర్శించుట మొదటి మెట్టు. తనయందు తాను, నేను అను కేంద్రమునకు పుట్టుక స్థానమును అంతరంగమున భావించుట రెండవ మెట్టు. తనయందును, విశ్వమునందును భాసించునది, తనకును, విశ్వమునకును అతీతమై యున్నదని దానియందు తన్మయత్వము చెందుట మూడవ మెట్టు. ఇట్లు మూడు సోపానము లలో భావన మార్గమున అమ్మను చేరవచ్చును.

114. 'భవారణ్య కుఠారికా'

జన్మ పరంపరలతో కూడిన సంసారము అను అరణ్యమునకు గొడ్డలిపెట్టు వంటిది శ్రీలలిత.

సంసారమనగా సంసరణము చెందుట వలన కరుగు బద్ధత. సంసరణమనగా జారిపోవుట. ఇది మోహము వలన కలుగును. మోహము మమకారమునకు దారితీయును. మమకారము రాగ ద్వేషములకు దారితీయును. కామక్రోధములను, లోభమోహములను, ఈర్ష్యాసూయలను కలిగించునది మోహము. మోహము మాయవలన కలుగును. మాయ శ్రీదేవి ప్రక్రియ. ఆమె మాయనుండి పుట్టినవారే సర్వ జీవులు. శ్రీదేవి త్రిగుణముల ద్వారా సమస్త సృష్టి చేయును. ఒకే చైతన్యమునకు మూడు స్థితులు కల్పించును. అవి మూడు గుణములుగా మారును. అవి ఇచ్ఛ, జ్ఞాన, క్రియా శక్తులు. ఇట్లు ఒకటి మూడగుట ఆమెచేయు మాయ. తెల్లటి సూర్య కిరణము ఏడు రంగులుగా మారుట వంటిది ఈ ప్రక్రియ. నిజమున కున్నది ఒకే చైతన్యము. అది మూడుగ మారుటయే మాయా ఆవిర్భావము. అందు ఇచ్ఛ సృష్టికి కారణమై నిలుచును. ఇచ్ఛ ఉన్నంతకాలము సృష్టి యుండును. మానవులయందు ఇచ్ఛయే అనేకానేక కోరికలుగ వ్యక్తమగుచుండును. ఇచ్ఛయున్నంత కాలము జన్మల పరంపర యుండును. సృష్టియందు ఏ మోహము లేనివానికి ఏ సంసార ముండదు. అట్టివాడు పరమశివుడని తెలుపుదురు. అతడు

త్రిమూర్తులలో ఒకడైన శివుడైనపుడు అతనికి కూడ మోహము కలుగునని, జగన్మోహిని అవతారము తెలుపుచున్నది. జ్ఞానులు సహితము శ్రీదేవి మాయామోహితులే. నారదాది మహర్షులు కూడ దేవి మాయను దాటలేని ఉదంతము లున్నవి.

శ్రీదేవి మాయవలననే మోహితులైన జీవులు ఇచ్ఛ ఆధారముగ ఎడతెరిపి లేక జన్మ లెత్తు చుందురు. ఇచ్చట జనన మరణములు అరణ్యముతో పోల్చబడినవి. అరణ్యమున కొన్ని వృక్షములు కూలినను, మరికొన్ని పుట్టుచునే యుండును. పెంచకపోయినను పెరుగునదే అరణ్యము. కోరికలు కొన్ని తీరగా మరికొన్ని పుట్టుచునే ఉండును. తీరని కోరికలు కారణముగా మరికొన్ని జన్మములు కలుగుచునే యుండును. దీనికి అంతులేదు. సముద్రము నందు అలలకు అంతు లేనట్లు కోరికలకు కూడ అంతులేదు. కాలమును, దేశమును బట్టి ప్రకృతి ప్రేరణగ మునుపు లేనట్టి కోరికలు కూడ జన్మించ వచ్చును. దీనికి మూలము శ్రీదేవి మాయ. దీనికి అంత మెక్కడ? ఆమె సంకల్పించినచో అంతము చేయగలదు. ఏ జీవియైనను బ్రహ్మత్వము నకు లేక శివసాయుజ్యమునకు అనుగ్రహింప బడవలెనన్నచో శ్రీదేవి ఆశీర్వచనము ముఖ్యము. ఆమె అనుగ్రహించినచో జన్మపరంపరల అరణ్యమును గొడ్డలితో నరకినట్లు నరకి వేయగలదు. ఆమె అనుగ్రహమే లేనిచో త్రిమూర్తులతో సహా అందరూ సంసార బంధమున పడగలరు. సంసారమను అరణ్యమునకు కారణము ఆమెయే; పరిష్కారము కూడ ఆమెయే.

115. 'భద్రప్రియా'

మంగళమగు విషయములయందు ప్రియము కలది శ్రీలలిత.

భద్ర మనగా మంగళము. పవిత్రత గల వస్తువు లన్నియూ మంగళ ప్రదములే. పసుపు, కుంకుమ, గంధము, ఇతర సుగంధ ద్రవ్యములు, కళ, కాంతి, అందము గల వస్తువులు శ్రీలలితకు ప్రియము కలిగించగలవు. ఇవి అన్నియూ లక్ష్మీ ప్రదములు. వాని యందు ఆమె ప్రియముగా వసించి యుండును. ఈ కారణముగనే, శ్రీదేవిని పూజించుటకు పసుపు, కుంకుమ, సుగంధము, సుపుష్పములు (మంచి వాసన గల పువ్వులు; సువాసన లేని పువ్వులతో పూజింపరాదు) అగరు వత్తులు, నేతి దీపములు, ఘుమఘుమలాడు వంటకములు, పట్టు వస్త్రములు, బంగారు నగలు, ఆభరణములు, రత్నములు ఆదిగాగల కాంతివంతమైన వస్తువులు శ్రీ లలితాదేవి పూజా సమయమున వాడుదురు.

ఖనిజములయందు, వృక్షజాతియందు, జంతువులయందు, మానవులయందు, శ్రీ లలితకు ప్రియమగునవి చాల కలవు. వాని వినియోగము ఆమెకు ప్రియము కలిగించగలదు. ఎచ్చట పవిత్రత యుండునో అచ్చట శోభ యుండును. శోభ అంతయూ శ్రీదేవి అస్తిత్వము. ఏనుగులలో భద్రజాతి ఏనుగులని కలవు. ఈ ఏనుగులన్న శ్రీదేవికి అత్యంత ప్రీతి. దేవాలయములందు ఈ జాతి ఏనుగులను పోషించుట అను సంప్రదాయము ఈ కారణముగనే ఏర్పడినది.

116. 'భద్రమూర్తి'

మంగళప్రదమైన రూపము కలది.

శ్రీలలిత రూపము అత్యంత మంగళకరమైనది. అందము అతిశయించు రూపమది. జగత్తునే మోహింపజేయు రూపము. అట్టిదిట్టిదని వర్ణింపరానిది. నఖశిఖపర్యంతము అత్యంత మాధుర్యమును వర్షింపజేయు రూపము. మొదటి యాభైనాలుగు నామములు ఆమె రూపమును కీర్తించినవిగా ఈ సహస్రనామమున యున్నవి. ఈ నామములను చక్కగ ఉచ్చరించుచు, ఆమె రూపమును దర్శించు వారికి సర్వము మంగళప్రదమై నిలచును. ఆమె సర్వమంగళ. నిరాకారయైనను, నిరుపమానమైన సుందరాకారమున దర్శనమిచ్చి అనుగ్రహింపగలదు. దేవతారూపము హృదయమున ప్రతిష్ఠించుకొని అంతర్ముఖమున ఆరాధించుట సర్వసౌభాగ్యములకు మూలమై యున్నది. హృదయ పీఠమున దివ్యకాంతులతో కూడిన రూపము స్థిరపడి ఆరాధింపబడినపుడు ఆరాధనకు బుద్ధిలోక ప్రవేశము అప్రయత్నముగ కలుగును. భక్తి, జ్ఞానము, యోగము, వైరాగ్యముల ద్వారా జీవుడు చేరు ప్రథమ గమ్యమే బుద్ధిలోకము.

117. 'భక్త సౌభాగ్యదాయినీ'

భాగ్య మనగా సంపద, కామము, మహాత్మ్యము, వీర్యము, కీర్తి అని అర్థములు చెప్పబడినవి. శుభము, శోభనము అను సంపద, కామము, మమత్తు, వీర్యము, కీర్తి సౌభాగ్యమగుచున్నది. అట్టి సౌభాగ్యమును భక్తులకిచ్చునది శ్రీలలిత అని అర్థము.

పై తెలిపిన భాగ్యము లన్నియు శుభమగునవి కానిచో, దుఃఖమును, నష్టమును కలిగించును. సంపద ఉండవచ్చును కాని దాని నుండి పొందవలసిన సుఖముండకపోవచ్చును. అట్లే సుఖము నిచ్చు కోరికలు కాక, ఇతరములగు కోరిక లుండవచ్చును. అట్లే, మహాత్మ్యము, వీర్యము, కీర్తి.

రావణునికి భాగ్యమున్నది. రాముడికి భాగ్యమున్నది. రాముని భాగ్యము సౌభాగ్యము. ధర్మపరులకు, భక్తులకు కలుగు భాగ్యము ఆనందము నిచ్చునదై యుండును. ఇతరుల భాగ్యము దుఃఖమునకు కారణమై యుండును.

118. 'భక్తప్రియా'

భక్తి ప్రియముగా గలది శ్రీదేవి.

భక్తి రెండు విధములు. అవి ముఖ్యభక్తి, గౌణభక్తి. ముఖ్యభక్తి యనగా భవంతునియందు అనురక్తి, భగవంతుని యందు ఆసక్తి, భగవంతునియందు ప్రేమ. అనురక్తి, ఆసక్తి, ప్రేమ గలవస్తువును సతతము స్మరించుచు నుందుము. అట్టి స్మరణకు మరియొక కారణ ముండదు. ఎప్పుడునూ మనస్సు దైవము వైపునకే లాగుచుండును. ఇతర విషయములపై మనస్సు అంతంత మాత్రమే లగ్నమగును. అన్నిటియందు దైవమే స్ఫురించుచుండును. ఇట్టివారికి భగవంతుడు కానిదేమియు ఉండదు. ప్రహ్లాదుడు, అంబరీషుడు, శుకుడు, నారదుడు అట్టివారు. ఈ మార్గము నవలంబించు భక్తులు కలరు. వారికి నిత్యజీవితమంతయు భగవత్ పరముగనే యుండును. వీరే శ్రీకృష్ణుడు తెలిపిన అనన్య చింతనలు, నిత్య అభియుక్తులు, పర్యుపాసకులు, యోగులు.

భజించుట, పూజించుట, కీర్తించుట, శ్రవణము చేయుట, స్మరణము చేయుట, ధ్యానించుట, సేవ చేయుట, గుర్తుంచుకొనుటకు ప్రయత్నించుట వంటి భక్తి గౌణభక్తి. అనగా భగవంతుని కొంత సమయము స్మరించుట, ఇతర సమయమునందు తమదైన విషయము లందు నిమగ్నమగుట యుండును. ఈ భక్తి సర్వసామాన్యము.

ముఖ్యభక్తి గలవారికి గౌణభక్తి అనుపానమై నిలచును. గౌణభక్తి గలవారు క్రమముగా కొన్ని జన్మలలో ముఖ్యభక్తిని పొందవచ్చును. పొందుదురని రూఢి లేదు. భగవంతుని యందు ప్రేమ జనించినపుడే, ముఖ్యభక్తి అను బీజము అంకురించును. కాని అవసరములకై భగవంతుని ప్రార్థించువారికి గౌణభక్తియే మిగులును.

శ్రీలలిత భక్తియందు ప్రియము కలది కావున ముఖ్యభక్తిని గౌణభక్తిని కూడ అనుగ్రహించును. భక్తి అను విషయమున ఆమె కట్టి ప్రియము.

119. 'భక్తిగమ్యా'

భక్తిచేత చేరదగినది శ్రీలలిత అని అర్థము.

కేవలము ముఖ్యభక్తి చేతనే శుద్ధచైతన్య స్వరూపిణి యగు శ్రీలలితను చేరవచ్చును. ఇతర మార్గములలో చేరుట అసాధ్యము. ముఖ్యభక్తి అనగా ముందునామములో తెలుపబడిన అనన్యభక్తి. గౌణభక్తి ద్వారా శ్రీదేవి రుచి తెలిసిన భక్తులు అనన్యభక్తిలోనికి ప్రవేశించినచో ఆమె సాన్నిధ్యము లభింప గలదు. అనన్యభక్తియే దివ్యత్వమును చేరు మార్గము. భక్తియనగా దైవముపై అనురక్తి, ఆసక్తి ప్రేమ అని తెలియవలెను.

120. 'భక్తివశ్యా'

భక్తికి వశమగునది శ్రీలలిత అని అర్థము.

నిర్మలమగు భక్తి శ్రీదేవిని ఆకర్షించగలదు. నిర్మలత్వము శ్రీదేవికి ప్రీతికలది. అట్టి భక్తితో ప్రార్థన చేయువారికి శ్రీదేవి వశమగును. నిర్మలత్వమున్నంతసేపు శ్రీదేవి వశమున యుండును. క్రోధము, మాత్సర్యము, లోభము, గర్వము, ద్వేషము, ఇతర అశుభ భావనలు చేరినచో ఆమె అదృశ్యమగును. ముఖ్యభక్తులకు శ్రీదేవి సదా వశమై యుండును. రామకృష్ణ పరమహంసకు ఆమె అట్లు వశమై యున్నట్లు ఉదాహరణము లున్నవి. గౌణభక్తులకు కూడ భక్తి యందలి నిర్మలత్వమును బట్టి, తాత్కాలికముగ వశమగు చుండును. దేవతానుగ్రహము నిర్మలులకే సాధ్యము. అట్టివారికే దేవతలు వశమగుదురు. రాజసిక, తామసిక భక్తులకు వశమైనటుల భ్రమ గొల్పుదురు గాని వశమున యుండరు. రావణాదుల దురవస్థ అట్టిది.

121. 'భయాపహా'

భయమును అపహరించునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

భయమున్న చోట భక్తి లేనట్లే. సమస్తమును రక్షించు దైవము జీవులను రక్షింపడా? భగవంతుడు సర్వజగద్రక్షకుడని తెలిసియు, తనను రక్షించునో రక్షింపడో అని భావించుట, నమ్మకమునకు సంబంధించినది. తనపై తనకు నమ్మకమున్నచో దైవముపై కూడ నమ్మక ముండును. దైవమును ప్రార్థించువారు భయమునకు లొంగుట విశ్వాస లోపమే. శ్రీదేవిని ప్రార్థించుట వలన భయము హరింప బడునని ఈ నామము యొక్క అర్థము. అట్లే ఇతర దేవతల విషయ మున కూడ తెలుపుదురు. భక్తి మార్గమున జ్ఞానోదయ మగుచుండగ భయమను చీకటికి ఆస్కారము లేదు. సూర్యోదయమున చీకటి యుండలేదు కదా! కావున భయపడు వారికి దైవారాధనము ఒక చక్కని పరిష్కారము. ఆరాధించువారు భయమును గూర్చి ఆలోచింప నవసరము లేదు. ప్రగాఢ విశ్వాసముతో ఆరాధించుటొక్కటే మార్గము. సమస్త భయములకు శ్రీదేవి ఆరాధన పరిష్కారమని తెలియవలెను.

122. 'శాంభవీ'

శంభువు భార్య శ్రీలలిత అని అర్థము.

శంభువు అనగా పరమ శివుడు. అతడు శ్రీలలితచే నిర్మితమగు నవావరణ సృష్టి చక్రమందు ఎచట స్థితిగొని యున్నను, శమము శాంతితోనే యుండును. అతడు శంకరుడు కదా! శంభువాతడే. శివుడు అనుటలో శుభము కలిగించువాడని తెలియును. ఎక్కడ శమము, శాంతియున్నవో అచట ప్రజ్ఞ స్థిరత్వము చెందియుండును. సృష్టికి స్థిరత్వము కలిగించువాడు కూడ శంభుడే. అన్నిటిని అమ్మ సృష్టి చేయగా దానియందు స్థిరముగా నిలిచి స్థిరత్వము నందించు వాడు శంభుడు. ఉండువాడు శంభుడు కాగ క్రీడించునది శాంభవి. అతడు లేని ఆమె లేదు.

శాంభవీ దేవి శాంతి దాంతులను, శమమును ప్రసాదించ గలదు. అట్లనుగ్రహము పొందినవారు శివతత్వమున నిలుపగలరు. అట్టివారామెకు ప్రియులు. శాంభవీ దీక్షాపరులు లోపలను, బయటను క్రీడించుచున్న శివశక్తులను మాత్రమే దర్శించుచుందురు. ఇట్టివారు సంసార చక్రమున బడరు.

123. 'శారదారాధ్యా'

శారదగా ఆరాధింపబడునది శ్రీ లలిత అని అర్థము.

శారదాదేవిచే పూజింపబడునది అని మరియొక అర్థము. పండితులచే పూజింపబడునది అని మరియొక అర్థము. ఆరాధనకు వాక్కు ప్రధానము. వాక్కు సరస్వతీ దేవియే. ఆమె విద్యలకు అధిదేవత అగుటచే శారద అయినది. అట్టి శారద ఆధారముగ శ్రీదేవి ఆరాధింప బడుచున్నది. వాక్కునకు ఫలశృతి దైవారాధనయే. వాక్కుచే స్వల్ప ఆరాధనము దివ్యత్వమును అవతరింపచేయగలదు. అందులకే సూక్తములు, స్తోత్రములు, కీర్తనములు, గీతములు.

శరదృతువున ప్రత్యేకముగ శ్రీదేవిని ఆరాధించు సంప్రదా యము కలదు. అందువలన కూడ ఆమె శారదారాధ్య. శరన్నవరాత్రు లలో నవమినాటి పూజ శ్రీదేవి కత్యంత ప్రీతికరము.

శ్రీలలితను శారద రూపముగ ఆరాధించు సంప్రదాయము కలదు. శరత్కాల నవమినందు దేవతలచే పూజింపబడి మేల్కొలుప బడుటచే శ్రీలలితను శారదగ భావింతురు. మేల్కొలుపబడిన ఆమె మహిషాసురుని మర్దించును. అందువలన శరత్కాలమున పుట్టిన శ్రీదేవిని శారదాదేవిగ ఆరాధింతురు. శారదా పీఠమున ఆరాధింప బడుచున్న దేవి శ్రీలలితయే కదా! శృంగేరి యందు ప్రప్రథమముగ ఈ పీఠము నేర్పరచినది శ్రీశంకరులే.

124. 'శర్వాణీ'

శర్వుని భార్యగా వెలుగొందునది శర్వాణి అని అర్థము.

అష్టప్రకృతులను, మూలప్రకృతియైన శ్రీలలిత నిర్మాణము చేయగ అందు అష్టమూర్తియై శివుడు వసించును. అట్లు ఎనిమిదవది అయిన భూరూపమున వసించు శివతత్వమును శర్వుడు అందురు. అతని భార్య శర్వాణి అయినది. ఆమె భూరూపమే! భూమిపై విశిష్టముగ వృక్షములు మొలకెత్తుటచే ఆమెకు సుకేశి అని నామము కలదు. వీరిరువురికి జనించిన వాడే అంగారకుడు. ఈ విషయము అంగ పురాణమునందు, వాయు పురాణమునందు గోచరించును.

శర్వాణి అనగా భూ ప్రజ్ఞ. మనయందలి భౌతికశరీర ప్రజ్ఞ. భౌతిక శరీరము కుదురుగనుండుటకు శర్వుని, శర్వాణిని ఆరాధించుట ఋషులిచ్చిన ఉపాయము.

125. 'శర్మదాయినీ'

సుఖము నొసగునది శ్రీలలిత అని అర్థము.

శర్మ అను బిరుదు నిర్దిష్టముగను, నిశితముగను క్రతువులను ఆచరించు వారికొసగుదురు. క్రతువనగా నియత జీవనము. శ్రీలలితను ఆరాధించువారు క్రమబద్ధములగు జీవితములను నడుపుట జరుగును. ఆరాధన యందలి ఆర్ద్రత, క్రతుబద్ధత కారణములుగ మనసు అట్టి క్రమమును పొంది జీవితమున అన్ని విషయముల యందు అదే క్రమమును వ్యాపింపచేయును. అట్టివారి ఆహారము, వ్యవహారము, భాషణము అంతయు సహజముగ క్రమబద్ధమగును. దానివలన అంతఃసుఖము కలుగును. వారిని బాహ్య సన్నివేశములు చలింప చేయవు. ఈ విధముగ శ్రీలలిత శాశ్వతమగు సుఖమును ఒసగునది అగుచున్నది.

'సురేశః శరణం శర్మ' అనుచు విష్ణు సహస్రనామము నందు కూడ శర్మ శబ్దము కలదు. ఏ దేవత నారాధించినను, విధివిధానముగ ఆరాధించినచో సుఖము కలుగును. రజోగుణ ఆరాధనము, తమోగుణ ఆరాధనము అట్టి సుఖము నీయజాలవు. ఆరాధనయందు సాత్త్విక గుణమే సుఖమునకు ముఖద్వారము.

126. 'శాంకరీ'

శంకరుని భార్య శ్రీలలిత అని అర్థము.

శంకరుడనగా సుఖకరుడు అని అర్థము. రజస్తమో గుణములను విసర్జించి సత్వము నాశ్రయించి ప్రసన్న వదనుడైన దైవమును ధ్యానించుట వలన సుఖము కలుగును. శంకరుడు ప్రసన్న వదనుడైన నారాయణుని సతతము ఆరాధించుచు నుండుట వలన శంకరత్వమును, మయస్కరత్వమును పొందినాడు. అందువలన శంకరుని ముఖమున నిరుపమానమగు ప్రశాంతత యుండునని పురాణములు తెలుపుచున్నవి. అట్టి శంకరుని ఆరాధించి ఆయనను పొందినది పార్వతీదేవి. అందువలన ఆమె శాంకరి అయినది.

శంకరుడు ఏకాదశ రుద్రులలో నొకడు. రుద్రమూర్తి సైతము తపస్సువలన శాంతమును, సుఖమును పొందెను. అందువలన శాంతమును, సుఖమును పొందగోరువారు అర్ధనిమీలిత నేత్రుడై చిరుదరహాసముతో ధ్యానము చేయుచున్న శివుని శ్రీగురువుగ ఆశ్రయింతురు. లేదా భగవద్గీతయందు భగవంతునిచే పేర్కొనబడిన సత్వగుణము నుపాసించి కూడ శాంతమును పొందవచ్చును. శ్రీలలిత అట్టి సత్వగుణ సముదాయమునకు కూడ అధిదేవత. ఆమె సుందర సుమనోహర రూపమును ఆరాధించుచు సత్వగుణము నాశ్రయించి జీవించువారికి ఆమెయే స్వయముగ సుఖ శాంతులను ప్రసాదించగలదు.

127. 'శ్రీకరీ'

"శ్రీ"ను కలిగించునది శ్రీలలిత అని అర్థము.

శ్రీ అనగా లక్ష్మి లేక సంపద, వైభవము. శ్రీ అనగా సకల విద్యలలో అధిదేవత అయిన సరస్వతి. శ్రీ అనగా సకల శక్తి స్వరూపిణి అయిన పార్వతి. శ్రీలలిత నారాధించువారికి ఈ మూడును వరుసగ సంక్రమించగలవు. ఇవి కలవాడు పరిపూర్ణ ఐశ్వర్యవంతుడు. కేవలము శ్రీకృష్ణునియందే వీనిని దర్శించగలము. అతనియందు లక్ష్మి, సరస్వతి, పార్వతులు పరిపూర్ణముగ వసించి యుండిరి. సంపదలయందుగాని, విద్యలయందుగాని, శక్తిసామర్థ్యములయందు గాని శ్రీకృష్ణుని సాటి ఎవ్వరునూ లేరు. అతడు అవతరించిన లలితా మూర్తియే.

128. 'సాధ్వీ'

అనన్యసామాన్యమైన పాతివ్రత్యము కారణముగ శ్రీలలితను సాధ్వీ అని పిలుతురు.

పాతివ్రత్యులకు పార్వతీదేవియే అధిష్ఠాన దేవత. ఆమె పూర్వ జన్మమున సతీదేవి. "సతి, సాధ్వీ, పతివ్రత అని అమరకోశమున సతీదేవిని ఉదహరింతురు. ఆమెయే మరల జన్మించి, మరల శివుని కొఱకై తపస్సుచేసి శివుని చేరినది. భూత, భవిష్యత్, వర్తమాన కాలములందు వేరొక పురుషునితో భర్త సంబంధము లేకపోవుటచే ఆమె పతివ్రత. ముందు జన్మములందు పొందిన భర్తనే జన్మ జన్మలకు పొందుట పాతివ్రత్యమని పురాణములు తెలుపుచున్నవి.

పాతివ్రత్య విషయమున పార్వతీదేవినే స్మరించుటకు శంకరు లీవిధముగా తెలిపినారు. "సరస్వతీ అనుగ్రహముగల కవులందరునూ సరస్వతీపతులే. ధనముగలవాడెల్ల లక్ష్మీపతియే కాని పార్వతీదేవి విషయమట్లు కాదు. మహాదేవులకు తప్ప, ఆమె ఎవ్వరికినీ వశము కాదు". అట్లు అనన్య సామాన్యమైన పతివ్రత అయిన పార్వతిని 'సాధ్వీ' అని పిలుతురు.

పర్వతరాజునకు పుట్టినప్పుడు కూడ తాను శివునే వివాహ మాడుదునని ప్రకటించి లోకముల నాశ్చర్యపరచిన మహాసాధ్వి ఆమె.

129. 'శరచ్చంద్రనిభాననా'

శరచ్చంద్రునితో సాటియైన ముఖము కలది శ్రీలలిత అని అర్థము.

ఋతువులలో శరదృతువు అత్యంత ఆహ్లాదము కలిగించును. ఈ ఋతువునందు ఎండ, చలి, వాన యుండవు. శీతోష్ణములు సమతుల్యమై ఆనందమును కలిగించును. ప్రకృతి కూడ పుష్టి కలిగి తన సౌందర్యమును ప్రదర్శించుచుండును. కవులు శరదృతువును వేనోళ్ళ కొనియాడుచూ గ్రంథస్థము చేసిరి. శరత్ నందు ప్రకృతి, పురుషుల సమాగమము పరిపూర్ణమై యుండును. శరత్ పూర్ణిమా చంద్రుడు తుష్టిగను, పుష్టిగను, కాంతివంతముగను గోచరించును. అందమునకు, ఆనందమునకు శరత్కాలమందలి పూర్ణచంద్రుని కవులుదహరించు చుందురు. వర్ణింపనలవికాని అందము కలిగి ఆనందము నిచ్చు శరత్ పూర్ణిమా చంద్రునివంటి ముఖము కలిగినది శ్రీదేవి. ఆమె అందము ఈశ్వరుని సహితము మోహింప చేయగలదు. అట్టి ముఖమునారాధించు భక్తుడు ఆమె అందమునకు ఆకర్షింపబడి ఆమెయందు తన్మయత్వము పొంది మోక్షమును పొందును.

130. 'శాతోదరీ'

సన్నని నడుము కలది శ్రీదేవి అని అర్థము.

హిమవంతుని పుత్రిక అని మరియొక అర్థము.

శ్రీలలితాదేవి నడుమును గూర్చి, ఉదరమును గూర్చి అనేకము లగు వర్ణనలున్నవి. ఆమె నడుము పురుషునకు కూడ అందమే. అట్టి పురుషుని సింహమధ్యముడు అందురు. అంతకన్న సన్నమైన నడుము స్త్రీకి అందము. సృష్టియందే స్త్రీకిని లేనంత, ఈర్ష్య పడునంత సన్నని అందమైన నడుము కలదని వర్ణనము. శ్రీలలిత యొక్క అందమును వర్ణించు నామములలో ఇది యొకటి.

శతోదరుడు అనగా హిమవంతుడు. హిమాలయములందు వందలకొలది గుహలు కలవు. అందువలన అతడు శతోదరుడు. అతని పుత్రికగా శ్రీలలిత జనించుటచే 'శాతోదరి' అను నామము కలిగినదని మరియొక అర్థము.

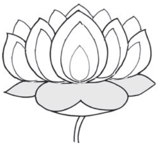

131. 'శాంతిమతీ'

శాంతమగు మనసు కలది శ్రీలలిత అని అర్థము.

శాంతమనగా ఇంద్రియ నిగ్రహస్థితి. సన్నివేశములతో సంబంధములేక అన్ని సమయములయందు శాంతము ప్రకటించు మనసు. శ్రీదుర్గ, శ్రీకృష్ణుడు, శ్రీరాముడు యుద్ధమునందు కూడ ప్రశాంతమగు మనసు కలిగియున్నట్లు మన వాఙ్మయము తెలుపును. దీనివలన తెలియునదే మనగా, వీరి స్థిర శాంత చిత్తమునకు కారణము అంతరంగమును వారు పరతత్త్వముతో ఏర్పరచుకొనిన నిశ్చలమగు బంధమే. అట్టివారికి బాహ్య ప్రపంచమంతయూ ఒక నాటకరంగముగ గోచరించును. అందు జరుగు మార్పులన్నియు, జగన్నాటక సూత్రధారియగు దైవము చేతియందుండునని తెలిసి, దైవముతో ముడిపడి కార్యములను నిర్వర్తింతురు. కర్తృత్వము దైవమునదే అని తెలిసి యుందురు. తమవంతు కర్తవ్యమును నిమిత్త మాత్రముగ నిర్వర్తించుచుందురు. నిజమునకు యిట్టివారియందు దైవమే తన కర్తృత్వమును నిర్వర్తించును. వారు దైవమునందు ఉండుటచే వారి చిత్తము శాంతముగ నుండును. శ్రీలలిత సృష్టి యున్నప్పుడు, లేనప్పుడు, సృష్టించుచున్నప్పుడు కూడ పరమ శివుని తోనే యుండుటచే ఆమెను మించిన శాంతిమతులు లేరు.

132. 'నిరాధారా'

వేరొక ఆధారము లేనిది శ్రీలలిత అని అర్థము.

సకల చరాచర జగత్తునకును శ్రీలలితయే ఆధారము. ఆమెయే సమస్తమును కాలక్రమమున నిర్వర్తించును. సర్వసృష్టి ప్రణాళిక ఆమెదే. శక్తి ఆమెదే. త్రిగుణములు కూడ ఆమెనుండి పుట్టినవే. త్రిమూర్తులు కూడ ఆమె సంతానమే. ఇక యితరుల గూర్చి చెప్పనేల? ఆమెకామెయే ఆధారము. మరియొక ఆధారము లేదు.

పరతత్వము ఆమెయందున్నప్పటికి, స్వభావపరముగ ఆమె పనియే చేయును. చేత అంత శ్రీలలితయే. సృష్టి సమస్యలనుకూడ ఆమెయే పరిష్కరించును. భక్తులకు, జ్ఞానులకు, యోగులకు, దేవతలకు, అసురులకు అందరికిని ఆమె ఆధారము. ఆమె వారిపై ఆధారపడదు. తమపై ఆధారపడువారిపై ఆధారపడుట బలహీనత. విపత్కర సమయములలో ఆమే దుర్గగను, కాళిగను, మహిషాసుర మర్దినిగను అవతరించి దుష్ట సంహారము చేయును.

133. 'నిరంజనా'

అజ్ఞానమను చీకటి సోకనిది శ్రీలలిత అని అర్థము.

అజ్ఞానము మూడు విధములు. మలమూత్రములతో కూడిన శరీరమే తాననుకొనుట. కర్మమే సమస్తమని కర్మస్వరూపమెరుగక అనేక జన్మ కర్మలయందు మునిగి యుండుట, తాను, ఇతరము అను భేదబుద్ధి కలిగి యుండుట. ఇట్టి త్రివిధములగు అజ్ఞానమును నలుపుతో పోల్చుదురు. ఇట్టి అజ్ఞానపు నలుపును అంజనము అందురు. అట్టి అజ్ఞానము నశించినపుడు నిరంజనమందురు. నిరంజనమనగా అజ్ఞాన రహితము, అవిద్యారహితము అయిన స్థితి. మిథ్యను మాయను దాటిన స్థితి.

శ్రీలలిత త్రిగుణములతో కూడి మిథ్యాసహితమైన సృష్టి సలుపు చున్నప్పటికీ స్వతః ఆమెకు ఆ మిథ్యగాని, మాయగాని, అజ్ఞానముగాని అంటదు. కవి సన్నివేశములను, పాత్రలను అనేక విధములుగా సృష్టించుచున్నప్పటికి, వాని కతీతుడై అతడెట్లుండునో అట్లే శ్రీలలిత కూడను. సామాన్యజీవులు తాము సృష్టించిన వానియందు చిక్కు బడుదురు. జ్ఞానులు పరహితము కొఱకు సృష్టించి అందు చిక్కుపడక నుందురు. అట్టివారికి శ్రీలలిత ప్రమాణము.

134. 'నిర్లేపా'

సృష్టి లేపనము అంటనిది శ్రీలలిత అని అర్థము.

శ్రీలలిత తన త్రిగుణములచేతను, పంచభూతములచేతను, ఎనిమిది ఆవరణములు సృష్టి చేయును. వానికి ఆమె మూలము కనుక ఆమె తొమ్మిదవది. తనయందలి శివతత్త్వము పదవది. ఎనిమిది ఆవరణములు శుద్ధచైతన్యమగు ఆమెకు ఎనిమిది పూతల వంటివి. ఆ పూతలు ఆమెను ఏమియు చేయజాలవు. అందువలన ఆమె నిర్లేప.

జీవుడు కూడ చైతన్య స్వరూపుడే. అతనికి కూడ ఈ ఎనిమిది ఆవరణములున్నవి. అవి వరుసగా అహంకారము, బుద్ధి, చిత్తము, పంచభూతములు. అతడు ఈ ఆవరణములన్నిటిచేత బంధింపబడి యున్నాడు. భౌతిక బంధనమునుండి అహంకారమువరకు అన్ని ఆవరణములయందు బద్ధుడై స్వస్వరూపమును మరచి జీవించు చున్నాడు. అట్టివాడు జ్ఞానము పొందవలెనన్నచో శ్రీలలిత నిర్లేప స్థితిని ఆరాధించవలెను. అది ఎట్లు? శుద్ధము, అనంతము, అమిత ప్రకాశవంతము అయిన వెలుగు నారాధించుటయే. ఈ ఉపాసనము స్థిరపడినచో జీవుడు అష్టబంధములను తొలగించుకొనగలడు.

135. 'నిర్మలా'

అజ్ఞానపూరితమగు మలము లేనిది శ్రీలలిత అని అర్థము. మలము లంటనిది శ్రీలలిత.

సృష్టికార్యమంతయు అగ్నికార్యమే. అందువలన ప్రతి ఆవరణమునందు చేతలతోపాటు మలినముకూడ యుండును. నిప్పు ఉన్న చోట పొగయుండును. పొగచూరు యుండును. అద్దమున్నచోట దుమ్ము పట్టును. వంట చేసిన పాత్రకు మసి పట్టును. ఆహారముగొను జీవులకు మలమూత్రాదులేర్పడును. శరీరమునకు, పంచేంద్రియము లకు, మనస్సునకు, బుద్ధి, అహంకారములకు కూడ మలినము సోకుచునుండును. ఎచ్చట జ్ఞానమను అగ్ని యుండునో అచ్చట అజ్ఞానమను పొగకూడ యుండును. ఈ అజ్ఞానమును ప్రతి నిత్యము తొలగించుకొనుట సాధన. తొలగించుకొననిచో మలమునకు బల మేర్పడును. మలములు బలపడినచో మరణానుభూతికూడ యుండును. అన్ని స్థితులయందలి మలినములు నిత్యము తొలగించు కొనుటయే సాధన. దీపపు కాంతి నిశ్చలముగా నిలబడుటకు గాజు చిమ్నీ వాడుచుందుము. చిమ్నీని శుభ్రముగా తుడుచుకొననిచో దీపము గోచరించదుకదా! అట్లే తనయందలి మలినములను నిర్మూలించుకొనని వానికి తాను జ్యోతి స్వరూపుడనని తెలియదు. అట్టి నిర్మూలనమునకు శ్రీలలిత ఉపాసనమును వినియోగించు కొనవలెను.

136. 'నిత్యా'

సృష్టి, స్థితి, ప్రళయ కాలములయందు యుండునది శ్రీదేవి అని అర్థము. భూత, భవిష్యత్, వర్తమానకాలముల యందుండునది, ఎప్పుడునూ వుండునది.

పరాశక్తిగను, పరాప్రకృతిగను, అన్ని కాలములయందును శ్రీలలిత ఉన్నది. ఉండుట, లేకుండుట అనునవి అవగాహనను బట్టియేగాని, అసలు సత్యము గాదు. స్థూలముగ నున్నవి కనబడ నపుడు లేవనుకొందుము. స్థూలమున కవతరించినపుడు వున్నది అనుకొందుము. ఇది స్థూలమగు అవగాహన మాత్రమే. స్థూలము నుండి సూక్ష్మమునకు, సూక్ష్మమునుండి స్థూలమునకు అవరోహణ, ఆరోహణ క్రమములలో సృష్టి మొత్తమూ ఎప్పుడునూ వుండనే వున్నది. అందలి జీవులు కూడ ఎప్పుడూ ఉండనే ఉన్నారు. 'ఉన్నది పోదు, లేనిది రాదు' అని శ్రీకృష్ణుడు గీతయందు బోధించినాడు. విత్తనము రూపమున మహత్తరమగు వృక్షముండును. వృక్షము రూపమున విత్తనముండును. విత్తనము వృక్షమైనపుడు, విత్తనము గోచరింపదు. కాని మరల విత్తనము వృక్షము కాగలదు. అట్లే సమస్త జీవులును సూక్ష్మములోనికి పోవుచూ, స్థూలములోనికి వచ్చుచూ నుందురు. ఏదోనొక స్థితిలో వస్తువుండును గాని లేకుండుట యుండదు. ఇది సత్యము. దీనిని దర్శించుట ఋషులకే సాధ్యము. స్థూల దృష్టిగలవారికి సాధ్యము కాదు.

శ్రీలలిత పరాశక్తిగను, పరమాత్మికగ నున్నపుడును, తనకు తానే చోటువలె ఉండును. ఆత్మ ప్రేరణలచేత ఆమె నవావరణలను సృష్టించుచు నుండును. అది ఆమె నిశ్వాశ. మరల సృష్టిని తన లోనికి ఇముడ్చుకొనును. అది ఆమె ఉచ్ఛ్వాస. ఇన్ని లోకముల సృష్టియు ఇట్లు ఉండుట లేకుండుటగా భాసించుచునుండును. వీటన్నిటికిని ఆమె ఆధారము. ఆమె ఎప్పుడును ఉండునది. స్థితి భేదముల కావల ఉండునది. అవస్థితులు లేనిది అగుటచే, నిత్య అని పిలువబడుచున్నది. ఆమె ఉద్భవించుట దేవతల కార్యమునకు సహకరించుటయే. ఉన్నది ఉద్భవించును కాని, లేనిది ఉద్భవించదు కదా! ఇది తెలిసినవారు ఋషులు. తెలియనివారు కూడా నిత్యులే కాని, నిత్యులమని తెలియదు.

137. 'నిరాకారా'

ఆకారము లేనిది శ్రీదేవి అని అర్థము.

పంచభూతముల సృష్టికి ముందు ఆకారములుండవు. కేవలము వెలుగు, శబ్దము, వాని వలయములు, గుణములుండును. వానికి పూర్వము శుద్ధచైతన్యముండును. దానికి పూర్వము సత్యము మాత్రమే యుండును. శ్రీదేవి సహజ స్థితి అట్టి సత్యము. ఆమె నుండియే పై తెలిపినవన్నియూ వ్యక్తమగుచుండును. ఆ స్థితిలో ఆమెకు గుణములు లేవు. రూపములు లేవు. అందువలననే తరువాతి నామములలో (139) ఆమెని నిర్గుణ అనికూడ అందురు. ఈ విధముగ 25 నామము లిచ్చట పేర్కొనబడినవి.

138. 'నిరాకులా'

కలత చెందనిది శ్రీదేవి అని అర్థము.

అజ్ఞానమున్నచోట కలత యుండును. శ్రీలలిత విద్యా స్వరూపిణి అగుటచే, అవిద్యా సంబంధమైన కలత యుండదు. సృష్టి యందు అవిద్య లేక అజ్ఞానము తప్పదు. జ్ఞానము అజ్ఞానముచే కప్పబడియుండును. విద్యాసంపన్నులు అవిద్యను గర్హించక, విద్యను ఆశ్రయించి యుందురు. అవిద్యకూడా సృష్టియందలి భాగమే అని తెలిసి యుందురు. అందువలన వారికి ఘర్షణ యుండదు. అట్టి సమగ్రభావనమునకు శ్రీదేవి అధిష్ఠాన దేవత. ఆమెకు సురులు, అసురులు కూడ సమానమే. మితిమీరినపుడు సర్దుబాట్లు చేయు చుండును. విద్యావంతులు కూడా అవిద్య తాకిడివలన కలత చెందుట జరుగుచుండును. వారి విద్య సమగ్రము కాదు. అజ్ఞానమును దూషించు జ్ఞానము పరిపూర్ణ జ్ఞానము కాదు. అవసర మగుచో దానిని నిర్జించుటయేగాని దూషించుట విద్యావంతులు చేయరు. దూషించువారికి కలత తప్పదు. అట్టివారికి మనస్సు చంచలమగును. చంచలమగు మనస్సు కలతబారిన నీరువలె ఉండును. కలతలు ఎక్కువగ నుండును. భూషణాదులకు దూరముగ ప్రశాంతము, అచంచలము అగు మనస్సుతో నుండుటయే నిజమగు జ్ఞానము. జ్ఞాని, జ్ఞానము అజ్ఞానముల స్వరూపముల నెరిగి తన కర్తవ్యము ననుసరించుచూ జీవించును. అట్టివారు నిరాకులు.

శ్రీదేవి త్రిగుణాతీత కూడ అగుటవలన ఆమెకు కలత యుండదు. కలతలన్నియు త్రిగుణ సృష్టియందే ఉండును. చరితము చంచలము అయిన మనసుగల వారికి శ్రీదేవి దూరము. వారు దేవి ఆరాధన మార్గమున కలతలను బాసి, స్థిరచిత్తమును గొని, అటుపై దేవి అనుగ్రహమునకు ప్రయత్నింపవలెను.

139. 'నిర్గుణా'

గుణములు లేనిది గావున శ్రీదేవి నిర్గుణ అని అర్థము.

గుణములకు పుట్టిల్లు శ్రీలలిత. ఆమె నుండియే ఇచ్ఛా జ్ఞాన క్రియలు, సత్వము, రజస్సు, తమస్సు, సృష్టి స్థితి లయములు, బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు ఉద్భవించును. ఆమె వానియందున్నప్పటికీ, వానికి అతీతముగా నుండును. అందువలన ఆమె గుణములను గుర్తించుట అసాధ్యము. ఏ గుణములు, ఏ లక్షణములు లేక కేవలము శుద్ధ చైతన్య స్వరూపిణిగా ఆమె ప్రకాశించుచుండును. ఆమెకు ఆమెయే సాటి.

హిమవంతుడు ఉమను గూర్చి నారదుని ప్రశ్నించెనట! ఆమె గుణములను, లక్షణములను తెలియజెప్పుమని మహర్షిని వేడు కొనెనట. అప్పుడు నారద మహర్షి ఇట్లనెను. "కోటాను కోట్ల దేవతలు కలరు. వారినందరిని వారి వారి లక్షణములతో గుర్తింప గలను. వారికి దేహములుండవుకదా! అందువలన వారి లక్షణములను బట్టి వారిని గుర్తింతును. అట్లే శరీరముతో కూడిన జీవులందరిని వారి వారి గుణములచే గుర్తింతును. కాని నీ పుత్రికగ జనించిన ఈ కుమారిని గుర్తించుట నలవికాదు. ఈమెకు లక్షణములు లేవు. గుణములు లేవు. ఈమె నిర్గుణ, సాక్షాత్తూ పరమశివుని వంటిది."

పై తెలిపిన విధముగా శ్రీలలితకు నిర్గుణ నామము సార్థకమైనది.

140. 'నిష్కళా'

శ్రీదేవి కళలకు అతీతురాలు అని అర్థము.

నిర్గుణము, నిరాకారము యగు శ్రీలలిత యందు కళలు కూడా గోచరించవు. ఏ కళ లేని ఆమెనుండి పుట్టిన గుణములనుండి సమస్త కళలు పుట్టుచున్నవి. ఆమెయందు అన్నియు వున్నను ఏమీలేనట్లు గోచరించును. రాత్రి యందలి ఆకాశమువలె నుండు ఆమె పగటి ఆకాశమువలె గుణములను ఆశ్రయించి అనేక వెలుగులను ఆవిష్కరించును.

గుణములను ఆశ్రయించిన దైవము నారాధించుట ఒక మతము. ఏ గుణమూ లేక, ఏ కళా లేక, ఏ ఆకారమూ లేక, ఏ ఆధారమూ లేని తత్త్వము నారాధించుట మరియొక మతము. వీరు దైవమును నామరూపముల యందు గాని, గుణముల యందు గాని, లక్షణములయందు గాని వున్నట్లు భావింపరు. వారి దృష్టి యందు ధ్యాన మనగా నిష్కళ చింతయే. దీనిని భక్తికి పరాకాష్ఠగ భావింతురు. కాని శ్రీకృష్ణుడు ఇట్టి నిరాకార నిర్గుణ తత్త్వమును భావించుట సామాన్యులకు సౌకర్యము కాదని, దుఃఖము కలిగించునని సర్వమంగళమగు రూపము నొకదానిని, విశేష గుణములతో కూడిన దానిని భావించుట వలన అనురక్తి, ఆసక్తి, భక్తి ఇనుమడించునని తద్వారా బ్రహ్మైక్యము పొందవచ్చునని తెలిపినాడు.

శ్రీదేవిని మహత్తరమగు గుణములతో ఆరాధించుటకే కదా సహస్ర నామములు. నిర్గుణ ఆరాధనమునకు నామావళితో పనియే లేదు. గుణాతీత స్థితిని పొందిన శంకరులు సైతము శ్రీలలితను, పరమ శివుని అనేక గుణ వర్ణనములతో స్తోత్రము గావించిరి. దీనివలన తెలియునదేమనగా తత్త్వము – వ్యక్తము, అవ్యక్తము కూడ అయివున్నదని, వ్యక్తమైనది మాత్రమే దైవమని భావింపక, అవ్యక్తము అతీతమై కూడా వున్నదని తెలియుట.

141. 'శాంతా'

శమము కలది శాంత అని అర్థము.

అంతమున శాంతి కలిగించునది శాంత. 'శ'కారము అంతమున గలదగుటచే ఆరాధనానంతరము ప్రశాంతత నిచ్చునని అర్థము. దైవారాధనమునకు ఫలశ్రుతి శాంతము పొందుటయే. అట్లే సర్వకార్యముల ముగింపు శుభముగను, ఆనందముగను, శాంతి కలుగునట్లు అనుగ్రహించునది శ్రీలలిత.

దైవారాధకులకు ఏ విధముగ శాంతి కలిగించవలెనో ఆ విధముగ శాంతిని ప్రసాదించునది దైవము. ఆర్తులకు ఆర్తి తీర్చుట, కోరికలు గలవారికి కోరికలు తీర్చుట, జిజ్ఞాసువులకు జ్ఞాన మందించుట, జ్ఞానులకు సాన్నిధ్యము ఇచ్చుట వలన వారికి శాంతి కలుగును. తాత్కాలికమగు శాంతి నుండి శాశ్వతమగు శాంతివరకు సమస్తమును అనుగ్రహించు శ్రీలలితను 'శాంత' అని పిలుతురు.

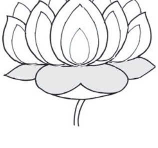

142. 'నిష్కామా'

కామము లేనిది, కామముచే బంధింపబడనిది, కామమునకు అతీతమైనది శ్రీలలిత అని తెలియనగును.

అన్ని కోరికలు పొందగలిగిన సమర్థత వుండి, యే కోరిక యందాసక్తి లేక కేవలము పరతత్త్వమునే ఆశ్రయించి వుండు వారిని నిష్కాములందురు. సృష్టియందలి సమస్తము శ్రీలలితకు అందుబాటు లోనిదే. కావున సృష్టి నుండి ఆమె పొందవలసిన దేమియు లేదు. తనయందు ఉన్నదే సృష్టి యందు వెలిసినది. తనయందు ఉన్నవి తనవే కనుక వానిని పొందవలసిన అవసరమేలేదు. జీవులు తమయందు లేనివానిని పొందుటకు శ్రమ పడుచుందురు. అది వారిలోని లేమి. ఉన్నది పొందవలసిన అగత్యము లేదు. నిజమునకు అంతయూ తమలోనే వున్నదని తెలిసిన జ్ఞానులే నిష్కాములు. వారు త్రిగుణములను దాటినవారు. వారిని ఇచ్ఛాశక్తి బంధించదు.

ఇక శ్రీలలిత విషయమునకు వచ్చినచో జ్ఞానులకు సైతము మోహము కలిగించునేమోగాని, తన కెట్టి మోహమూ లేదు. పరమేశ్వరుని యందు కూడ అర్ధ భాగమై స్థిరపడుటవలన యిక పరతత్త్వమును గూర్చి కూడ ఇచ్ఛ లేనిది శ్రీదేవి. పై కారణముగ శ్రీలలిత పూర్ణస్థితి యందున్నది. ఆమెకు తనకన్న అన్యమైనది లేదు. అన్యమున్నచో గదా పొందవలె ననిపించుట. అంతా తానై వుండుట వలన ఆమె నిజమగు నిష్కామ. పరమశివుడు నిష్కాముడు.

శివుని నిష్కామత్వమునకు, శ్రీలలిత నిష్కామత్వమునకు పోల్చి చూచినచో ఒకవిధముగ ఆమె నిష్కామత్వమే గొప్ప దనిపించును. పరమశివు డన్నిట వుండును. శివాని ఆయన ఆధారముగ సృష్టిని అల్లుచు, జీవులకు పరిణామము కలిగించుచు, లోకములను పాలించుచు, కోరికయను మోహమున పడకుండుట నిజమగు నిపుణత. చేయుచూ చేయక యుండుట, అల్లుచూ అల్లికయందు బంధింపబడకుండుట శ్రీదేవి గొప్పదనమేమో అనిపించును. యోగుల కామెయే సంపూర్ణమగు ఉదాహరణము.

143. 'నిరుపప్లవా'

నాశనము లేనిది శ్రీలలిత అని భావము.

సృష్టి స్థితుల యందు గాక లయమున కూడ వుండునది శ్రీలలిత. ప్రకృతి పురుషులు లయమున కూడ నుందురు. లయమున ఆమెది యోగనిద్ర. అనగా మెలకువా కాదు, లేనిస్థితీ కాదు. వుండియూ లేనట్లుండుట, లేకయూ వుండుట. లేనిచో ఉద్భవించదు కదా! ఉండునుకాని, ఉన్నట్లు ఆమెకు తప్ప మరి ఎవ్వరికిని తెలియదు. కాలము రూపమున మేల్కొనినపుడు చతుర్ముఖ బ్రహ్మ మొదలగు వారికి వున్నామని తెలియును. ఎట్లుంటిమి? అను ప్రశ్న కూడ జనించును. ఎట్లుంటిమో తెలియకపోవుట నిద్రస్థితి. తెలిసి యుండుట యోగనిద్రా స్థితి. శ్రీదేవి లయమునకూడ బీజప్రాయముగ తత్త్వ మందిమిడి యుండును. కావున ఆమె నాశనము లేనిది.

శ్రీలలిత నారాధించు భక్తులు కూడ ఇట్లే నాశనము లేక యుందురు. "నాభక్తులెన్నటికిని నశించరు" అని శ్రీకృష్ణుడు పలికినదీ సత్యమే. సనక సనందనాదులు, నారదుడు అట్టి దేవీ భక్తులు.

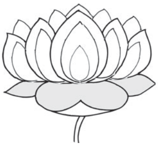

144. 'నిత్యముక్తా'

శ్రీదేవి నిత్యముక్తురాలని భావము. త్రిగుణములకు లోబడిన వారు బద్ధులు. త్రిగుణముల కతీతముగ నుండువారు ముక్తులు. గుణ బంధనమే ప్రథమ బంధనము. అటుపైన పంచభూతముల బంధనము. వెరసి అష్ట బంధనములు జీవుల కేర్పడు చున్నవి. త్రిగుణములు, పంచభూతములు, సృష్టి కార్యమునకు శ్రీదేవి వినియోగించు సామాగ్రి. అహంకార స్వరూపులైన జీవులు ఈ ఎనిమిది బంధనములలో యిమిడి వుందురు. అహంకార మనగా 'నేను ప్రత్యేకముగా వున్నాను' అని అనిపించుట.

ఇట్లు అనిపించినపుడు, నేను, యితరులు అను భావము తప్పదు. ఈ అహంకారమే జీవులకు మూలము. దీనివలన తాను, యితరులు అను ప్రథమ మగు బంధ మేర్పడును. దీనిని దాటుటకే "యితరములుగ కనిపించు చున్నది కూడ నేనే" అని భావన చేయుట దీనినే 'అనన్య చింతన' మందురు. అనగా చింతనమున అన్యము లేదు. ఈ భావన సిద్ధించిన వారే ముక్తులు. జీవులు ఈ ముక్త స్థితిని చేరుటకే వేయి సాధనా మార్గముల ననుసరింతురు. కోటి మనుషు లలో నొకడు ఈ సాధన యందు స్థితి పొందును. అట్టివారే సిద్ధులు.

సాధన యందలి సత్త్వ గుణమును బట్టి శ్రీదేవి ముక్త స్థితిని అనుగ్రహించు చుండును. అనగా త్రిగుణముల త్రిభుజము నుండి

ఆవలకు గొనిపోవును. త్రిమూర్తులతో కూడి సమస్త దేవకోట్లు త్రిగుణముల వలననే నడిపింపబడుచున్నారు. అట్టి త్రిగుణములను దాటి యెప్పుడునూ వుండునది శ్రీమాతయే. పరతత్త్వము, పరా ప్రకృతి త్రిగుణముల నేర్పరచి సృష్టి కథను నిర్వర్తించు చున్నపుడు వారు త్రిగుణములకు అతీతముగనే యుందురుగదా! వారే నిజమగు ముక్తులు. ఇతరులీ స్థితిని వారి అనుగ్రహమున పొందుటకే సమస్త ఆరాధనలు, సాధనలు.

145. 'నిర్వికారా'

వికారము లేనిది శ్రీమాత అని భావన.

వికారమనగా మార్పునకు గురి యగునది. మార్పులు జరుగు చున్ననూ శ్రీమాత మార్పు చెందక వుండును. సృష్టి నిర్వహణ మనగా నొక మహత్తరమగు అగ్ని కార్యము. అగ్నివలన మార్పులు సంభవించి ప్రకృతి పురుషుల నుండి పదునాలుగు లోకము లేర్పడును. అయినను అగ్ని అగ్నిగనే యుండునుగదా!

మార్పులకు స్వామిత్వము వహించువారు అట్టి మార్పులకు అతీతముగ వుండినచో మాత్రమే సంకల్పించిన మార్పులు వలసిన ప్రయోజనమును సిద్ధింప చేయగలవు. అట్లు కానిచో స్వామిత్వమే లేదు.

మూలవస్తువు మారక దాని ఆవరణల యందు మార్పులు జరుగుట ఆత్మ లక్షణము. అట్టి ఆత్మస్వరూపిణియైన శ్రీమాత సృష్టికొఱకై తననుండి ఇరువదిమూడు తత్త్వ వికారములను కల్పించి నప్పటికిని అందు వికారము చెందక ఆమె ఇరువదినాలుగవదిగా యుండును. అందులకే ఆమె 'గాయత్రి' అని కొనియాడబడుచున్నది. ఎట్టి వికారములు లేక ఒకే విధముగ ప్రకాశించు తత్త్వము గలది శ్రీమాత అగుటచే ఆమె నిర్వికార. పరమపురుషుడు నిర్వికారుడు.

146. 'నిష్ప్రపంచా'

ప్రపంచము లేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత నుండి పుట్టినది ప్రపంచము. ప్రపంచ మనగా పంచ భూతములతో విస్తారముగ నేర్పడినది. పంచభూతము లామెపై ప్రభావము చూపలేవు. ప్రపంచ మనగా మొత్తము సృష్టి యను భావన కూడ వున్నది. అట్టి సృష్టికి కూడా ఆమె అతీతము. సృష్టిగాని, సృష్టి యందలి ఏ శక్తిగాని ఆమెపై ప్రభావము చూపలేవు.

దైవమునకు, జీవులకు గల ప్రధానమగు వ్యత్యాసములలో ఇది ఒకటి. జీవులపై గుణములు, పంచభూతములు, ప్రభావము చూపుచునే యుండును. జీవులు కూడా ఒకరిపై నొకరు ప్రభావము చూపుచు నుందురు. ఈ విధముగ జీవుడు అనేకానేక ప్రభావములకు లోనగుచుండును. ఒకపూట యున్నట్లు మనస్సు మరి యొకపూట యుండదు. కారణము జీవులు, సృష్టి వారిపైచూపు నిరంతర ప్రభావమే. కేవలము నిద్రయందు మాత్రమే యెట్టి ప్రభావము సోకక యుండుట వలన జీవులకు విశ్రాంతి దొరకు చున్నది. ఇతర సమయ ములలో ఏదియో యొక విషయము వారి మనస్సులపై ప్రభావము చూపుచు నడిపించుచు నుండును.

దైవ భక్తులు తమ నిరంతర, నిశ్చల ఆరాధన ద్వారమున ఈ ప్రభావమునుండి బయల్పడుటకు ప్రయత్నింతురు. దైవముతో ప్రజ్ఞ

ముడిపడి యున్నప్పుడు ఇతర ప్రభావము లేమియు తమపై నుండవు. ముడివిడినపుడు ఏదియో యొక భావన ద్వారమున సృష్టి, జీవులు, జీవులపై ప్రభావము చూపుచు నుందురు. అనన్య చింతనులు సృష్టి యందు ప్రపంచ ప్రభావము లేక వర్తించుచుందురు. వారే సద్గురువులు, మార్గదర్శకులు. వారు శ్రీమాతకు ప్రియమగు భక్తులు.

పై కారణముగ 'నిష్ప్రపంచ' యగు శ్రీమాత అనుగ్రహము పొందుటకు ప్రపంచమున మునిగిన జీవులు శ్రీమాతను ఆరాధించుట మార్గము. సద్గురు ముఖద్వారమున ఆరాధించుట సౌలభ్యము.

147. 'నిరాశ్రయా'

ఏ ఆశ్రయము లేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

సృష్టిలోని ప్రతి జీవునికిని శరీరమే ప్రధానమగు ఆశ్రయమై యున్నది. అల్పులకు ఆస్తిపాస్తులు, కుటుంబము, బంధుమిత్రులు ఆశ్రయమై యుండును. సంఘమున కీర్తి, ప్రతిష్ఠలు, పదవులు, యిత్యాదిని ఆశ్రయించి జీవించువారు ఇంకనూ పతనము చెందిన వారే. కీర్తి, ప్రతిష్ఠ, పదవి, బంధుమిత్రులు, శరీరము కూడ తనపై ఆధారపడి యున్నవి కాని వాటిపై తాను ఆధారపడి లేడు. ప్రధానముగ ప్రతి ఒక్కడును జీవుడు. జీవుడుగ జ్యోతి స్వరూపుడు. నత్త నుండి రసము స్రవించి నత్తగుల్ల ఏర్పడినట్లు తననుండియే తన శరీరము, శరీర సంబంధముగ కుటుంబము, ఆస్తిపాస్తులు, బంధుమిత్రులు, పదవులు, కీర్తిప్రతిష్ఠలు, ఏర్పడుచున్నవి. వాటన్నింటికిని తానాశ్రయము.

తన నాశ్రయించిన వానిపై ఆధారపడువాడు అల్పబుద్ధియే కదా! చక్రవర్తి సైనికునిపై ఆధారపడినట్లు, రాజు బంటుపై ఆధారపడి నట్లు హీనముగ జీవించుట, తనను తానాశ్రయింపక యితరముల నాశ్రయించిన వారికి తప్పదు. శ్రీమాత నుండి కోటానుకోట్ల జీవులు, లోకములు యేర్పడినను వాటన్నింటికిని తానాశ్రయమై నిలచినదే కాని తాను దేనినీ ఆశ్రయించదు. ఆమె శరీరమును కూడ ఆశ్రయించి

యుండదు. అందులకే ఆమె నిరాకార అని చెప్పబడినది. దేవతలు, ఋషులు, యోగులు కారణ శరీరమునుగాని, సూక్ష్మ శరీరమునుగాని, ఆశ్రయించి యుందురు. మానవులు భౌతిక శరీరము నాశ్రయించి యుందురు. కాని మానవులయందు, యోగుల యందు, ఋషుల యందు శ్రీమాత నాశ్రయించినవారు ఆమె వలననే నిరాశ్రయ స్థితి పొందుదురు. వారి నిరాశ్రయత కన్న మించినది శ్రీమాత 'నిరాశ్రయ' స్థితి.

148. 'నిత్యశుద్ధా'

ఎల్లప్పుడూ శుద్ధ స్థితి యందుండునది శ్రీమాత.

ఎల్లప్పుడూ అనగా భూత, భవిష్యత్, వర్తమాన కాలములందు అని అర్థము. శాశ్వతముగ శుద్ధమైనది. శుద్ధ అనగా మలినములు లేనిది. అజ్ఞానము, అహంకారము, కోరిక, వైషమ్యము, మోహము ఇత్యాది మలినములు లేకుండుటయే శుద్ధ స్థితి. మాయ తాకనిది శుద్ధ స్థితి. శ్రీమాతకు మాయ ప్రధానమగు పనిముట్టు. మాయతోనే సృష్టి నిర్మాణము, నిర్వహణము గావించు చుండును. మాయ ఆమెపై ఆధిక్యము కలది కాదు.

సృష్టియందు మలినము తప్పనిసరి. సృష్టి కార్యము అగ్ని కార్యమగుటచే మసిబారుట కూడ జరుగు చుండును. అన్ని లోకముల యందు కొద్దియో గొప్పగనో మలినముండుట తప్పనిసరి. దానిని ప్రతినిత్యము పరిశుభ్ర పరచుకొనుట సాధన. బ్రహ్మాదుల కైనను ఇది తప్పదు. త్రిమూర్తులు గూడ అప్పుడప్పుడు మాయా మోహము లను మలినము సోకినవారే అని పురాణములు తెలుపుచున్నవి. అట్టి మలినములు సోకని శాశ్వత శుద్ధత్వము ఇచ్చుట చెప్పబడుచున్నది.

జీవ చైతన్యము కూడ అట్టి శుద్ధత్వము కలిగి యున్నది. ఈ కారణముచేతనే జీవుడు దైవాంశయే కాని అతనిని ఆవరించి యుండు అహంకారాది అష్ట ఆవరణలు మలినముల నుత్పత్తి చేయుచు

నుండును. వీని ప్రభావము జీవునిపై నున్నప్పుడు అతని సహజస్థితి జీవుడు కోల్పోవును. అతడు నిర్మలుడే అయినను, శరీర సహవాసము వలన, శరీర వాసనలు సోకుట జరుగుచుండును.

శరీరము మలినములతో కూడినది. అందుండువాడు నిర్మలుడు. నిర్మలుడు నిర్మలుడుగానే యుండవలెనన్నచో అహంకారాది భావనలు దాటవలెను. "తా నున్నాడు" అని భావించు ప్రతి మానవుడు అహంకారియే. దైవమే తానుగ నున్నాడు. నిజమునకు దైవమే వున్నాడు. "నేనుండుట మాయ" అని నిత్యము తెలిసినవాడు నిత్య శుద్ధు డగును. అట్లగుటకు సాధన కావలెను. సాధనవలన సిద్ధి పొందువాడు జీవుడు. శ్రీమాత నిత్యసిద్ధ. కావున 'నిత్యశుద్ధ'.

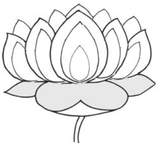

149. 'నిత్యబుద్ధా'

శ్రీమాత శాశ్వత బుద్ధి స్వరూపిణి అని అర్థము. జ్ఞాన స్వరూపిణి అని అర్థము.

శుద్ధత్వమువలె బుద్ధత్వము కూడ శ్రీమాత సహజ స్థితి. ఆమె బుద్ధి స్వరూపిణి కనుక బుద్ధి ప్రచోదనము చేయుమని ఆమెను ఆరాధించుట జరుగుచున్నది. అందులకే గాయత్రి మంత్రము. శుద్ధి, బుద్ధి అనునవి ఒక దానివెంట ఒకటి కలుగు సిద్ధులు. శుద్ధి నిత్యము గావించుకొను చుండవలెను. అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ కోశముల శుద్ధి శ్రద్ధతో గావించుకొనుచు బుద్ధి ప్రచోదనమునకు ప్రయత్నించుట సాధన. బుద్ధినిగొని శుద్ధిని సాధించుట, శుద్ధితో బుద్ధిని ఆహ్వానించుట నిత్యము జరుగవలెను. అట్టి వారికే సంసారము నుండి తరించుటకు వీలగును.

జైన మతమున తరణమును చెందుటకు ఆరాధించు శ్రీమాతను 'తారాదేవి' అని పిలుతురు. శుద్ధబుద్ధులు అను తీర్థంకరులు తారాదేవి అనుగ్రహముచే తరించిరని తెలుపబడుచున్నది. శుద్ధి, బుద్ధి తరించుటకు ముఖ్యమని తెలియవలెను. ఈ కారణముగనే నిత్యశుద్ధా, 'నిత్యబుద్ధా' అను నామములు వరుసగా పేర్కొనబడినవి.

150. 'నిరవద్యా'

నిందకతీత మైనది శ్రీలలిత అని అర్థము.

అవద్య అనగా అవిద్యా వికారము వలన పుట్టిన నింద. శ్రీమాత విద్యా అవిద్యా స్వరూపిణి. అవిద్య యందు వసించుచూ వున్నప్పటికి అవిద్యా ప్రభావము ఆమె నంటదు. మట్టి యందున్ననూ బంగారము బంగారమేకదా!

అవిద్యా వికారము కలవారు అవద్య నరకముల వసింతురు. కారణ మేదైనను అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ కోశముల యందు వుడుకుట వున్న వారందరూ, అవద్య నరక వాసులే. నిత్యము చింత, దుఃఖము, బాధ, భయము, ద్వేషము, ఈర్ష్య, గర్వము, అసూయ, ఇత్యాది భావములలో సతమతమగు వారందరు అవద్యా నరకమున జీవించు చున్నవారే. శ్రీమాత నిరవద్య అగుటచే ఆమె నాశ్రయించి ఆరాధించు వారు పాపకూపములైన ఈ భావములనుండి విముక్తి పొందెదరు. ఆమె నాశ్రయించుట వలన, సతతము స్మరించుట వలన దోష రహితులై జీవింపగలరు. అనుభవమగు భావములు శ్రీదేవి భక్తులను సోకవని శ్రీసూక్తము కూడ చాటి చెప్పుచుండును.

"నక్రోధో నచ మాత్సర్యమ్...."

151. 'నిరంతరా'

అంతరము లేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

అంతరమనగా భేదమని ఒక అర్థము. ఆమె యందు ఎట్టి భేదములు లేవు. ఆమె పరమప్రేమ స్వరూపిణి గనుక, భేదబుద్ధి లేక అందరిని తగువిధముగా ఆదరించును. తాము, ఇతరులు అను భావము గలవారికి భేదబుద్ధి యుండును. శ్రీదేవికి తనవారు, ఇతరులు అను భావము లేదు. సర్వము నందు ఆత్మదర్శనము చేయువారు నిరంతరము భేదబుద్ధి లేక ఆత్మ యందే యుందురు. వారికి అనాత్మయగు వస్తువు గోచరింపదు.

అంతరమనగా ఎడము అని గూడ అర్థము గలదు. రెండు వస్తువుల మధ్య ఎడమను ఖాళీ చోటుగ మనము భావింతుము. నిజముగ ఆ చోటు యందు వ్యాపించి యున్నది శుద్ధచైతన్యమే. అంతరిక్షము అనగా శుద్ధచైతన్యముచే ఆవరింపబడిన చోటు. అది వస్తువుల యందు, వస్తువుల నడుమ కూడ వ్యాపించి యున్నది. అది నిండి యుండని చోటు లేదు. అట్టి ఖాళీ చోటును అంతరమని అందురు. ఖాళీ చోటునందు శుద్ధచైతన్యమును చూచుట అంతరీక్షణ మగును. అట్లు చూచిన ఋషులు ఆ చోటును అంతరిక్షము అని పిలిచిరి. ఇట్లు శ్రీమాతను యందు, తన పరిసరముల యందు గల చోటుగ చూచుట ఒక విశిష్టమగు ఆరాధనము.

రూపములను చూచు అలవాటు గలవారు చోటును చూడలేరు. చోటును చూడగల ఋషులు రూపము నందు కూడ చోటును చూడగలరు. తమ యందు, అన్ని భూతముల యందు, చోటునందు, శుద్ధచైతన్యమే గోచరించును. ఇట్లు అంతరీక్షణమును చూచువారు ముక్తులు. అచట వీక్షింపబడు దేవి 'నిరంతరా'.

152. 'నిష్కారణా'

కారణమేమియు లేకయే సృష్టి నిర్వహించునది శ్రీమాత.

శ్రీమాత సృష్టి నిర్మాణము చేయుటకు వ్యక్తిగతముగా కారణ మేమియు లేదు. తనకోసము కాక జీవుల కొఱకు సృష్టి నిర్మాణము గావించు చున్నది. సృష్టి నిర్మాణము చేయుటలో ఆమె కొరుగునది ఏమియు లేదు. సృష్టి, స్థితి, లయములను జీవుల కొఱకే గావించు చున్నది. తాను ఆనందస్వరూపిణి. అట్టి ఆనందము కొఱకే జీవులు కూడ ప్రయత్నించుచున్నారు. జనన మరణ చక్రముల పడుచు ఆనందము కొఱకై అన్వేషణము గావించువారు జీవులు. వారికి, వారి వారి పరిమణామములను బట్టి దేహములను అందించుచు, లోకములను సృష్టించుచు శాశ్వతముగా ఉండునది శ్రీమాత. ఆమె వరకు ఆమె నిష్కారణయే. కాని ఆమె కారణముగ సృష్టి స్థితి లయములు జరుగుచున్నవి. ఆమె లేనిచో జీవులకు చైతన్యమే లేదు. త్రిగుణములు లేవు. దేహములు లేవు. తామున్నామని కూడ వారికి తెలియుట శ్రీమాత వలననే.

కారణము లేకయే ఇతరుల శ్రేయస్సు కొఱకు వర్తించువారు యోగులు. ఋషులు, సిద్ధులు, దేవతలలో కొందరు ఇట్లు శ్రీదేవి వలె సృష్టి జీవులకు తోడ్పాటు గావించుచున్నారు. ఇట్టి నిష్కారణు లందరూ దేవి సైన్యమే. వీరి జీవితము యజ్ఞార్థము. ప్రతిఫలాపేక్ష

లేక ఇతరుల శ్రేయస్సునకు పనిచేయుట యజ్ఞము. అట్టి యజ్ఞముగ జీవితమును నిర్వర్తించుకొనుట దేవీ సైన్యమున చేరుటకు అర్హత. స్వార్థజీవితము నుండి నిస్వార్థము, శ్రేయోదాయకము అగు జీవనమునకు తమను తాము మలచుకొనుట సాధన. "యజ్ఞార్థమ్ కురు కర్మాణి" అని శ్రీకృష్ణుడు శాసించుటలోని పరమార్థము ఇదే.

యోగి జనులకు, యోగసాధకులకు శ్రీదేవి సాన్నిధ్యమే గమ్యము. జీవులకు, సృష్టికి ఆమె ఆధారము, కారణము. ఆమె మాత్రము 'నిష్కారణ'యే.

153. 'నిష్కళంకా'

కళంకము లేనిది శ్రీమాత అని భావము.

శుద్ధమైన విషయము పాపరహితము. శుద్ధచైతన్యము నందు ఎట్టి కళంకములు వుండవు. అహంకారాది అష్టప్రకృతులుగ దిగి వచ్చినప్పుడు ఆయా లోకములలో ఆయా కళంకములు ఏర్పడు చున్నవి. అహంకార స్థితిలో స్వార్థము తనను తాను పరిరక్షించు కొనుటవంటి కళంకములేర్పడును. అట్లే బుద్ధి లోకమున వెలుగులకు బుద్ధిలోపము అను చీకట్లు క్రమ్ముచుండును. మనస్సునకు చంద్రకళల వలె హెచ్చుతగ్గులుండును. చిత్తమునకు భ్రమ, భ్రాంతి అను కళంకములు యుండును. పంచభూతములతోకూడిన సృష్టిలో గల కళంకములు యుండును. పంచభూతములతో కూడిన సృష్టిలో గల కళంకములను గూర్చి వివరింప నవసరము లేదు. అంతఃకరణ చతుష్టయము, బహిఃకరణ పంచకములలో కళంకములు తప్పనిసరి. వీనిని ఎప్పటి కప్పుడు శుభ్రపరచుకొను చుండవలెను. ఈ తెలిపిన తొమ్మిది ఆవరణలకు ఆవలనుండునది శ్రీమాత గనక ఆమెకు కళంకములు అంటవు. జీవులు ప్రతి నిత్యము కళంకములను నిర్మూ లించుకొననిచో పాపమావరించును. అందులకే సాధన చతుష్టయము ఋషులచే నొసంగబడినది. జీవులలో నిత్యశుద్ధు లెవ్వరునూ లేరు. వారు నిష్కళంకులునూ కాదు. శ్రద్ధా భక్తులతో నిత్యము కళంకములను

నిర్మూలించుకొనుటవలన శుద్ధులై శ్రీదేవి సాన్నిధ్యమును పొంద గలరు. "అహం బ్రహ్మాస్మి" అను బ్రహ్మవేత్తకైనను శరీరము లందున్నప్పుడిది తప్పనిసరి.

154. 'నిరుపాధి'

ఉపాధిలేనిది, అతీతమైనది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత ఉపాధిలేని స్థితియందుండి జీవులకు ఉపాధి ఏర్పరుచుచుండును. ఉపాధులకు ఉపాధి ధర్మము లున్నవి. ఈ ఉపాధులలో దేవి ఉన్నప్పటికిని ఆయా ధర్మములు ఆమెను సోకవు. ఉదాహరణకు స్ఫటికమునకు చేరువలో ఉన్న పూవు రంగు స్ఫటికమున ప్రతిబింబించును. కాని స్ఫటికమున ఆ రంగు చేరలేదు. అట్లే శ్రీదేవి చుట్టును ఎన్ని ఆవరణలు, ఉపాధులు ఉన్నప్పటికిని వాని ప్రభావము శ్రీదేవిపై యుండదు. ఉపాధులు చైతన్యముపై ప్రభావము చూపినపుడు, అవిద్య ఆవరించినట్లు అగును. ఇతరుల ప్రభావము జీవులపై ఉండుట సర్వసామాన్యము. దానికి కారణము అవిద్యయే. అవిద్య ఎంత బలముగా నున్నచో అంత బలముగా ఇతరుల ప్రవర్తన సాధకులకు కలవరము కలిగించుచుండును. ఇతరుల ప్రవర్తనతో చలింపక తాను తానుగానే ఉండు స్థిరచిత్తుడగు సాధకుడు అవిద్యచే అంత హింసింపబడడు. భాగవతోత్తముని జీవితమున ఈ విధమగు నిశ్చలత్వము గోచరించును. "ఉద్వేగమునకు గురి కాబడనివాడు, ఉద్వేగము కలిగించనివాడు నా భక్తుడు" అని శ్రీకృష్ణుడు తెలిపినాడు. ఇతరము, ఇతరులుగా గోచరించుచున్నది చైతన్యమే అని తెలిసినవారే ఉపాధి ధర్మముల ప్రభావము సోకక జీవింతురు. అట్టి వారికి శ్రీదేవి పరాకాష్ఠ. ఆమె చిత్ స్వరూపిణి అగుటచే ఉపాధి ప్రభావము ఆమెపై ఏమియూ యుండదు.

155. 'నిరీశ్వరా'

జగత్తునకు శ్రీమాతయే ఈశ్వరి అని భావము.

శ్రీమాతను ఈశ్వరి అని సంబోధించుటలో ఈశ్వరుడు- ఈశ్వరి సామ్యమును, సరిసమానత్వమును తెలుపబడుచున్నవి. ఈశ్వరుని పొంది యుండునది గనుక ఆమె ఈశ్వరి. సృష్టి యందు ప్రకృతి లేని పురుషుడు లేడు. పురుషుడు లేని ప్రకృతియును లేదు. పురుష ప్రకృతులు అభేద్యమగు తత్త్వము. తత్త్వము నుండియే ఇరువురు ఏర్పడినారు. ఒకటి, రెండుగా ఏర్పడినది. రెండుగా లేనపుడు, ఒకటిగా ఉన్నపుడు ఆ తత్త్వమును పురుషుడనుటకును, ప్రకృతి అనుటకును వలను పడదు. పురుషుడు, ప్రకృతి ఇద్దరును తత్త్వము నుండి ఉద్భవించినవారే. రెంటి యందలి తత్త్వము ఒకటే గనుక వారు పరస్పర ఆకర్షితులు. మొదట అర్ధనారీశ్వరులు. అటుపైన విడిపడిన ప్రకృతి పురుషులు. విడిపడినను ఒకరి యందు మరియొకరి ఆసక్తి కారణముగా చైతన్యముద్భవించినది. అందుండి సమస్త లోకములు ఉద్భవించినవి. ప్రకృతి గాని, పురుషుడు గాని లేని లోక ముండదు. ఉండుటకు వలను పడదు. కావున వారిరువురి మధ్య తారతమ్యము లేదు. అతడు ఈశ్వరుడైనపుడు ఆమె ఈశ్వరి. సృష్టికి వారిరువురును తల్లితండ్రులవంటివారు. గొప్పతనము, తక్కువ తనము, హెచ్చుతగ్గులు అహంకారాది లోకములలో ఉండును గాని

గుణాతీతమగు చైతన్యమునకు, తత్త్వమునకు ఉండదు. ఈశ్వరి ఈశ్వరియే. ఆమెకిక ఈశ్వరుడు లేడు. అందువలన ఆమె నిరీశ్వరి. అట్లే ఈశ్వరుడు ఈశ్వరుడే. అతడును నిరీశ్వరుడే. పై కారణముగనే కైవల్యప్రాప్తికి ఇరువురును అధిష్ఠానదైవములైనారు. శ్రీవిద్య, బ్రహ్మ విద్యా మార్గములేర్పడినవి. రెండిటి సమత్వమును సమన్వయించుచు అన్ని లోకములందు జీవించుటకు యోగవిద్య ఏర్పడినది. స్త్రీ పురుష అభేద స్థితి సమత్వము తెలిసినవారే నిజమగు యోగులు.

156. 'నీరాగా'

అనురాగములకు అతీతమైనది శ్రీమాత అని భావము.

రాగమనగా ఇచ్ఛ లేక కోరిక. శ్రీమాత అనురాగమునకు ఆలయమేయైనను ఆమెకు సృష్టి యందలి ఏ విషయము పైనను ప్రత్యేకముగా ఇచ్ఛ లేదు. సమస్త ఇచ్ఛలు తీరిన వారికి ఇక ఇచ్ఛలు ఏమి యుండును? పరిపూర్ణత్వము కారణముగా ఇచ్ఛకవకాశమే లేదు. లేని దానిపై ఇచ్ఛ కలుగును. కాని అన్నియు తానై నిండిన స్థితి యందిచ్ఛ ఎట్లుండగలదు? స్థితి యందుండగ మరియొక ఇచ్ఛ కవకాశమే లేదు.

జీవులకు లేనివి, కావలసినవి చాలా యున్నవి. ఇచ్ఛ పూర్తియగు వరకు ఇచ్ఛనే అనుసరించుచుందురు. వారు రాగబద్ధులు. ఇచ్ఛ వలన కొంత సాధింపబడుట జరుగును. కానీ అట్టి సాధనలో కామ క్రోదాధి అరిషడ్వర్గములు పుట్టి జీవులను బంధించుచుండును. ఇచ్ఛా నిర్వహణము. ఇచ్ఛా పరిపూర్తి, ఆపై ఇచ్ఛను దాటిన స్థితి, ఈ మూడింటిని శ్రీమాతయే ప్రసాదించగలదు. ఆరాధనయే దానికి ఆధారము.

ఆరాధనము వలన ఇచ్ఛాపూర్తి జ్ఞానము కలుగును. ధర్మ యుక్తముగా నిర్వర్తించుకొను బలము కలుగును. క్రమముగా ఆరాధనయే ఇచ్ఛాలేమి స్థితిని కూడ ప్రసాదించుచుండును.

ఉదాహరణకు బంగారునగలపై జీవులకు మోజు కలదు. బంగారమునకు నగలపై యెట్టి మోజు ఉండదు. కారణము తానే నగల రూపమున ఉండుట. అట్లే శ్రీమాత కూడను. తానే సమస్త వస్తుజాలముగ యేర్పడి ఉన్నప్పుడు యిక యిచ్ఛగించవలసినది ఏమియూ లేదు. వశిష్టాది బ్రహర్షులట్టి వారు.

మరియొక మాట! ఇచ్ఛాపరిపూర్ణులు ఇచ్ఛారహితులై యున్నారు. వారే యితరుల ఇచ్ఛను పరిపూర్తి గావింపగలరు. పూర్ణత్వము గలవారే యితరులకు కూడ పూర్ణత్వము నందించగలరు. శ్రీమాత పరిపూర్ణ అగుటచే ఆమెయే నిజమగు నీరాగ.

157. 'రాగమథనీ'

రాగద్వేషాది క్లేశములను మథించునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

ఇచ్ఛా పరిపూర్తి గూర్చి ముందు నామములో తెలుపబడినది. అట్టి సాధనమున, కాలమును, కర్మమును బట్టి రాగద్వేషములు ఏర్పడుచుండును. కామక్రోధములు కలుగుచుండును. లోభమోహ ములు ఆవరించుచుండును. విజయము కలిగినప్పుడెల్ల మదమున కవకాశముండును. ఇతరులకు విజయము కలిగినపుడు మాత్సర్య భావములు కలుగును.

ఇవి అన్నియూ తన వృద్ధికై జీవుడు పనిచేయుచున్న సమయమున కలుగు మలినములు. వీటి వలన దుఃఖము, బంధము కలుగును.

జీవుడు తన కొరకై తాను పాటుపడుట సహజము. ఇహపర సౌఖ్యమునకు ప్రయత్నించువాడు జీవుడు. ఇది సత్సంకల్పమే. అట్టి సంకల్పమును నిర్వర్తించు సమయమున పై విధమగు క్లేశములుండుట సృష్టి ధర్మము. వానిని తొలగించుకొనుట జీవుని కర్తవ్యము. అవి తొలగింపబడుటకు శ్రీదేవి ఆరాధనము ఎంతయో తోడ్పడగలదు.

అసురశక్తులను మథించి, సురశక్తులను వృద్ధి గావించి, జీవుల వృద్ధికి తోడ్పాటు చేయునది శ్రీదేవి. దైవీశక్తులు జీవుల యందు

పెంపొందింపబడుటకు అసురశక్తుల మథనము కూడ ముఖ్యమై ఉన్నది. భండాసురాది అసురశక్తులను వధించుటలో శ్రీమాత సిద్ధహస్త. ఆమె ఆరాధనముననే అసురశక్తులు మథింపబడగలవు.

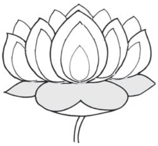

158. 'నిర్మదా'

మదరహితురాలు శ్రీదేవి అగుటచే నిర్మదా అని పిలువబడు చున్నది.

జీవుడు ప్రత్యగాత్మ అగుటచే అతడు మదమును పొందు అవకాశమున్నది. శ్రీదేవి సదాశివునితో కూడి యుండుటచే ఆమెకు ఆ భావన యుండదు. మదము అజ్ఞాన చిహ్నము. సమర్థులు, అసమర్థులు కూడా అంతో యింతో మదము కలిగి యుందురు. తమనుగూర్చిన దురభిమానమే మదము కలుగుటకు కారణము. అభిమానముండవలెనే గాని దురభిమానముండరాదు. మితిమీరిన అభిమానము తమపై తమకుండుట వలన మదమెక్కి ప్రవర్తింతురు. అసురుల మదమునకిదియే కారణము. మదము అసుర గుణము. అవకాశమును బట్టి దేవతలను కూడా ఈ గుణము ఆవరించగలదు. అప్పుడు వారు కూడా భంగపడుదురు. కానీ దేవతలు సహజముగ దైవీసంపత్తి కలవారగుటచే మదమావరించినను, భంగపడినపుడు తమ తప్పును తాము తెలుసుకొని శ్రీదేవినో లేక శ్రీమహావిష్ణువునో శరణాగతిజొచ్చెదరు.

మానవులలో కూడా దైవీస్వభావము కలవారు, ఆసురీ స్వభావము కలవారు యుందురు. దైవీస్వభావము కలవారు తమ తప్పులను తాము తెలుసుకొని వానిని సరిదిద్దుకొనుటకు దైవమును

ఆశ్రయింతురు. ఆసురీ స్వభావము కలవారు తమ తప్పులను సమర్థించుకొనుచు పతనము చెందుచునుందురు. వారి నాశనమును వారే కొని తెచ్చుకొందురు. ఇట్టివారే దైవముపైనాగ్రహించుట, దూషించుట కూడ చేయుచునుందురు.

శ్రీదేవి ఆరాధనము సక్రమముగా సాగినచో ఆరాధకులకు మదము తగ్గుట జరుగును. ఆరాధన పెరిగిన కొద్ది మదము పెరుగుట జరిగినచో ఆరాధన ఆసురీ మార్గమున ఉన్నదని తెలియవలెను.

159. 'మదనాశినీ'

శ్రీదేవి ఎంతటి మదమునైనను నశింపచేయగలదు.

మదమును మర్దించుటలో శ్రీమాత పెట్టింది పేరు. ఆమె అసుర సంహారిణి. అసురశక్తులు మితిమీరినపుడు చీల్చిచెండాడ గలదు. మహిషాసురుని మర్దించినది కదా శ్రీదేవి! మహిషాసురుడు మదమునకు మారుపేరు. ఆరాధకుల విషయమున ఆమె సున్నితముగా మదనిర్మూలనము గావింపగలదు. భక్తి, శ్రద్ధ, ఆర్తి కలిగి ఆరాధనము చేసినచో తప్పక ఆరాధకుని యందు తన సాన్నిధ్యమును ఇనుమడింపచేసి, అసురశక్తులను దమించును.

160. 'నిశ్చింతా'

చింతలకతీతమైనది శ్రీమాత అని భావము. చింతలు లేనిది.

చింతలు లేనిది అనగా సృష్టి చింత కూడా లేనిది. శ్రీమాత సృష్టించి, పోషించుట బాధ్యతాయుతమైన విషయము. సృష్టినే నిర్మించుచూ, పోషించుచూ, రక్షించుచూ లోకులను, లోకపాలకులను, లోకములను అధిష్ఠించి యుండుటకన్న మించిన బాధ్యత సృష్టిలో ఏమున్నది? అట్టి బాధ్యత వహించుచూ కూడ శ్రీమాత చింతపడదు. అది ఆమె సామర్థ్యము, స్వామిత్వము కూడ. సర్వముపై స్వామిత్వము కలిగినవారు అట్టి స్థితి యందు క్రీడార్థమై యుండుట పరాకాష్ఠ. ఈ విషయమున శ్రీమాతకు ఆమెయే సాటి. త్రిమూర్తులు సహితము కలవరపడ్డ సన్నివేశములు సృష్టి యందు జరిగినవి. కాని శ్రీమాత! కలవరపడిన సన్నివేశములకు సృష్టి నిర్వహణ భారమంతయూ స్మిత వదనయై నిర్వర్తించుచున్నది. ఇది అరుదైన కళ్యాణగుణము. సృష్టి యందు శ్రీకృష్ణుడు ఒక్కడే అట్లు జీవించి చూపినాడు.

జీవులు చింతాలోలురు. జీవితమంతయూ చింతలతోనే గడిచిపోవును. మనోబుద్ధీంద్రియములు, శరీరము కూడ చింతలతో శుష్కించి పోవుచుండును. వారి చింతలకంతు లేదు. అందునా బాధ్యత కలవారి చింతలధికము. బాధ్యత పడుచున్న కొలది చింతలు పెరుగు చుండును. ఇట్టి చింతాపరులగు జీవులకు శ్రీమాత ఆరాధనమే శరణ్యము.

చింతలు లేని శ్రీమాత భక్తులు జీవులకు మార్గదర్శకులు. వారు జీవితమును ఎట్లు నిర్వర్తించుకొనిరో చూచి నేర్చుకొనుట, శ్రీమాతను ఆరాధన చేయుట ఈ రెండు అంశముల అభ్యాసము జీవులను చింతల నుండి తరింపచేయును. భాగవతోత్తముల జీవిత చరిత్రలు, శ్రీమాత లీలలు (లీలార్థమై ఆమె నిర్వహించిన మహత్కార్య ములు) చింతాపరులకు ఉపశమనము కలిగించ గలవు. పరిష్కారములు చూపగలవు. పరమపదమును చేర్చగలవు. చింతలు మనస్సున ఆవేశించినపుడు శ్రీమాత పాదములను ఆశ్రయించుట ఉపాయము.

161. 'నిరహంకారా'

అహంకారము లేనిది శ్రీమాత. అహంకారము అష్ట ప్రకృతులలో నొకటి.

అష్టప్రకృతులన్నియూ, మూల ప్రకృతియగు శ్రీమాత నుండి ఏర్పడినవే. వానియందామె యున్నప్పటికినీ వాని ప్రభావము ఆమెపై యుండవు. ఆమెను బంధించున దేమియూ లేదు.

అహంకారమనగా తానొకడు ప్రత్యేకముగ నున్నాడన్న భావన. అది సముద్రమందలి అలవంటిది. అల ప్రత్యేకముగా గోచరించునే గాని, నిజమునకు అలకు ప్రత్యేకమగు అస్తిత్వము లేదు కదా! సముద్ర ముండుటవలన అల యున్నది కానీ, సముద్రము లేక అల లేదు.

సముద్రమందలి అలవలె మానవుడు తానున్నానన్న భావన కలిగియుండును. తానుండుట యనగా శ్రీమాత యుండుటయే. తాను ప్రత్యేకముగా లేడు. అట్లు భావించుట వలన తనను తాను మొత్తము నుండి వేరుచేసుకొనుట జరుగును. ఎంత వేరు చేసుకొన్నచో అంత అహంకార భావము పెరుగును. తమను గూర్చి తాము ప్రత్యేకముగ భావించుట పెరుగును. అపుడహంకారమను ఆవరణము పటిష్ఠముగా బంధించును. వేరుపడుట వలన జీవుడు బలహీను డగును. మొత్తముతో కలిసి యుండుట వలన, మొత్తము బలము తననుండి కూడ వ్యక్తమగుచుండును. వేరుపడువారు అహంకారులు

అని తెలియవలెను. వీరు సహజీవులతో కలియలేరు. ఇక శ్రీమాతతో ఏమి కలియగలరు?

సముద్రమునుండి లేచిన అల సముద్రమునుండి వేరుగ గోచరించును. అంతే కాదు. తనదైన గుణములను కొన్ని సంతరించు కొనును. లేచుట, పడుట, తీరముదాటు ప్రయత్నము చేయుట అల గుణములు. అట్లే ఏర్పాటు భావనవలన పెరుగుట, పడిపోవుట, అతిక్రమించు ప్రయత్నము చేయుట, చచ్చుట, పుట్టుట ఇత్యాదిని జీవులు అనుభవించుచున్నారు. అలల వలెనే జీవితములు అత్యంత చంచలములై, తాత్కాలికములై, నిరుపయోగములై, అహంకారుల జీవితములు సాగుచునుండును. అట్టివారికి కూడ పరిష్కారము నిచ్చునది శ్రీమాత ఆరాధనము.

162. 'నిర్మోహా'

మోహము లేనిది శ్రీదేవి అని అర్థము.

చిత్తభ్రాంతియే మోహము. అహంకారము కారణముగా మోహ మేర్పడును. అహంకారి - తాను, తనవారు, ఇతరులు, పైవారు అను భావములతో బంధింపబడి యుండును. తనవారనుకొనుటకు ఆధారము తానే. తనకాధారమైన దానికి అంతయూ తానే అగుటచే స్వేతర బుద్ధి యుండదు. అనగా స్వ, ఇతర బుద్ధి. స్వబుద్ధి అనగా తనకు సంబంధించిన బుద్ధి. తనవారనుకొనుట వలన పక్షపాత బుద్ధి ఏర్పడును. పైవారు అనుకొనుట వలన కూడా పక్షపాత బుద్ధి ఏర్పడును. తనవారు అనుకొనినపుడు తప్పులు కనపడవు. అన్నియూ ఒప్పులే. తనవారు కాదనుకున్నప్పుడు, ఇతరులుగ భావింపబడి నప్పుడు తప్పు కనపడుచుండును. ఇదియే చిత్తభ్రాంతి. ఇష్టమైనచో మలినమైనను, ఇంగువవలె అనిపించును. ఇష్టము కానిచో దివ్య మైననూ విమర్శ భావముండును. అహంకారి యిష్టాయిష్టములను బట్టి చూచునే కాని, ఉన్నది ఉన్నట్లుగా దర్శింపలేడు.

అహంకారము కూడ మూడు విధములు. అవి రాజసికము, తామసికము, సాత్త్వికము యగు అహంకారములు. ఇందు మొదటి రెండునూ అధికమగు భ్రాంతికి లోను చేయును. సాత్త్విక అహంకారము మాత్రమే సత్యమును దర్శించును. సాత్త్వికత నుండియే సత్యదర్శన

మున్నది. సాత్విక అహంకారమున చిత్త భ్రాంతి స్వల్పము. ఇతరము లగు అహంకారములందు చిత్తభ్రాంతి హెచ్చు.

చిత్తభ్రాంతివలన లేనిది ఉన్నట్లు, ఉన్నది లేనట్లు కనిపించు చుండును. ఇట్టి మోహమునుండి బయల్పడుటకు మోహాతీత, నిర్మోహ అయిన శ్రీమాతయే శరణ్యము. శ్రీమాత అహంకారమునకు అతీత మైనది. ఆమె సమాశ్రయము వలన చిత్తము భ్రాంతియందు పడక యుండును. అట్లుకానిచో కర్తవ్య నిర్వహణము ఇష్టాయిష్టములకు లోనగును. ఇష్టపడుట వలననే జానకి బంగారు లేడి విషయమున భ్రమపడినది. ఇష్టము లేకుండుట వలననే అర్జునుడు విషాదమున పడినాడు. కర్తవ్యములతో యిష్టాయిష్టములకు ముడి పెట్టుట వలన మోహపడుట యుండును.

163. 'మోహనాశినీ'

జీవుల మోహము నాశనము చేయునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

నేను, ఇతరము అను భావము ద్వైత బుద్ధి. ఇది యున్నంత కాలము అజ్ఞానముండును. ఇతరుల రూపమున ఉన్నది కూడ నేనే అను భావము అద్వైత బుద్ధి. అపుడే ప్రేమ అవగాహన కలుగును. అందరి యందున్నదీ శివ శక్తులే. శివము, సత్యము, శక్తి, చైతన్యము. వీని నుండి పుట్టినవాడే జీవుడు. అందరి మూలము ఒకటే. కావున జీవు లందరూ, ఒకే ఉదరము నుండి పుట్టినవారనీ, సహోదరులని జ్ఞానము తెలుపును. ఇట్టి జ్ఞానము కలగనంత కాలము మోహ ముండును. సృష్టియందు మోహము సహజము. మోహము వలన దుఃఖము తప్పనిసరి యగును. దుఃఖమువలన జీవుడు విచారమున పడును. దుఃఖమును దాటుటకు ప్రయత్నించును. కానీ ద్వైత బుద్ధి యున్నంత కాలము దుఃఖముండును.

ఈ సత్యము తెలియుటకు కొన్ని జన్మ పరంపరలు సాగును. అనుభవైక జ్ఞానమే జ్ఞానము కాని అధ్యయనము, శ్రవణము వలన జ్ఞానము జీవునియందు స్థితిగొనదు. తెలిసినది ఆచరించినపుడే తత్ఫలముగ జ్ఞానముదయించును.

శ్రీమాతను భక్తి శ్రద్ధలతో ఆరాధించిన వారిని శ్రీమాతయే ఉద్ధరించుకొనును. క్రమముగా జ్ఞానోదయము గావించును. జీవుని

ఆర్తిని బట్టి ఉద్ధారణ ఉండును. సురులైనను, అసురులైనను, మానవులైనను, ఆమె అనుగ్రహమునకు పాత్రులే. జ్ఞానమును ప్రసాదించుటకు శ్రీమాత రకరకములైన ఉపాయములను వినియోగించును. ఎట్లైనను జీవుని ఉద్ధరించుటయే ఆమె లక్ష్యము. సామ దాన భేద దండోపాయములను జీవులపై ప్రయోగించుచు వారి ఉద్ధణకు తగు తోడ్పాటు గావించుచుండును.

సృష్టియందు జీవులకు మోహము సహజము. మోహము దాట యత్నము చేయు జీవులకు శ్రీమాత ఆరాధనము శరణ్యము.

164. 'నిర్మమా'

"ఇది నాది", అను బుద్ధి లేనిది శ్రీమాత.

నేను అను భావము అహంకారము. నాది అను భావము మమకారము. నాది అను భావమున్న చోట బంధమున్నది. నాది అని భావించు వస్తువుపైన, ప్రాణముపైన మమకారము అను జిగురు ప్రసరించి, జీవుడు వానికి అతుకుకొని బద్ధుడగుచుండును. నాది అను వస్తువు కోల్పోయినపుడు బాధపడును.

నిజమున కేదియూ తనది కాదు. తన దగ్గర చేర్చబడినవే యుండును కానీ, తనవి అని ఏమియూ ఉండవు. తన శరీరము తన చుట్టునూ దేవతలచే అల్లబడినది. అందు వర్తించువారు కూడా దేవతలే. శరీరము దేవతలిచ్చినది కానీ, తనది కాదు. అది దైవదత్తము. అట్లే భార్య, భర్త, బిడ్డలు, ముప్పురునూ దైవవశమున చేరినవారే కాని, తనవారు కాదు. వారియందు కర్తవ్యమే యున్నది కాని, అధికారము లేదు. అట్లే బంధువులు, స్నేహితులు, ఆస్తులు, పాస్తులు. ఇవి యన్నియూ తన చుట్టునూ చేరుట, విడిపోవుట కాలక్రమమున తప్పనిసరి. వచ్చినవెల్ల పోవునవే. శరీరముతో సహా సర్వమునూ పోవునవే కాని తనతో నుండునవి కావు. ధర్మమూ, కర్మమూ మాత్రమే తనతో నడచి వచ్చును. అవియునూ మోక్ష మార్గమున సడలును. తానొకడే సత్యము. తాను సనాతనుడు,

సనాతనులైన ఉమామహేశ్వరుల తనయుడు. అట్టి జీవుడు ఐక్యము చెందిననూ, తన అస్తిత్వము కూడ భగవదనుగ్రహముగ కలిగి యుండును. సనక సనందనాదులు, నారదుడు అట్టివారు. వారునూ భేద బుద్ధి లేక, స్వలాభ రహితులై శ్రీమాత అనుచరులుగ జీవులకు జ్ఞాన సంతర్పణము చేయుచున్నారు.

మమకారమున్నంత కాలము బంధముండును. బంధ మున్నంత కాలము బాధ యుండును. తన చుట్టును చేరినవి తనవి అనుకొనక దైవమునవి అనుకొనుట అభ్యసించవలెను. తాను, తన పరసరముల చేరినవి, అన్నియునూ దైవమునకు చెందినవే కాని తనకు చెందినవి కావు. వాని యందు మమకారము దుఃఖము కలి గించును. కావున ఈ భావము దాటిన వారికే ప్రశాంత యుండును.

165. 'మమతాహంత్రీ'

నాది అనుభావమును నశింపజేసి అనుగ్రహించునది శ్రీదేవి అని భావము.

నేను అను భావమున్నప్పుడు నాది అను భావము తప్పదు. నేనెవరు? అను ప్రశ్న తాకిడి జీవులకు కలుగును. ఆ ప్రశ్న కలుగుటయే కాక, అది పరిప్రశ్నయై శోధన ప్రారంభమగుట అనుగ్రహ విశేషము. సంకల్పములకు మూలమైన శ్రీమాత, ఈ సంకల్ప మెవరి కందించునో, అట్టివాడు నేను, తాను అనగానేమో తెలియుటకు ప్రయత్నించును. అది అమ్మ అనుగ్రహము. అమ్మ అనుగ్రహముననే మరల శోధన, సాధనగా మారి, సాధన సిద్ధించును. అపుడు మమకారము, అహంకారము లేని స్థితి జీవున కందును. అనుగ్రహము కలుగును. ఆరాధనే ఉపాయము. శోధనకు, సాధనకు, సిద్ధికి కూడ శ్రీమాత ఆరాధనే ప్రధానమని ఋషులు నిశ్చయించినారు. అమ్మ అనుగ్రహము లేనిదే, ఇహ పర లోకానుభూతి లేదు కదా! అందువలన మమకారముతో వ్యథ చెందు జీవులకు, "నిర్మమా మమతాహంత్రీ" అనునది నిత్యస్మరణ మంత్రమైనది.

మమకారము పోవలెనన్నచో సాధ్యమా? లేనిది ఉన్నట్లుగా భావించుటచేత మమకార వికారము కలదు. ఎదుటి వస్తువు కాని, జీవి కాని, నాది అనుకొనుట వలన కదా మమకారము! నిజమునకు అది తనదా? ఆ జీవి తనవాడా? అన్నియూ, అందరూ తన సరసన

చేరినవారే గాని తనవారు కారు. తాను, ఇతరులు, ఇతరములు అన్నియూ దైవమునకు సంబంధించినవే. అందరూ దైవబంధువులే. ఆత్మ బంధువులే. ఇతర బంధుత్వములు మోహము, ద్వేషము కలిగించుచుండును. కొందరిపై మోహము వలన మమకారము, కొందరిపై ద్వేషము. కొడుకుపై మమకారము చేత కోడలిపై ద్వేషము లోకసహజము కదా! అట్లే కూతురిపై మమకారము చేత అల్లుడిపై ద్వేషము. ఇటువంటి మాయను ఎవరు దాటగలరు? ఎంత తెలిసిన వారికైనను, ఇసుమంత మమకారముండక పోదు. మోహమను అగాధమున పడుటకు అది చాలును. ఇదియే అమ్మ మాయ. అందుండి ఉద్ధరించునది కూడ ఆమెయే. మమకారము తీరుటకు అంతయూ, అందరూ దైవమే అని భావించుట, తనకు జరుగుచున్న కర్మానుభవము దైవసంకల్పమే అని సరిపెట్టుకొని తృప్తిపడుట కూడ ఒక ఉపాయము. అందరూ గోవిందునివారే అని భావించుచూ తనవంతు కర్తవ్యము నిర్వర్తించుట నిజమగు వైరాగ్యము. అటుపైన నేనెవరను ప్రశ్న శోధించుట మరియొక ఉపాయము.

మమకారమునకు వైరాగ్యము విరుగుడు. వైరాగ్యమునకు అమ్మ అనుగ్రహము ఆధారము. హరిశ్చంద్రుడు, నలుడు, ధర్మరాజు అమ్మ అనుగ్రహముననే పరిపూర్ణ వైరాగ్యమునమభవించిరి. ఇటీవల కాలమున శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ అనుగ్రహ విశేషమున పరమహంసగా భౌగోళిక స్ఫూర్తినందించినారు. అమ్మ అనుగ్రహము పొందినవారికి అసాధ్యమగునది ఏమియూ లేదు. మమకారమును ఆమె త్రుటిలో త్రెంచివేయగలదు.

166. 'నిష్పాపా'

పాపము లేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

సృష్టియొక అగ్నికార్య మగుటచే, తత్కారణముగ కొంత మసిబారుట జరుగుచున్నది. మలినము లేర్పడుచుండును. ఈ మలినములనే పాపములు అందురు. వీనినెప్పటికప్పుడు తొలగించు చుండవలెను. లేనిచో అది జ్ఞానమును కప్పి, జీవుని దుఃఖమున ప్రదదోయును. బ్రహ్మకైనను ఇట్టి అజ్ఞానమావరించుటకు అవకాశ మున్నది. జీవునికి అహంకారము కారణముగ అభిమానము కలుగును. ఇది మొదటి మాయావరణము. దానివలన మోహము పుట్టును. మోహము కారణముగ కోరిక జనించును. మోహము తీరనపుడు, ప్రయత్నము కోపముగ మారును. కోపము తీవ్రమైనపుడు అంధకార మిశ్రమము అను ముదురు చీకటి ఏర్పడి ఏమియు తెలియని స్థితి ఏర్పడును. దానివలన మనసుకు చాంచల్యము కలిగి, భ్రమ పుట్టి, అది చిత్త విభ్రమమై లేనిది ఉన్నట్లు గోచరింపజేయును. ఇట్లు ఐదు స్థితులలో, సహజముగ జ్ఞానస్వరూపుడైన జీవుడు అజ్ఞానవశుడై పడియుండును.

చతుర్ముఖ బ్రహ్మకూడ తాను సృష్టిచేయవలెను అని భావించుట వలన, అహంకారమునకు అభిమాన మేర్పడి, మోహము, కోపము, అంధతా మిశ్రమము, చిత్తభ్రమ కలిగినవి. ఏ జీవికైనను ఇంతే. తాను

చేయుచున్నాడని భావించినపుడు, బంధింపబడుట తప్పదు. చేయుటకు సంకల్పము దైవమునదని, దాని ననుసరించుచు నిర్వర్తించుట తాను చేయవలసిన పని అని తెలియవలెను. చతుర్ముఖ బ్రహ్మ ఏమి చేయవలెనో తెలియక ఉన్నప్పుడు, అంతర్వాణి తపస్సు చేయుమని నిర్దేశించెను. తపస్సు చేయగా, పరతత్త్వానుభూతి కలిగెను. అటుపైన సృష్టి చేయమని అంతర్వాణి పలికినది. తపస్సు చేయుట, సృష్టి చేయుట తనకందింపబడిన సంకల్పములే కానీ, తనవి కావు. తాను సృష్టి చేయుదుననుకొనుట ఏమి? అదియే అహంకారము వలన కలుగు అభిమానము. అజ్ఞానమున కదియే నాంది.

జీవులు కూడ తామే సంకల్పించుచున్నామని, నిర్వర్తించుచున్నామని భావించుటవలన ఇట్టి అవిద్యయను పాపమునందు పడుచున్నారు.

శ్రీమాత సంకల్పములకు పుట్టినిల్లు. ఆమె పరమాత్మని సంకల్పము. ఆమె సంకల్పించిన పిమ్మటే సృష్టి ఆరంభమగును. స్థితి లయములు కూడ ఆమె సంకల్పమే. ఆమె సంకల్పమేమో తెలిసి అనుసరించుటకే సమస్త ఆరాధనములు. ఆమె జ్ఞానమునకు, అజ్ఞానమునకు కూడ అధిష్ఠాన దైవము. పాప పుణ్యములకు కూడ ఆమెయే పుట్టినిల్లు. ఆమె నుండి పుట్టినవి ఆమెపై ఆధిపత్యము వహించలేవు. అందువలన ఆమె పాపపుణ్యములకు కూడ అతీతమై యున్నది.

167. 'పాపనాశినీ'

భక్తుల పాపములను నశింప చేయునది శ్రీమాత అని అర్థము.

పాప కర్మల నొనర్చువాని పాపముల రాశి, మేరుపర్వతమంత గొప్పదియైనను, కాత్యాయనిని పూజించిన- పూజించిన క్షణ మాత్రములో నశించును అని పురాణములు చెప్పుచున్నవి. "దుర్గా రాధనాపరుని మహాపాతకముల వలన కలుగు దోషములు తామరాకు మీది నీటి బిందువులవలె అవి అతని నంటవు" అని పద్మ పురాణము తెలుపుచున్నది. సర్వ పాపములతో కూడిన వాడైననూ శ్రీదేవి నారాధించు నరుడు పవిత్రుడై పరమపదము పొందును, అని దేవీ భాగవతము తెలుపుచున్నది. దేవీ ఆరాధనము అను అగ్ని మహా పాపములను కూడ తృణాగ్రము వలె నశింపజేయును. అగ్నితాకిన వెంటనే, గడ్డిపోచ కొనవెంటనే, భస్మమగును కదా! పాపములను హరించుటలో శ్రీమాతను మించిన శక్తి లేదు.

168. 'నిష్క్రోధా'

క్రోధము లేనిది శ్రీదేవి అని అర్థము.

ద్వేషమున్నచో క్రోధముండును. ప్రేమయున్నచోట ద్వేష ముండదు. ప్రేమయున్నచోట తప్పులున్ననూ సహించుట యుండును. సహనము ప్రేమనుండే పుట్టును. క్రోధము తాను అనుకున్నరీతిలో సన్నివేశములు సాగకుండనప్పుడు రజోగుణ ద్వేషమున వుద్భవించును.

హిరణ్యకశిపుని కోపము, రావణుని కోపము క్రోధమునకు తార్కాణములు. తన భావమునకు, చేతకు, మర్యాదకు, గౌరవమునకు అడ్డము వచ్చిన వారినందరిని అణచివేయుట, సంహరించుట, హింసించుట క్రోధ లక్షణములు. క్రోధము ఆసురీ ప్రభావమున కలుగును. మదించిన అహంకారము కలవారికి క్రోధమెక్కువగా నుండును. క్రోధము వలన పరిసరములయందు శత్రుత్వమును పెంచుకొందురు. క్రోధనులు నిత్యమూ దుఃఖమునే అనుభవించు చుందురు.

శ్రీమాతకు క్రోధము లేదు. ఆమె కందరూ ప్రియులే. ఆమె క్రోధమును నటించును గాని క్రోధమను గుణమునకు వశపడదు. ఇది నిజమగు దైవీ సంపత్తి. రాక్షస సంహారము చేయునపుడు శ్రీమాత, శ్రీరాముడు, శ్రీకృష్ణుడు క్రోధమును తెచ్చిపెట్టుకొనిరే కాని, క్రోధ

వశులు కాలేదు. వారు క్రోధమును తెచ్చిపెట్టుకొని, అధర్మమును శిక్షింతురు. వాలి సంహారమున శ్రీరాముని ప్రవర్తనము, మహిషాసుర వధయందు శ్రీదేవి ప్రవర్తనము గమనించినచో, నిష్క్రోధ స్థితి అవగాహన యగును.

తల్లితండ్రులకు తమ పిల్లలపై ద్వేషము, క్రోధము యుండవు కదా! కానీ అవసరమగుచో మందలింతురు కదా! వారి నడుమ యున్నది ప్రేమయగుటచే క్రోధము నాయుధముగా వినియోగింతురే గాని, క్రోధవశులు కారు. సమస్త సృష్టి జీవులూ తన బిడ్డలే యుగుటచే శ్రీమాత అందరియందునూ ఒకే విధమగు ప్రేమ కలిగి యుండును. ఆమె కెవ్వరిపైన క్రోధముండదు. ఆమె క్రోధము నటించుట జీవోద్ధరణమునకే. అవతార పురుషులు కూడ అట్టివారే.

169. 'క్రోధశమనీ'

భక్తుల క్రోధమును శమింపజేయునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

నిత్యమూ శ్రీమాత ఆరాధనము గావించువారి క్రోధమును, మాత్సర్యమును, లోభమును, అశుభభావనలను శ్రీమాత హరించును. "నక్రోధో న చ మాత్సర్యం, నలోభా నాశుభామతిః। భవంతి కృత పుణ్యానాం, భక్తానాం, శ్రీసూక్తం జపేత్సదా॥" శ్రీ సూక్తమందలి ఈ ఋక్కులు పై సత్యమును బోధించుచున్నవి.

కోపము కలవాడు ఎన్ని సత్కార్యములొనర్చిననూ, వాని ఫలముల నాతడు పొందలేడని, తన కోపముతోనే ఫలములను నాశనము చేసుకొనునని పురాణ గాథలు తెలుపుచున్నవి. క్రోధముతో కూడి ఎవడు యాగమొనర్చునో, ఎవ్వడు హోమము చేయునో, ఎవడు పూజించునో వాని ఫలము పచ్చి కుండ యందలి నీరువలె హరింప బడును. కోపముగలవారికి శ్రమ ఎక్కువ, ఫలితము తక్కువగ ఉండును. నందీశ్వరునిపై కోపముతో రావణుడు చేసిన శివతపస్సు ఫలించలేదు. పినతల్లిపై కోపముతో ధ్రువుడు చేసిన తపస్సు ఫలించ లేదు. కోపముతో భీష్మునిపై యుద్ధము చేసిన పరశురామునికి విజయము లభించలేదు. అట్లే విశ్వామిత్రుని తపస్సు కూడ ఆయనను తిప్పలు పెట్టినది.

క్రోధము స్వభావమున ఉన్నవారు క్రోధము ఉండరాదని,

దానిని విసర్జించవలెనని ఎంత ప్రయత్నించిననూ, ఆ ప్రయత్నము కూడ విఫలమే అగుచుండును. జీవులకు అరిషడ్వర్గ విషయమున బలహీనత యుండుట సహజము.

కామము, క్రోధము, లోభము, మోహము, మదము, మాత్సర్యము, రాగము, ద్వేషము ఇవి అన్నియూ ఒక్కొక్క సమయ మున ఒక్కొక్కటిగా స్వభావమునుండి విజృంభించి జీవుని వశము గావించుకొనుచుండును. తనకన్న బలమైన శత్రువును తాను జయించలేడు కదా! ఇట్టి సమయమున దైవారాధనమే శరణ్యము. ఆరాధన వలన భక్తి, శ్రద్ధ, ఆర్ద్రత పెరుగుచున్నకొలది క్రోధాది బలహీనతలు శమించును. మరియొక మార్గము లేదు. అన్ని ప్రయోజనములకు భగవదారాధనమే శరణ్యమని పెద్దలు పరిశోధించి నిర్ణయించిరి. అట్టి భగవదారాధనమందు నిజమైన రుచి ఏర్పడిన వారికి పరిష్కారములు శీఘ్రమగును. జీవులు శమమును పొందుదురు.

170. 'నిర్లోభా'

లోభగుణము లేనిది శ్రీదేవి అని అర్థము.

లోభము సర్వ సద్గుణములను రూపుమాపునని, లోభి ఇహ లోక సంతోషమునకే నోచుకొన లేదని, పరలోకానుభూతి అతనికి దుర్లభమని శ్రుతులు తెలుపుచున్నవి. లోభగుణము నింద్యమైనదని, అది కలవాడు వికాసము చెందలేడని తెలియనగును.

దానము లోభమునకు విరుగుడు. ఇచ్చినవారికే వచ్చునని ప్రకృతి ధర్మమొకటి కలదు. పంచువారికే సమృద్ధి యుండునని, అనంతమగు సృష్టియందు సర్వ సమృద్ధియే గాని, అయిపోవుట ఉండదని తెలిసినవాడు ఇచ్చుటకు జంకడని పురాణ గాథలు తెలుపు చున్నవి. సృష్టి అంతము లేదు. అంతమే ఆరంభము; ఆరంభమే అంతముగా అనంతముగ సృష్టి సాగుచున్నది. అందు శక్తులు, సంపదలు కూడ అనంతమే. త్రాగునీరు అయిపోకముందే మరల నీరు వచ్చును. తటాకమునుండి, నదినుండి త్రాగునీరు వచ్చు చుండగా, తటాకములకు, నదులకు వర్షము నీరిచ్చుచున్నది. వర్షము లకు నీరు మేఘము లిచ్చుచున్నవి. మేఘములకు సముద్రము నీరిచ్చుచున్నది. ఇట్లు భూమి జీవులకు మూడు కోట్ల సంవత్సర ములుగా నీరందుచునే ఉన్నది. అయిపోవుట, అంతమగుట సృష్టి యందు లేదు. అట్లే ఓషధులును. ప్రతి సంవత్సరమూ జీవులకు వలసిన ఆహారము, నీరు గాలి, సూర్యరశ్మి అనంతముగ అందుచునే

యున్నవి. సంపదలన్నియూ అట్టివే! కేవలము మానవ మనస్సునందే అంతము అగునని, అయిపోవునని భావన యుండి అతనిని లోభిని చేయును.

దేహము పోయిననూ మరల దేహము వచ్చును. పోవుట వచ్చుట కొఱకే. వచ్చుట పోవుట కొఱకే. అన్నియూ వచ్చిపోవు చుండగా అందు జీవుడు శాశ్వతుడై ఉండును. వచ్చినవానిని ఎంత పట్టుకొనిననూ కాలము రూపమున అవి జరుగును. సంపదలు, భార్యాబిడ్డలు, బంధువులు, మిత్రులు పుట్టుకతో లేరు. జీవన యానమున ఒక్కొక్క మజిలీ యందు ఒక్కొక్కటి చేరుచుండును. అట్లే పోవుచునుండును కూడ. కాలమును, కర్మమును బట్టి వచ్చి చేరుట, జారిపోవుట జరుగుచు నుండును. ఇది తెలిసినవారికి లోభత్వముండదు. హరిశ్చంద్రుడు, శిబి, ధర్మరాజు, నలుడు సర్వమును కోల్పోయి మరల సర్వమును పొందిరి.

లోభికి దేనిపై పట్టు ఉండునో ఆ విషయమే అతనిని పట్టి ఉంచును. కొందరు సంపదను పట్టుకొని ఉందురు. వారు సంపదచే బద్ధులు. కొందరు కీర్తిప్రతిష్ఠలకు ప్రాకులాడుదురు. వారు అట్టివారి చేతిలో పట్టుపడినవారు. మనము పట్టినది మనలను పట్టునని తెలియుట జ్ఞానము. అట్టిపట్టు శ్రీమాతపై ఉన్నచో, శ్రీమాయే మనలను పట్టును. సద్గుణములను, సద్గురువులను పట్టుట శ్రేయస్క రము. ఇతరములు పట్టుట వినాశకరము. శ్రీదేవి శివుని పట్టి యుండును. ఆయనయందు అర్ధభాగమై నిలచినది. అందువలన ఆమెయే నిర్లోభ.

171. 'లోభనాశినీ'

భక్తుల లోభమును నాశనము చేయుది శ్రీదేవి అని అర్థము.

పిల్లలను సంస్కరించుకొనుట, సరిదిద్దుకొనుట, ఉద్ధరించు కొనుట తల్లి సహజ గుణము. శ్రీమాత అపరిమితమగు చైతన్యము. జీవులామె సంతతి. తన పిల్లలను తనంతవారిగ తీర్చిదిద్దవలెనని ఆమె భావించును. అందుచేత వారి యందలి పరిమితత్వమును తొలగించుటకు ఆమె అనేకానేక ప్రయత్నములను చేయును. లోభమున్నవాడు తననారాధించునపుడు అతని లోభమును పోగొట్టుటకు ఉపాయములను పన్నును. జీవులను లోభము పరిణతి చెందనీయదు. భక్తుడు పరిణతి చెందుటకై ప్రార్థన చేయునపుడు, ప్రవర్తనయందు దాని కవరోధమగు లోభమును నశింపచేయవలెను కదా! అందువలననే భక్తులు లోభముచే పట్టుబడునప్పుడు వారిని అందుండి రక్షించుటకు వారు లోభమును చెందు విషయమును నష్టము చేయును. సంపదయందు లోభమున్నచో సంపదను నష్టము చేయును. అట్లే ఇతర విషయములు కూడ. నష్టము జరుగు చున్నపుడు కూడ ఆరాధనయందే నిమగ్నమైయున్న భక్తులకు లోభ నాశనమై ఉద్ధారణ కలుగును. ఉద్ధారణ తదుపరి, మరల నష్టమైనది తిరిగి అనుగ్రహించును.

లోభి తనవద్ద చేరినవి తనవనుకొనును. నిజమునకు అవి

యన్నియూ శ్రీమాతవే. తనవద్ద ఉంచబడినవే కాని తనవి కావు. ఆమె వస్తువులను ఆమె ఇచ్చుట, తీసుకొనుట చేయును. మనదగ్గర ఎవరైనా ఒక విలువైన వస్తువు ఉంచినపుడు, అది మనది అనుకొనము కదా! మరల వారు వచ్చి అడిగినపుడు వారి కిత్తుము కదా! ఇవ్వకుండుట లోభము. అట్లే దేహము, సంపద, సంసారము దైవ మేర్పరచినవి. దైవమే గొనినపుడు, బాధపడుట అవివేకము కదా! లోభమునకు కారణము మోహమే. మోహముచేత దైవసంపద మనవద్ద ఉన్నపుడు మనదని భావింతుము. లోభముచేత దానిని పట్టి యుంచుటకు ప్రయత్నింతుము. ఇంద్రు డంతటివాడే లోభము చెందుచుండును. ఇక మానవుల మాట చెప్పనవసరము లేదు. ఇట్టి లోభమును దాటుటకు శ్రీమాత ఆరాధనము ఎంతయూ ఉపయోగకరము. తాను, తనకున్నది శ్రీమాత సంపదేనని తెలిసి, శ్రీమాత నాశ్రయించి యుండుట భక్తుల కర్తవ్యము. అనుగ్రహించుట శ్రీదేవి కారుణ్యము.

172. 'నిస్సంశయా'

సంశయము లేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

భక్తి, జ్ఞానము, పూర్ణవిశ్వాసము కలవారికి సంశయ ముండదు. సంశయము అపరిపూర్ణత లక్షణము. సంశయ మున్నవారు దేనినీ సాధింపలేరు. వారి సంశయము వలననే వారు పతనము చెందుదురు. "సంశయాత్మా వినశ్యతి" అని శ్రీకృష్ణుడు ఘంటా పథముగా నిర్ధారించి నాడు. సంశయము కలవాడు నశించును అని అర్థము. సంశయము కలవాడు లేని అపాయమును ఉన్నట్లు చూచును. దానితో జంకు కలుగును. అట్టివాని మనస్సు విషయములను వెనుకకు లాగు చుండును. కావున పురోభివృద్ధి సాధించలేడు. సంశయము కలవాడు ఇతరుల సంశయములను పోగొట్టలేడు. ఏదైన ఒక నిర్ణయము చేసి ఒక కార్యము నారంభించినపుడు, కార్య మధ్యమున సంశయించుట తిరోగమునకే. ఫలితములందాసక్తి, ఆశకన్న కర్తవ్యమునందు దీక్ష కలవారికి సంశయముండదు. ఫలితములందాసక్తిచేత మేలుకన్న కీడునే ఎక్కువ సంశయించినపుడు కర్తవ్యము కుంటుపడును. కర్తవ్య మనునది మేలు కీడులతో సంబంధము కలది కాదు.

మహావీరుడు, సంస్కార సంపన్నుడు అగు అర్జునుడు, యుద్ధ ప్రారంభ సమయమున సంశయపడెను. ఆ సంశయమునుండి అనేక సిద్ధాంతములను పుట్టించుకొనెను. మనసు తికమక పడెను. ఏమియు

తోచని స్థితి కలిగెను. దేహాంగములు భయముతో వణకెను. ధనుస్సు, విల్లంబులు చేయిజారి నేలపై బడెను. అతని అదృష్టముగ శ్రీకృష్ణుడు అచటనే యుండుట వలన, సంశయ నివృత్తి గావించి అర్జునుని కర్తవ్యమునందు నిలిపెను. శ్రీకృష్ణుడు ఆశ లేనివాడు. సంశయము లేమాత్రము లేనివాడు. కావుననే గురుత్వము వహించి అర్జునుని సంశయములను పారద్రోలెను. శ్రీకృష్ణ డనగా శ్రీమాతయే. శ్రీమాత జ్ఞాన స్వరూపిణి. నిత్యపరిపూర్ణ. అనంతముగా సృష్టి గావించి నిర్వహించుచున్ననూ, అట్టి బృహత్తర కార్యమందు ఆమెకు ఏ సంశయమూ లేదు.

173. 'సంశయఘ్నీ'

భక్తుల సంశయములను నిర్మూలించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

మనస్సున సంశయములతో బాధపడువారు భక్తి శ్రద్ధలతో శ్రీమాత ఆరాధన గావించినచో వారి సంశయములన్నిటినీ ఆమె పటాపంచలు చేయును. భయము, సందేహము, సంశయము కలిగినప్పుడు, జీవితము అగమ్యగోచరమైనప్పుడు, కష్టనష్టముల పాలైనప్పుడు శ్రీమాత నారాధించు ఎందరెందరో భక్తులు కృతకృత్యులై శాశ్వతానందము పొందిరి.

శ్రీమాత ఆరాధన విశేషముగా, భక్తుడు కర్తవ్యోన్ముఖు డగును. నిర్వర్తించునది కర్తవ్యమైనపుడు లాభనష్టములతోను, జయాపజయములతోను సంబంధ ముండదు. కర్తవ్య మనగా చేయవలసిన పని. అందు ఇష్టాయిష్టములకు తావు లేదు. ఇష్టాయిష్టములతో పనిచేయు వారికి కర్తవ్యమెన్నటికిని అర్థము కాదు. సంశయమున పడిన అర్జునునికి ప్రప్రథమముగ శ్రీకృష్ణుడు కర్తవ్యమునే బోధించినాడు. "నీవు క్షత్రియుడవు. ధర్మ రక్షణము నీ కర్తవ్యము. ధర్మము కొఱకై యుద్ధము చేయుచున్నావు. జయాపజయములతో నీకు సంబంధము లేదు. నీకు కలిగిన సంశయము నీకు కర్తవ్యభ్రష్టత్వము కలిగించగలదు. యుద్ధము చేయుము. ధర్మమును రక్షింపుము. పనికిమాలిన సందేహములను విసర్జింపుము" అని సూటిగ తెలిపినాడు.

ఫలమందాసక్తి కలిగిపుడు, కర్మయందు సందేహము కలుగును. కర్తవ్యమందాసక్తి కలిగినపుడు, ఫలాసక్తి లేక నిర్వర్తింప బడుట యుండును. కర్తవ్య నిర్వహణమున సంపదలు, మానము, ప్రాణము పోయినను, అవమానములు కలిగినను, అంతమున దివ్య వైభవ ముండును. శ్రీరాముని జీవితమంతయు కర్తవ్య నిర్వహణమే. హరిశ్చంద్రుడును అట్లే. సత్పురుషుల జీవితముల యందు కర్తవ్య నిర్వహణమే ప్రధానముగ గోచరించును. శ్రీమాత ఆరాధనమున భక్తులు కర్తవ్య దీక్షను పొందినచో అది సమారాధనయై నిలచును. సమారాధనయనగా సమ్యక్ ఆరాధనము.

174. 'నిర్భవా'

పుట్టుక లేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

పుట్టుక, మరణము లేనివారు శాశ్వతులు. అట్టివారు పుట్టిననూ అది పుట్టుక కాదు. పుట్టినట్లుగను, మరణించినట్లుగను పామరులు భావింతురు. వారు కేవలము శరీరములు ధరించుట, విసర్జించుట చేయుచుందురు. వారు పుట్టుట, మరణించుట, వస్త్రములు విసర్జించుట వంటిది. శ్రీకృష్ణుడెప్పుడు పుట్టినాడని ప్రశ్నించిన ఒక వ్యక్తికి, శ్రీకృష్ణుడు పుట్టనే లేదని ఒక మహర్షి సందేశ మిచ్చిరి. ప్రశ్నించిన వ్యక్తి అయోమయమున పడెను. మహర్షి నవ్వుచూ "కృష్ణుడు శాశ్వతుడు. అతడు పుట్టుట, మరణించుట యుండవు. కనిపించుట, కనిపించక పోవుట మానవుల కుండును" అని వివరించెను.

శ్రీమాత కూడ అట్లే అప్పటికప్పుడు అవతరించుట, అదృశ్య మగుట యుండునే గాని ఆమెకు చావు పుట్టుకలు లేవు. పామర దృష్టికి పుట్టుకలు, మరణములు యున్నవి. జ్ఞానదృష్టికవి లేవు. దైవమెట్లు చావుపుట్టుకలు లేని తత్త్వమో, నిజమునకు జీవుడు కూడ అట్టివాడే. అతనికినీ చావు పుట్టుకలు లేవు. ఉన్నవనుకొనుట వలన అవి యున్నవి. జీవుడు కూడ దైవమువలె శాశ్వతుడే, సనాతనుడే. కానీ అపరిపూర్ణుడగుటచే, కారణ, సూక్ష్మ, భౌతిక శరీరములను ధరించి నపుడు పుట్టినాడని అనుకొందుము. అట్లే భౌతిక శరీరమును

విడచినపుడు మరణించినాడని అనుకొందుము. అది భౌతికమునకు మరణించుటే కాని, సూక్ష్మమున జీవించి యుండును. అట్లే సూక్ష్మమున మరణించిననూ, కారణ శరీరమున జీవించి యుండును. కారణ శరీరమును కూడ విసర్జించినపుడు, శుద్ధ చైతన్య ప్రజ్ఞగా యుండును. ప్రతిజీవియూ ఉండుట అనునది శాశ్వతమై యున్నది. అజ్ఞానులూ శాశ్వతులే. జ్ఞానులూ శాశ్వతులే. అజ్ఞానులకు పుట్టుట, చచ్చుట అనునవి గోచరించును. జ్ఞానులకు వ్యక్త, అవ్యక్త స్థితులు తెలిసి యుండుటచే, స్థితి మార్పును మరణమని భావింపరు.

శ్రీమాత తననుండి ఎనిమిది స్థితి మార్పులను కలిగించి, అందామె ప్రవేశించి యుండును. అవియే అష్ట ప్రకృతులు. అందు ఉన్నప్పటికీ వాని ప్రభావము ఆమెపై యుండదు. వస్త్రముపై వస్త్రము చొప్పున ఎనిమిది వస్త్రములు ధరించిననూ మనిషి తానెవరో తెలిసియే యుండును కదా! అట్లే అష్ట ప్రకృతులలో ప్రవేశించిన శ్రీమాత వాటిని ధరించునే కాని వానిచే ప్రభావితము కాదు. ఆమె నిర్భవ.

175. 'భవనాశినీ'

జనన మరణములను నశింపజేయునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

జనన మరణములు లేని జీవులకు అవి యున్నట్లుగా తోచుటే అజ్ఞానము. ఈ అజ్ఞానమునుండి శ్రీమాత తన భక్తులను ఉద్ధరించును. జ్ఞానభిక్ష నొసగి అజ్ఞానము నశింపజేయును.

దేహి, దేహములు మనిషి, అతని దుసుల వంటివి. దుస్తులు మార్చునట్లుగా జీవుడు దేహమును మార్చును. దుస్తుల కాయుర్దాయ మున్నది. అవి ఒక జీవితకాలమున ఎన్నియోమార్లు మార్చబడు చున్నవి. చివికి, చినిగి, నశించు దుస్తులవలన మనిషికి దుఃఖము కలుగుచున్నదా? మరియొక దుస్తులను ఏర్పరచుకొనునేగాని, దుస్తు లతోపాటు నశింపడు. అట్టివే దేహములు. అవి నశించుట కాల క్రమమున జరుగును. జీవుడు నశించుట యుండదు. కాలక్రమమున అతనికి కారణము, సూక్ష్మము, భౌతికము అను దేహములు ఏర్పడును. అందున్నపుడు వానివలన కలుగు ఆకర్షణకు లోనైనపుడు, వానిదైన స్వభావమేర్పడును. వివిధములగు కోరిక లేర్పడును. అవి కారణముగ లింగ శరీరము, కామ శరీరము కూడ ఏర్పడును. ఇవి వికృతములు, స్వయంకృతములు. శ్రీదేవి ఇచ్చిన కారణ, సూక్ష్మ, భౌతిక శరీరములు ప్రకృతములు కాగ, స్వభావము, కోరికలు కారణముగ ఏర్పరచుకున్న లింగదేహము, కామదేహము వికృతములై బాధించును. వీని వలన

అజ్ఞానము జనించును. నిప్పువలన పుట్టిన పొగ నిప్పును కప్పినట్లు, జ్ఞాన మజ్ఞానముచే కప్పబడును. అట్టి అజ్ఞానమునుండి బయల్పడుటకు జ్ఞానము ప్రధానము. జ్ఞానమునకు కర్తవ్య కర్మాచరణము ప్రధానము. విధియుక్తమైన కర్మలనాచరించుచు దైవము నారాధించుచు జీవించు సంకల్పము, దైవానుగ్రహము వలననే స్థిరపడి నిలబడును. అందువలన శ్రీమాత ఆరాధనము మరణాది అవస్థలనుండి భక్తుల నుద్ధరించ గలదు.

176. 'నిర్వికల్పా'

వికల్పము లేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

వికల్పమనగా అభిప్రాయము. అభిప్రాయము ఊహాజనితమే. ఉన్నదానిని గూర్చిన అవగాహన. అవగాహన సంస్కారమును బట్టి యుండును. ఉన్న విషయమును ఉన్నట్లుగా చూచుటయే గాని, దానిపై ఏర్పరచుకొను అభిప్రాయము లన్నియూ అసత్యములే అగును. శ్రీరామ పట్టాభిషేక అనంతరము సన్మాన సభలో లక్ష్మణుడు నవ్వెనట. ఆ నవ్వును నలుగురు నాలుగు విధములుగా అర్థము చేసికొనిరి. అట్లే, ఒక మాటను, ఒక చేతను, ఒక సన్నివేశమును చూచినపుడు, చూచినవారు తమ తమ సంస్కారమను పొరలనుండి చూతురు గనుక, ఒక్కొక్కరొక్కొక్క విషయమును గమనింతురు. ఉన్న విషయమును మరతురు. రాగము, ద్వేషము, కామము, క్రోధము, లోభము, మోహము, మదము, మాత్సర్యము ఇవి యన్నియూ ఉన్నది ఉన్నట్లుగా చూడకపోవుట వలన కలుగు భావములు.

జీవితమంతయు యితరులను గూర్చిన అభిప్రాయములతోనే కడతేరును. తమకున్న అభిప్రాయముల ఆధారముగా ఇతరులతో ప్రవర్తింతురు. అభిప్రాయములు పొగమంచు వంటివి. పొగమంచు యందు దృష్టి స్పష్టత యుండదు. సంసారజీవులు ఇట్టి వికల్పమను పొగమంచుయందు జీవించుచుందురు. యథార్థము వారు గమనింప

లేరు. యథార్థములగూర్చిన అభిప్రాయములపై ఆధారపడుదురు. ద్రౌపదీదేవిపై దుర్యోధనునికి కలిగిన అభిప్రాయమే మహాభారత సంగ్రామమునకు దారితీసినది. దురభిమానమునుండి వదినగారి నవ్వును చూచుటవలన సర్వనాశనమునకు ముఖద్వారము తెరచుకొనెను.

అర్జునుని చూచినపుడెల్ల కర్ణుడు అసూయాద్వారమున చూచుట వలన ద్వేషము పటిష్ఠమై నాశనమునకు తోడయ్యెను. అట్లే శకుని పగ, ధృతరాష్ట్రుని మమకారము. ఇట్లు సంస్కారవశులై సంసార జీవులు ఉన్నది ఉన్నట్లు చూడలేక సృష్టియందు ప్రతిసృష్టి గావించు కొందురు. ఇది మిథ్య. ప్రతి వ్యక్తియూ జగత్తును తన సంస్కారము నుండి చూచును కనుక, అతడు చూచు జగత్తు మిథ్య. జగత్తు మిథ్య యనుట సత్యము కాదు. తను చూచు జగత్తు మిథ్య అనునది సూక్తి (సత్యము). సృష్టి సత్య స్వరూపమే. దానిని గూర్చిన అభిప్రాయములు అసత్యము. ఇట్టి అసత్యమను భావన లేనిది శ్రీమాత.

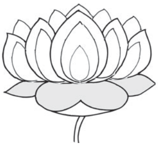

177. 'నిరాబాధా'

బాధారహితురాలు శ్రీమాత అని అర్థము.

సర్వబాధలకు భ్రాంతియే కారణము. భ్రాంతి లేనపుడు బాధ లేదు. సత్తుని చూచి వెండి అనుకొని భ్రాంతి. తాడుని చూచి పాము అనుకొని భ్రాంతి. చీకటిలో ఒక వస్తువు మరొక వస్తువువలె కనిపించును. అట్లే అజ్ఞానము ఆవరించినవారికి ఒకటి ఇంకొకటివలె గోచరించును. దానివలన బాధ, భయము, పొరపాటు కలుగును. జ్ఞానము గలవారికిది యుండదు. శ్రీమాత జ్ఞానస్వరూపిణి అగుట వలన, అట్టి పొరబాట్లు, వాని బాధలు ఆమెకు లేవు. పొరబాటు పడనివాడే జ్ఞాని అని గ్రంథములు తెలుపుచున్నవి.

విభీషణుడు యుద్ధమునకు ముందు రాముని శరణు వేడెను. అతని విషయమున సుగ్రీవుడు, జాంబవంతుడు, అంగదుడు, హనుమంతుడు వారి వారి అవగాహనను తెలిపిరి. కాని జ్ఞానియగు శ్రీరాముడు విభీషణుని ఆవేదనను సూటిగ గ్రహించెను. అట్లే బంగారు లేడి సన్నివేశమున, లక్ష్మణుడు సత్యమును సూటిగా చూడగలిగెను. అట్లు చూడలేక జానకీదేవి బాధకు గురి అయ్యెను. లేడియందు భ్రాంతియే ఆమెనట్లు చేసినది. సీతయందలి భ్రాంతియే రాముడికి కూడ బాధలను కలుగచేసెను.

అట్లు బాధలన్నియు భ్రాంతినుండియే కలుగును. సనకాది

బ్రహ్మమానస పుత్రులే, భ్రాంతినబడుట పురాణములు పేర్కొనినవి సృష్టియందు భ్రాంతి పడనివారెవరు? త్రిమూర్తులు సహితము భ్రాంతికి లోనయినవారే. ఇక సంసారజీవుల మాట చెప్పనక్కరలేదు. త్రిగుణములకు లోపలివారు భ్రాంతికి లోనైనవారే. త్రిగుణాతీత అయిన శ్రీమాత అట్టి భ్రాంతి కెన్నడూ లోను కాదు. భ్రాంతి ఆమె ఆయుధము. రజస్సు, తమస్సు గుణములకు లోబడిన అసురులు భ్రాంతియందే జీవింతురు. సత్యము నందున్న సాధుజనులు కూడ భ్రాంతికి లోనగుదురు. కేవలము గుణాతీత చైతన్యమున స్థిరపడినవారే భ్రాంతిన పడరు. గుణభ్రాంతి మహత్తరమగు భ్రాంతి. భ్రాంతివలన బాధ, బంధన ముండును. అట్టి బంధము లేనిది శ్రీమాత. ఆమెను ఆరాధిచుటవలన మాత్రమే ఆమె అనుగ్రహమున నిరాబాధ స్థితిని జీవులు కూడ పొందగలరు.

178. 'నిర్భేదా'

శివుని కంటి భేదము కాదని, జ్ఞాన అజ్ఞాన భేదము లేదని, తెలియజేయు నామమిది.

ఉద్భవించిన తత్త్వమే శ్రీమాత. అవ్యక్తము యొక్క మొదటి వ్యక్త స్థితియే శ్రీమాత. దర్శన మిచ్చుట కామెయే అధిపతి. అనుభూతి నిచ్చునది కూడ శ్రీమాతయే. తత్త్వము అవ్యక్తమనియు, వాక్కున కందనిదనియు, తర్కింప వీలు కానిదనియు, దానిని గూర్చి తెలియుట అసాధ్యమనియు, అందు మునిగిన వారికి తానుండక అదియే యుండుననియూ, కావున తత్త్వమున ఉండుటయే కాని అనుభూతి లేదనియూ, అది శివమనియు పలుకుదురు. అది శివమైనపుడు ఆమె 'శివా'. శివుడే అగుపించిన, 'శివా' యగును. అతని ప్రథమ రూపమే ఆమె. ఆమెకును ఆయనకు భేదమే లేదు. యోగనిద్ర యందును, శివము మేల్కాంచినపుడూ అతడే యున్నాడు కదా! నిద్రయుందున్నవాడు వేరు, మేల్కాంచినవాడు వేరా? శివునికిని శ్రీమాతకును భేదమును చూచువారు తెలియనివారు. వారిది అభేద స్థితి. చూచువారిది భేదస్థితి. ఆమె శివునితో కూడియున్నది అనుట కూడ పూర్ణ సత్యము కాదు. ఆమె రూపమున నున్నది శివుడే. ఆమెగ గోచరించుచున్నాడు. అతడు మేల్కాంచినపుడు ఆమె యగుచున్నాడు. జీవులు కూడ నిద్రయందున్నపుడు శివస్థితియే. అది సత్య స్థితి. మేల్కాంచినపుడు "శివా" స్థితిని పొందుచున్నారు. అది చైతన్య స్థితి.

జీవునికి, శివునికి భేద మొక్కటియే. శివునిది యోగనిద్ర, జీవునిది మొద్దునిద్ర. శివుడు త్రిగుణాతీతుడు, జీవుడు త్రిగుణాత్మకుడు. శ్రీమాతకు జ్ఞానులు, అజ్ఞానులు అను భేదము కూడ లేదు. జీవులందరూ ఆమె బిడ్డలే. అందువలన అందరియందామెకు ప్రేమయే యుండును. అందరి ఉద్ధారణకూ తోడ్పడును. వారియందు భేదములను కూడ ఆమె నిర్మూలించును.

179. 'భేదనాశినీ'

స్వపర బేధములను నాశనము చేయునది శ్రీమాత అని అర్థము.

సర్వభేదములకు మూలము "నేను, ఇతరులు" అను భావన. ఈ భావము చేతనే భేదము పుట్టును. ఈ భావము లేనివారు తత్త్వ జ్ఞానులే. తత్త్వ మొక్కటియే. దానినే సత్య మందురు. "ఉన్నది సత్యము" అనునది సూక్తి. ఉండుట అను స్థితి అందరికినీ ఒకటియే. వ్యక్తముగ ఉన్ననూ, అవ్యక్తముగ ఉన్ననూ ఉండుట అనునది ఎప్పుడునూ ఉండును. అది శాశ్వతము. బండరాయి, వృక్షము, జంతువు, మనిషి, దేవతలు, రాక్షసులు, యక్షులు, గంధర్వులు అందరికినీ ఉండుట ఉన్నది. ఉండుట యందు భేదము లేదు. అది అందరియందొక్కటియే. అట్లే అన్నింటియందూ చైతన్య మున్నది. సత్యము, చైతన్యము ఆధార ముగ సమస్త సృష్టి, జీవులు, వస్తుజాలము ఏర్పడుచున్నవి. అన్నింటి యందును, సత్యమును, చైతన్యమును చూడవచ్చును. సత్యము, చైతన్యము త్రిగుణముల కతీతమైనవి. ఆ తరువాత త్రిగుణములు వానినుండి పుట్టవచ్చును. అపుడు భేదస్థితు లేర్పడును. భేదస్థితి "సత్ చిత్"లకు లేదు. దర్శించువారు ఆనందమయులై యుందురు. భేద జ్ఞానము లేకపోవుటవలన వారు "సచ్చిదానంద స్థితి యందున్నారు.

గుణములకు లోబడినవారు సత్ చిత్, తత్త్వము తెలియక

భేదమున పడుదురు. ఈ భేదబుద్ధి చేతనే తమను తాము బంధించు కొనుచుందురు.

తాముగ బంధించుకొనువారిని ఉద్ధరించువారెవరు? శ్రీమాతయే. ఆమె ఆరాధనమున భేదబుద్ధి తొలగి, బంధములనుండి బాధలనుండి జీవులు తరింతురు. ఆరాధనకు ఫలితమిదియని తెలిసి ఆరాధించుట ఉత్తమము. స్వప్రయోజనమునకై ఆరాధించుట మధ్యమము. ఇతరులను దమించుటకు, హింసించుటకు చేయు ఆరాధనము అధమము. అన్ని ఆరాధనములనుండి శ్రీమాత ఒకే ప్రయోజనము నిర్వర్తించును. అది జీవోద్ధారణము. ఎట్లైనను జీవులను ఉద్ధరించుటకు ఆమె చతుర్విధ ఉపాయములను వినియోగించును. అవసరమగుచో దండించును కూడ. దండన కూడ భేదనాశనమునకే. భేదబుద్ధి నశించువరకును ఆమె తల్లివలె కృషి సలుపుచునే యుండును.

180. 'నిర్నాశా'

నాశము లేనిది, అంతము లేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

అంతము, ఆరంభము సృష్టికేగాని, సృష్టికి ఆధారమైన సత్యము నకు, చైతన్యమునకు కాదు. సత్యము, చైతన్యము అంతము లేనిది, నాశనము లేనిది, ఎల్లప్పుడూ ఉండునది. చైతన్యము, సత్యము నాధారము చేసుకొని సృష్టి నిర్మాణము గావించుచుండును. ఆది, మధ్య, అంతములు సృష్టికి. సృష్టి మూలమునకు కాదు. అది శాశ్వతమైనది. వానినుండి సృష్టి వ్యక్తమగును. మరల వానిలోనికి లయమగును.

మనలో భావము లెట్లు పుట్టుచున్నవి? మనముండుట వలన, మేల్కాంచి ఉండుటవలన. మనముండుట అనునది సత్యము. మేల్కాంచుట అనునది ఉండుటనుండి మేల్కాంచిన చైతన్యము. మనము మేల్కాంచియున్నపుడు మననుండి ఆలోచనలు వ్యక్తమగును. వానితో మనదైన జీవితమును సృష్టి చేయుదుము. వానిని వృద్ధి చేయుటకు ప్రయత్నింతుము. మన ఆలోచనకు యొక కాలపరిమితి యున్నది. మనము చేసిన సృష్టికి కాలపరిమితి యున్నది. మనకు ఆలోచనలు రాకముందు కూడ మనము ఉన్నాము కదా! మననుంచి వచ్చిన ఆలోచనలు, ఆలోచనలనుండి పుట్టిన భాషణము పనిలేక పోయినను మన ముందుము. మనము శాశ్వతులము. మనకు కూడ

అంతము లేదు, మరణము లేదు. మరణింతుమన్న భావన మన మేర్పరచుకొన్నదే. మనమెల్లప్పుడునూ యుందుము. మననుండి పుట్టిన ఆలోచనలు నశింపవచ్చును. మనము అవతరింపజేసిన పనులు కూడా నశింపవచ్చును. మననుండి పుట్టిన దేహము కూడా నశింపవచ్చును. అన్నియూ నశించిననూ మనముందుము. మనము పరాప్రకృతి. పరమపురుషుల అంశ యగుటచే శాశ్వతులము. ప్రకృతి పురుషులు కూడా అట్లే శాశ్వతులు. "సత్యమ్, జ్ఞాన మనంతమ్ బ్రహ్మ ।" అనునది శ్రుతి. ఇది దేవునికి, జీవునికీ కూడ సత్యము.

181. 'మృత్యుమథనీ'

భక్తులయొక్క మృత్యువును నాశనము చేయునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

మృత్యువును నాశనము చేయుట అనగా "నేను మరణింతును" అను అజ్ఞానపూరిత భావమును నశింపజేయును. దేహములు విడచుట మరణము కాదు. అది విరామమే. దుస్తులను మార్చుట వంటిది దేహములను విడచుట. నేను మరణింతును అన్న భావన జీవుని చిత్తవృత్తియందు పటిష్ఠమై యున్నది. అందువల్ల మరణానుభూతి కలుగును. మహాభక్తులూ, పరమభక్తులూ కూడ దేహమును వదలి నారు కదా! తెలిసినవానికీ, తెలియనివానికీ కూడ మరణము లేదు. తెలియనివాడు తన భావనచేత మరణము ననుభవించును. తెలిసిన వాడు మరణమును మార్పుగా గ్రహించును. మరణమనగా మార్పే అని సనత్సుజాతుడు ధృతరాష్ట్రునకు బోధించెను.

లేని మరణము ఉన్నదనుకొని జీవుడు భయభ్రాంతు డగు చున్నాడు. మానవుని జీవితమంతయూ లేనివి ఉన్నట్లుగా ఊహించు చునే సాగిపోవును. అట్లే మరణము కూడ. ఇట్టి అజ్ఞాన నిర్మూలనము జ్ఞానానుభూతిచే కలుగును. అట్టి జ్ఞానమును అందించునది శ్రీదేవి అని అర్థము. అంతియేకాని చివికి, చినిగిపోయి, కుళ్ళు కంపు కొట్టు చున్న దేహముననే ఉంచునని కాదు అర్థము. మృత్యుమథనీ అనగా "మృత్యువు" అను భావమును భక్తులయందు నశింపజేయును. రామ

కృష్ణాదులకైననూ దేహవిసర్జన తప్పలేదు. వారు జ్ఞానులు కనుక మరణము ననుభవింపలేదు. అట్లే యోగులు, భక్తులు, సిద్ధులు కూడ. మృత్యువు రాకూడదని ప్రార్థన చేయరాదు. మృత్యు అనుభూతి లేక జ్ఞానానుభూతియే యొసంగమని ప్రార్థించవలెను. "మృత్యోర్ముక్షీ" అనగా మృత్యుబంధమునుండి విడిపింపుమని అర్థము. బంధము లన్నియూ భావ బంధములే. మృత్యుభావ బంధమునుండి విడిపింపు మని మృత్యుంజయ మంత్రార్థము. 'మృత్యుమథనీ' అనిన కూడ అదే అర్థము.

మృత్యువు మూడు దశలలో ఉండునని తెలుపుదురు. ఒకటి భౌతికము. ఇది భౌతిక శరీరమును విడచుట. రెండవది సూక్ష్మము. ఇది సూక్ష్మదేహమును వదలునపుడు కలుగునది. అప్పుడు ఇంద్రియ లోకములకు సంబంధించిన బంధములు తెగును. మూడవది కారణము. ఈ మృత్యువు కారణ శరీరమును విడచునపుడు కలుగు నది. అట్టి వానికి భావబంధములు కూడ ఉండవు. భావ బంధములు విసర్జించుట, ఇంద్రియ బంధములు విసర్జించుట, భౌతిక బంధములు విసర్జించుట, ఎవనికి జరుగునో అతడు మూడు మృత్యువులు దాటినవాడై, ముక్తుడై జీవించును. అట్టివానికి శరీరము లున్నప్పటికీ అతడు ముక్తుడే. అది ఉన్ననూ లేకున్ననూ అతని కొకటియే.

మరియొక మాట. మృత్యువు దేహమునకు గాని జీవునకు కాదు. జీవాత్మ భావన పొందినవానికి, దేహాత్మ భావన సడలును. అపుడిక మృత్యువు లేదు. దేహమనగా కారణ, సూక్ష్మ, భౌతిక దేహములు కూడను.

182. 'నిష్క్రియా'

ఏ విధమగు క్రియలూ లేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

శుద్ధ చైతన్యముగ శ్రీమాత నిష్క్రియ. ఆమెకు నిర్వర్తించవలసిన కర్తవ్యములు లేవు. చేయవలసినవి లేవు. చేయకూడనివి లేవు. చేయ వలసినవి ఉన్నప్పుడే, చేయకూడనివి కూడ ఉండును. అవి ద్వంద్వ ములు. వీనినే విధి, నిషేధ క్రియలందురు. అనగా చేయవలసినవి, చేయకూడనివి. శ్రీమాతకు కారణమూ లేదు. కర్తృత్వమూ లేదు.

సృష్టి ఆమెనుండి ఏర్పడిన ఇచ్ఛా, జ్ఞాన, క్రియా శక్తుల ఆధారముగ ఏర్పడుచున్నది. ఆమెనుండి ఏర్పడిన వానినుండి కర్తృత్వము, కారణము లేర్పడుచున్నవి. అందువలన ఆమె నిష్క్రియ, నిష్కారణ. ఇది సున్నితమూ, సూక్ష్మమూ అయిన అవగాహన. ఉదాహరణలతో దీనినవగాహన చేసుకొనవచ్చును.

1. మంచి గంధము ఉన్నచోట సువాసన వ్యాపించుచుండును. గంధము వ్యాపింపజేయు కార్యముండుండదు. తానుండుటయే గాని, సువాసనలు వ్యాపింపజేయు కార్యము తనకు లేదు.

2. అయస్కాంతమున్నది. పరిసరమందలి ఇనుపముక్కలు దానివలన, దాని సాన్నిధ్యమున అయస్కాంతీకరణము చెందు చుండును. కానీ అయస్కాంతము, అయస్కాంతీకరణము

చేయవలెనని ప్రయత్నము చేయదు. అ కర్తృత్వము అయస్కాంతమునకు లేదు.

3. దీపపు కాంతిలో జీవలు కార్యక్రమములను నిర్వర్తింతురు. కొందరు సత్కార్యములను చేయుదురు. కొందరు దుష్కార్యము లను చేయుదురు. పైవిధములగు కార్యములకు దీపపుకాంతి కారణము కాదు. దీపమున్నచోట చేరి లలితా సహస్రనామ పారాయణ చేయవచ్చును. మద్యపానమూ చేయవచ్చును. ఈ వైవిధ్యములకు దీపము కారణము కాదు. దీపము ఉండుట తప్ప ఏమియూ చేయుట లేదు.

4. శ్రీమాత మనలో చైతన్యమువలె ఉన్నది. చైతన్యమాధారముగనే జీవులు తమ తమ కార్యక్రమములను నిర్వర్తించుకొను చున్నారు. కార్యముల వైవిధ్యముతో శ్రీమాతకు సంబంధము లేదు. ఉదయముననే మేల్కాంచిన జీవులు చైతన్యవంతులు అగుచున్నారు. అటుపైన వారి వారి స్వభావములనుండి వారి వారి క్రియలూ, కారణములూ ఏర్పడుచున్నవి. చైతన్యము లేనిదే స్వభావముల కాధారము లేదు. కార్యకారణములు స్వభావమునకు సంబంధించినవే గాని వారి యందలి చైతన్య మునకు సంబంధించినవి కావు.

సృష్టి నిర్మాణము ఎందులకు జరుగుచున్నది? జీవులు కోరు కొనుటవలన జరుగుచున్నది. జీవులు అసంపూర్ణులు. పరిపూర్ణతకై

ప్రయత్నించుచుందురు. జ్ఞానము, అజ్ఞానముతో కూడిన కార్యములు చేయుచు, అనుభవమును గడించుచు, పరిణామము చెందుచు నుందురు. వారి కోరిక మేరకు ప్రకృతి పురుషులు సృష్టి నిర్మాణమునకు తమ సాన్నిధ్యము నందించుచున్నారు. వారికి కర్తృత్వము లేదు. వారుండుట వలన సమస్త సృష్టి ఏర్పడి, వృద్ధి చెంది, అంతమగు చుండును.

ఇంతలో కొందరు జీవులు పరిపూర్ణు లగుదురు. మిగిలిన వారికొఱకు మరల సృష్టి ఏర్పాటు గావింపబడును. ఇట్లు అనంత కోట్ల జీవులు తరించుటకు అనంతముగ సృష్టి ఏర్పడుట, వృద్ధి చెందుట, లయమగుట జరుగచున్నది. ఈ మొత్తమునకు శ్రీమాత వెండితెర వంటిది.

183. 'నిష్పరిగ్రహా'

పరిగ్రహమను గుణము లేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

పరిపూర్ణులకేమి కావలయును? కావున గ్రహించుట కేమియూ లేనిది శ్రీమాత. ఇచ్చుట, పుచ్చుకొనుట కర్మల రూపమున జీవులను నిర్విరామముగా ఆడించుచుండును. పరిపూర్ణుడు కానివాడు గ్రహించును. పుచ్చుకొనును. పుచ్చుకొనువాడున్నపుడు ఇచ్చువాడు ఉండును. ప్రతిజీవియందు ఇచ్చుట, పుచ్చుకొనుట జరుగుచు నుండును.

కుండ నిండుగ నీరున్నపుడు, ఆ కుండ ఇక నీరు పుచ్చుకొనదు. లోటు లేని చోట పుచ్చుకొనుట యండదు. జీవులయందు అపరిపూర్ణత యుండుటచే, పుచ్చుకొను భావమేర్పడును. పుచ్చుకొనుటకు కోరిక కలుగును.

సృష్టి ధర్మములను పరిశీలించినచో, పుచ్చుకొనుట నేర్చినచో పరిపూర్ణత పొందలేమని, యిచ్చుట నేర్చినచో పరిపూర్ణత దిశగా సాగుదుమని తెలియును. ఇచ్చుచుండుట వలననే సూర్యుడు సూర్య మండలమునకు అధిపతియై యున్నాడు. అన్ని గ్రహములూ అతని చుట్టునూ తిరుగుచునున్నవి. పుచ్చుకొనుటవలన చంద్రుడు భూమి చుట్టూ తిరుగుచు నున్నాడు. చంద్రునివలె మానవ మనస్సులు కూడ పదార్థమయమైన విషయములను కోరుచూ, తిరుగాడుచుండును.

మనసు ప్రధానముగ కాక బుద్ధి ప్రధానముగ జీవించినచో, బుధునివలె సూర్యుని చుట్టును తిరుగ వచ్చును. దీనినే 'యజ్ఞార్థ జీవన'మందురు. అట్టి జీవనము గావించు యోగులు అపరిగ్రహమను దీక్షను పూనుదురు. ఈ దీక్ష నాచరించుటవలన శ్రీమాతవలె శాశ్వత పరిపూర్ణులై యుండగలరు.

184. 'నిస్తులా'

సాటిలేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాతతో సాటియైనవారెవరూ లేరు. ఆమె కామెయే సాటి. ఆమెతో సరితూగుట ఎవ్వరికినీ సాధ్యము కాదు. తూకమునకే తుల. మరియొకటేదియూ సృష్టిలో ఆమెతో తూకమునకు సరిపోదు. అందువలన ఆమె నిస్తుల.

పోల్చిచూడవలెనన్నచో చైతన్యము అవసరము. పోల్చి చూచుట ఎఱుక యున్నపుడు కదా! ఎఱుకగల ఇద్దరిని పోల్చవచ్చును. ఎవరి ఎఱుక ఎక్కువ, ఎవరి ఎఱుక తక్కువ తేల్చవచ్చును. కానీ ఎఱుకతో ఎవరిని పోల్చగలరు? ఇద్దరియందు ఎఱుక శ్రీమాతయే. అందరి యందూ ఆమెయే ఎఱుకగా యున్నది. ఆమె మొత్తము సృష్టికి ఎఱుక. సృష్టియందలి అన్నియూ ఆమె ఎఱుకతో నిండియున్నపుడు వాటిని ఆమెతో సరిపోల్చుట సాధ్యమగు విషయము కాదు. సముద్రమందలి అలలను ఒకదానితో మరియొకదానిని పోల్చవచ్చును. కానీ సముద్ర ముతో వాటిని పోల్చలేము. ఎంత పెద్ద అలయైననూ సముద్రముతో పోల్చుట అపహాస్యము. అట్లే శ్రీమాతతో ఎవరినైన పోల్చినచో అది పరిహాసమే. ఆమె జగత్ చైతన్య స్వరూపిణి. భక్త పరాధీన అగుటయే, తన భక్తుల నుద్ధరించుటకు లీలాప్రాయముగా పరమభక్తికీ, పరమ ప్రేమకూ సరితూగుచుండును.

ఆమెయే శ్రీకృష్ణుని రూపమున అవతరించినది. కృష్ణ మూలము శ్రీలలితయే. అతడు జగత్ చైతన్యస్వరూపుడు. అతనిని, తనకున్న ఐశ్వర్యముతో సత్యభామ తూకము వేయపూనినది. సృష్టి ఐశ్వర్యమైన శ్రీకృష్ణుని, సృష్టియందు అల్పములైన ఐశ్వర్యములతో తూకము వేయపూనుటవలన సత్యభామాదేవి అపహాస్యమునకు గురియైనది. కానీ పరమభక్తికీ, పరమప్రేమకూ తాను లోబడుదునని తెలియజేయుటకు, రుక్మిణి ప్రార్థించి యుంచిన తులసీదళముతో అతడు సరితూగి అనుగ్రహించెను. సంకల్పించినచో శ్రీమాత అణువంత కూడ యుండును. స్వయమునకు మహత్తును మించి యుండును. అది ఆమె లీల.

185. 'నీలచికురా'

నీలమగు శిరోజములు కలది శ్రీమాత అని అర్థము.

శిరోజములు అనగా శిరస్సునుండి మొలుచు వెంట్రుకలు. శ్రీమాత శిరస్సుపైనుండి ఉద్భవించినవి. అవి సహజముగా నీలకాంతి కలిగినవి. నలుపు నీలమగుటచే నల్లగా గోచరించును. కృష్ణ అనగా నలుపునీలమే. కృష్ణ అనునది శ్రీలలిత నామములలో నొకటి. నలుపు నీలకాంతియే ఇతర రంగులన్నిటికీ ఆధారము. తెలుపు వర్ణము కూడ ఆ నీలమునుండియే పుట్టినది. తెలుపు నుండి మరల ఏడు కాంతులు పుట్టును. అజ్ఞానులకు ముదురు నీలము నలుపువలె గోచరించును. జ్ఞానులకు, నలుపువలె గోచరించునదంతయూ ముదురునీలముగా గోచరించును. ఇది యథార్థము. శ్రీకృష్ణుడు అజ్ఞానులకు నలుపుగను, జ్ఞానులకు ముదురు నీలకాంతిగనూ గోచరించును. ముదురు చీకటి కావల ఉన్నది వెలుగు (తమసః పరస్తాత్). అదియే సమస్తమునకూ ఆధారమైనది. అందుండియే దితి అను నలుపు, అదితి అను తెలుపు, వాని సమ్మిశ్రమములుగ యితరములగు వర్ణములు ఏర్పడును.

ఈ పై తెలిపిన ముదురు నీలకాంతి శ్రీమాత శిరోజములతో పోల్చబడినది. అందుండి అన్ని వర్ణములుగనూ ఆమెయే దిగి వచ్చును. సూర్యచంద్రాత్మకమగు కాంతి ఆమెనుండి దిగిరాగా అందుండి ఎఱుపు, నీలము, పసుపు కాంతులను అమ్మవారి ముఖము

లుగ వర్ణించు మరియొక సంప్రదాయ మున్నది. శ్రీమాతను గాయత్రిగా ధ్యానించునపుడు ఈ వర్ణములను పఠింతురు.

ముక్త	=	చంద్ర కాంతి	(ముఖము)
విద్రుమ	=	ఎఱుపు కాంతి	(ముఖము)
హేమ	=	పసుపు కాంతి	(ముఖము)
నీల	=	ఆకాశనీల కాంతి	(ముఖము)
ధవళ	=	సూర్యకాంతి	(ముఖము)
ఛాయ	=	ముదురు నీలము – ఆధారమగు కాంతి – (Back ground)	

శ్రీమాత శిరోజములు సర్వోత్కృష్టములు. అట్లే స్త్రీ శిరోజములు కూడను. వానిని పట్టి పీడించువారికి నాశము తప్పదు.

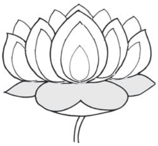

186. 'నిరపాయా'

అపాయము లేనిది శ్రీదేవి అని అర్థము.

సర్వమును శ్రీమాత ఆధీనమున యుండుటవలన ఆమె ఎట్టి అపాయమును ఎరుగదు. అపాయము ఎవరికి యుండును? తన స్వాధీనము కానిది ఒకటి యున్నప్పుడే కదా! తనకు స్వాధీనము కానిది తనకు ఎదురు తిరుగవచ్చును. జ్ఞానము, అజ్ఞానమూ కూడ ఆమె స్వాధీనముననే యున్నవి. అట్టి శ్రీమాతకు అపాయ మెట్లుండును?

జ్ఞానులు అప్పుడప్పుడు అహంకరించుటచే, సృష్టియందు అపాయము వాటిల్లును. వానిని ఇంద్రుడు, త్రిమూర్తులు ఆదిగాగల దేవతలు నివారింతురు. వారి వశముకానిచో శ్రీమాత నివారించును. అట్లే అజ్ఞానులు అహంకరించి లోకములందు అనిశ్చిత నేర్పరచినపుడు కూడ శ్రీమాత అట్టి అపాయములను పరిష్కరించును. సృష్టియందు ఏ అపాయమునైననూ నిర్వర్తించు సమర్థురాలు శ్రీమాత.

అపాయములు రెండు విధములుగా కలుగవచ్చును. బయట నుండి, లోపలినుండి అపాయము లేర్పడుచుండును. బయట జనించి నను, లోపల జయించనివారు అపాయములకు గురి యగుదురు. అట్టివారే హిరణ్యాక్ష, హిరణ్యకశిపులు, రావణ కుంభకర్ణులు. వారు తమ లోపల జయించకపోవుటవలన అపాయమునకు గురి అయిరి.

అహంకారము, చిత్తము, ఇంద్రియానీకములను జయించిన యోగులు ఎట్టి అపాయమునకు గురికారు. అగస్త్యుడు, వశిష్ఠుడు, గౌతముడు, సనక సనందనాదులు, నారదుడు అట్టివారు. లోపల జయించిననూ బయటినుండి అపాయములు రావచ్చును. శ్రీరాముని జీవితము దానికి తార్కాణము. అట్లే యుధిష్ఠిరుని జీవితము కూడ. లోపల జయించుటచేత, వారు అపాయములకు గురియైననూ, ఆ అపాయములు పరిష్కరింపబడినవి.

భక్తులకు ఈ నామమిచ్చు సందేశ మొకటున్నది. అంతరంగ విజయము నిజమగు విజయమని, బహిరంగ విజయము నిజమగు విజయము కాదని, అంతరంగ విజయము ద్వారా నిరపాయ స్థితిని పొందవచ్చుని, శ్రీమాత ఆరాధనము అంతరంగ విజయమునకే ఉద్దేశింపబడవలెనని సందేశము, "అంతర్ముఖ సమారాధ్యా" అని రాబోవు నామమున ఈ విషయము ప్రస్తావనకు రాగలదు.

187. 'నిరత్యయా'

అతిక్రమించని తత్త్వము కలది శ్రీదేవి అని అర్థము.

అతిక్రమణ వలననే అపాయము కలుగును. తనకవసరమగు విషయమును గ్రహించుటకాక, అన్ని విషయములయందు వ్రేలు ఉంచుట, అసంబంధిత విషయములలో జొరబడుట, తమ కర్తవ్యములను విస్మరించుట, ఇతరులకు ఇబ్బంది కలిగించుటవలన, దోషము సంక్రమించును. జీవిత మంతయూ కర్తవ్యనిర్వహణమునకే అని తెలిసి, దానిని నిర్వర్తించుకొనుట కొఱకే భావము, భాష, చేత అని తెలియవలెను. అపుడు మూడు లోకములయందును, అతిక్రమణము లేక జీవించుట వీలగును. వ్యర్థభావము, భాషణములు, వ్యర్థమగు చేష్టలకు దారితీయును. కర్తవ్య కర్మ నిర్వర్తించుట, ఇతర సమయములలో మౌనమాచరించుట భక్తుల కర్తవ్యమై యున్నది. మౌనమనగా మూతి ముడుచుకొని యుండుట కాదు. మననము వలన ఏర్పడునది మౌనము. వారే మునులు. నిత్యమూ మనన ముండుచూ తనవంతు కర్తవ్యమును ఆచరించువాడు కృతకృత్యు డగును. మననము ప్రధానము. కర్తవ్యమునకు పూర్వము, అనంతరమూ, మననమే సాగించినచో క్రమముగా అతిక్రమణము లేని స్వభావము ఏర్పడును.

మననమందున్న ముని బుద్ధిలోకమున ఉండును. కావున కర్తవ్యాకర్తవ్యములు కూడ సులభముగా గ్రహించును. మననమట్లు

నిరతిక్రమణస్థితి యందుంచగలదు. అట్టి మననము లేనివాడు మనో లోకము నందుండుటచే కర్తవ్యము విషయమున పొరబడును. కేవలము మనస్సుతో నిర్ణయించువాడు తన స్వభావమునకు లోబడి యుండును కనుక, విచక్షతయందు స్పష్టత యుండదు. ఇట్టివారు తమ శక్తిపై ఆధారపడినవారు. మనోబలముకన్న దైవబలము గొప్పది. దైవస్మరణము వలన దైవబలము బుద్ధిని ప్రచోదనము గావింపగ, బుద్ధిబలము తోడైన మనస్సు సరియగు నిర్ణయములు చేయగలదు.

అవతారమూర్తియగు పరశురాముడు, మహత్తర శక్తి సంపన్నులైన దుర్వాస, విశ్వామిత్రులు, వారినుండి అతిక్రమణము తొంగిచూచి నపుడెల్ల మరుక్షణము తపస్సు కేగుటకు కారణమిదియే. మననము వలనే నిరతిక్రమణ సాధ్యము.

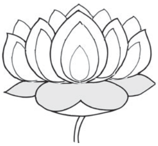

188. 'దుర్లభా'

లభింప శక్యము కానిది శ్రీమాత అని అర్థము. శ్రీమాత లభించుట అనగా దర్శన, స్పర్శన, సంభాషణాదులు ఆమెతో జరుగుట, ఎవ్వరునూ సాధింపదగిన విషయము కాదు. ఎటువంటి సాధనలచేతకూడా ఆమె సాధ్యపడదు. అసాధ్యురాలు. ఆమెకై ఆమె అనుగ్రహింపవలెనుగాని, తానుగా ఎవ్వరూ ఆమెను పొందలేరు. శ్రీమాత లభ్యమగుటకు చేయు ప్రయత్నములన్నియూ అహంకార పూరితములే కదా! అహంకారమున్నపుడే ప్రయత్నముండును. అది తామసికముగాని, రాజసికముగాని, సాత్వికముగాని అయివుండును. సాత్విక అహంకారములకు కూడ ఆమె లభించుట అసాధ్యము. ఆలిచిప్పలో ముత్యపు చినుకు పడుట ఆలిచిప్ప వశమున లేదు. సూర్యోదయపు వేళ మబ్బులు అడ్డు రావచ్చును. వేచి యుండుటయే కమలము పని. సాత్వికమగు సాధనయే భక్తుల కర్తవ్యము. సిద్ధి వారి ఆధీనములో లేదు.

పైవిధముగనే సమస్త కార్యముల నిర్వర్తనమునకు, అవి సిద్ధించుటకు, నడుమ తెలియనిదొకటి యున్నది. పరీక్షలు వ్రాసినను, ఫలితములకై వేచి ఉండవలెను కదా! మృష్టాన్న భోజనము ఎదురుగా ఉన్ననూ భుజించుటకు వీలుపడని సన్నివేశములున్నవి కదా! సంపద లున్ననూ, సుఖపడవలెనను నియమమేమియూ లేదు. ఆరోగ్య

మున్ననూ ఆయుర్దాయము మనచేతిలో లేదు. ఇట్లన్ని విషయము లందు దుర్లభత్వము గోచరించుచుండును. దైనందిన జీవితమంతయూ ప్రాప్తాప్రాప్తములుగా నడచును. లభించుట, లభింపకపోవుట జీవుల అధీనములో లేదు. ఎంత స్వాధీనుల మనుకున్ననూ జీవులు పరాధీనులే.

శ్రీమాత అనుగ్రహమే ప్రాప్తమునకు కారణము. జీవునికి వలసినవి లభించినపుడెల్ల, ఇందువలన లభించినవి అనుకొనుట ఒక తెలివి. ఆ తెలివి సత్యము కాదు. ఇందువలన, అందువలన అని భావించువారికి, ఎందువలనో తెలియని సన్నివేశము లేర్పడును. తనకు లభించినవి దైవమిచ్చినవని భావించుచూ, సంతుష్టిపడుట నిజమగు భక్తుల లక్షణము. అట్టివారు కర్తవ్య నిర్వహణమున శ్రద్ధ వహింతురు. లభించుట, లభింపక పోవుట దైవమునకే వదలి వేయుదురు. లభించిననూ, లభింపక పోయిననూ దైవానుగ్రహముగ భావింతురు.

ఎవనికెప్పుడేమి లభించునో, ఏమి లభింపదో ఎవరికినీ తెలియదు. ఆ సమస్తమును శ్రీమాత ఆధీనమున నున్నది. ఆమె అనుగ్రహము తెలియుట దుర్లభము.

189. 'దుర్గమా'

దాట శక్యము కానిది శ్రీమాత అని భావము.

దుర్గమనగా కోట. కోటను దుర్గము అనుటలో, ఛేదింపలేనిది, భేదింపలేనిది, దాటిపోలేనిది అని అర్థములు తెలియును. గమము అనగా సాగుట. దుర్గమము అనగా సాగిపోవుటకు వీలులేనిది.

శ్రీమాత సంకల్పము లేనిచో (అనుగ్రహము లేనిచో) సృష్టి యందు ఏ జీవియూ సాగిపోలేదు. అవరోధము లేర్పడును. జీవితమున అవరోధము లేర్పడుటకు కారణము దుర్గ అనుగ్రహము లేకపోవుటయే. ఇట్టివారికి అడుగడుగునా చిక్కులు పడుచుండును. ప్రతి చిన్న విషయమునందునూ అవరోధము, అంతరాయము లుండును. ఎప్పటికప్పుడు బంధములే కలుగుచుండును. కారణము దుర్గమత్వమే. "దుర్గాం దేవీగ్ం శరణ మహం ప్రపద్యే" అని ప్రార్థించుటయే పరిష్కారము. జీవిత గమనమున దుర్గమత్వము సహింపరాని వేదనను కలిగించును. అట్టివారికి దుర్గారాధనమే శరణ్యము. దానికే దుర్గా సప్తశతి. అదియే దుర్గా సప్తశ్లోకి.

శ్రీమాతను భక్తి ప్రపత్తులతో ఆరాధించువారికి దుర్గమ విషయములు కూడ సుగమము కాగలవు. కేవలము సుగమ మగుటయే కాదు, పయనము శోభాయమానమై, కీర్తివంతము కూడ యగును. శ్రీమాత దుర్గముడు అను రాక్షసుని వధించెను. అనగా

గమనమున దాటరాని అవరోధములు ఏర్పరచు రాక్షస ప్రజ్ఞ ఒకటి ఉన్నది. ఆ ప్రజ్ఞను హరించుటకు దుర్గారాధనమే ఉపాయమని అర్థము.

దుర్గాసూక్తము, దుర్గా సప్తశతి, దుర్గా సప్తశ్లోకి, లలితా సహస్ర నామ మందలి ఈ ఏబదియవ (50) శ్లోకము దుర్లభత్వమును, దుర్గమత్వమును నివారించగలవు.

190. 'దుర్గా'

దుర్గములు కలది అని అర్థము.

దుర్గ నవదుర్గయై యున్నది. అనగా తొమ్మిది కోటలు కలిగి యున్నది. అవియే నవావరణములు. అందుకే తొమ్మిది సంవత్సరముల వయసుకల కన్యలను దుర్గ అని పిలుతురు.

సృష్టికి నవావరణములు కలవు. తత్కారణముగనే సృష్టి గోచరించుచున్నది. మూలప్రకృతి, అష్టప్రకృతులు కలిపి తొమ్మిది ప్రకృతు లున్నవి. అష్టప్రకృతులు తొమ్మిదివది యగు మూలప్రకృతి నుండి దిగివచ్చినవే. దిగివచ్చినపుడు, సూక్ష్మమునుండి స్థూలమగుట జరుగును. ఆవిరి నీరగుట, నీరు మంచుగడ్డగుటగా ఎనిమిది లోకములు మూలప్రకృతినుండి ఏర్పడును. మూలప్రకృతి తత్త్వము నుండి ఉద్భవించును. ఈ మొత్తము తొమ్మిది ప్రకృతులు, తొమ్మిది చైతన్య స్థితులుగా, తొమ్మిది అవస్థలుగా తెలియనగును. ఈ తొమ్మిది అవస్థలూ మాయచే ఏర్పరచబడినవే. వీని నధిరోహించుటకు దుర్గ నారాధించుట సంప్రదాయము. "దుం దుర్గాయై నమః" అనునది ఈ సందర్భమున ఋషులందించిన మంత్రము. ఈ తొమ్మిది ఆవరణములలో, ఎనిమిది ఆవరణములు ఇంద్రాది దేవతలకు కూడ భయము కలిగించును. ఆవరణలకు మరియొక నామము వృత్రము. వృత్రాసురుడు అను రాక్షసుడు, ఇంద్రునకు అమితమైన భీతి

కలిగించెను. ఆ భీతినుండి తరించుటకు ఇంద్రుడు నారాయణుని ప్రార్థించెనట. నారాయణుడన్ననూ, నారాయణి యన్ననూ ఒక్కటియే. విష్ణువు యన్ననూ, వైష్ణవి యన్ననూ ఒక్కటియే. భయభీతులు కలవారికి దుర్గారాధనము అంజనము వంటిది. మానవునికి వెలుపల గల సృష్టియందు, అతని శరీరము లోపల యందూ ఈ తొమ్మిది ఆవరణలు ఉన్నవి. మానవుడు మూలప్రకృతిచేత, త్రిగుణములచేత, పంచభూతములచేత ఆవరింపబడియున్నాడు. అట్లే సృష్టియందు కూడ ఆవరింపబడియున్నాడు. ఈ ఆవరణములు దాటి 'తాను' ముక్తుడై యుండుటకు అన్ని ఆవరణములను శ్రీమాతగ దర్శించుట ప్రధానము. అట్లు దర్శించుటయే నిజమగు నవావరణ పూజ. ఎవరైనను అహంకరించినపుడు అది అంతయూ అమ్మ విలాసముగ చూడగలిగినపుడే నవావరణ పూజ జరిగినట్లు.

అజ్ఞానమునుండి పూర్ణజ్ఞానమునకు సోపానముగ తొమ్మిది మెట్లున్నవి. జీవులందు వారి పరిణామమును బట్టి ఈ తొమ్మిది స్థితులలో నుందురు. వారి ప్రవర్తనలందు మంచి చెడులను చూడక, వారున్న ఆవరణలను దర్శించుట సార్థక్యము కలిగించు సాధన. దీనినే వైష్ణవ సంప్రదాయమున 'వాసుదేవోపాసన' యందురు. విద్య అవిద్యలుగ శ్రీమాతయే జీవుల నావరించి యున్నపుడు, వానిని జీవుల చేష్టలుగ చూచుట ఒక ఎత్తు. శ్రీమాత మాయావరణగ చూచుట మరియొక ఎత్తు.

191. 'దుఃఖహంత్రీ'

దుఃఖములను అంతము చేయునది శ్రీమాత అని అర్థము.

సర్వదుఃఖములకు కారణము అజ్ఞానమే. జీవులు దురహంకారులగుటచే వారు సత్వగుణము నాశ్రయించి గుణాతీత స్థితితో అనుసంధానము చెందువరకూ దుఃఖములు తప్పవు. రజోగుణ దోషము వలన, ఇచ్ఛ పరిమితి దాటుటచే రజస్సు, తమస్సులు విజృంభించును. రజస్సునకు రావణుడు, తమస్సునకు కుంభకర్ణుడు ఉదాహరణములు. సత్వాధీనమున లేని రజస్సు, తమస్సులు, జీవులను అసుర (అజ్ఞాన) మార్గములందు చరింపజేయును. అట్టివారి చిత్తవృత్తులు వారి వశమున ఉండవు. అనియమిత చిత్తవృత్తి కారణముగ ఇంద్రియములు విజృంభించును. మనోభావములు చెలరేగి అతిక్రమించి ప్రవర్తించుట జరుగును. ఇట్టి అజ్ఞానమున పడిన జీవులు తమ జీవితమును దుఃఖమయము గావించుకొందురు. వీరికి పరిష్కారమేమి?

ఏ కొద్ది పుణ్యఫలముగనో శ్రీమాత ఆరాధనయందు రుచి కలిగినచో ఆమె దారి చూపును. క్రమముగ ప్రాథమిక విద్యల నందించును. వాని నాచరించుచుండగ జ్ఞానపర విషయములు తెలిసినవారు పరిచయమగుదురు. వారిద్వారా విద్యలను విశదీకరించుకొని ఆచరించుటలో సద్గురువు తారసిల్లును. ఆ మార్గమున

నడచుటలో క్రమముగ దుఃఖకారణములు ఉపశమించును. ఈ లోపున జీవుడు సత్వగుణము నాశ్రయించును. తత్కారణముగ పరహిత కార్యము లొనర్చుటకు ఉత్సహించును. దానములు చేయుటకు స్ఫూర్తి కలుగును. పరహిత యజ్ఞము, దానము అను గుణములు దైవధ్యానమునకు మార్గము చూపి యజ్ఞ దాన తపస్సులతో కూడిన జీవిత మేర్పడును. అపుడు ఇహ పరములయందు శాంతి లభించును. అట్టి జీవియందు దుఃఖకారణములు పరిపూర్ణముగ నశించును. ఈ విధముగ జీవులను శ్రీమాత దుఃఖములనుండి రక్షించును. తరింపునకు వలసిన తోడ్పాటు గావించును.

192. 'సుఖప్రదా'

సుఖమును ప్రసాదించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత తాత్కాలికముగ సుఖములే కాక శాశ్వత సుఖములు కూడ అందించును. తాత్కాలిక సుఖములు తాత్కాలికముగ ఆనందమును అందించును. సుఖము తాత్కాలికమైనపుడు మిగిలిన సమయములలో దుఃఖమే మిగులును. సుఖ దుఃఖములు ఎత్తు పల్లములుగా సామాన్యజీవుల జీవితము సాగుచుండును. సుఖమునకు కారణము జ్ఞానము. దుఃఖమునకు కారణము అజ్ఞానము. జీవుని యందు సురాసుర సంపత్తి సమన్వయింపకుండుట వలన, దేవతల ప్రజ్ఞ కారణముగ సుఖము, అసురప్రజ్ఞల కారణముగ దుఃఖము కలుగు చుండును. ద్వంద్వములను అనుభవించుచూ జీవుడు శాశ్వతమగు సుఖములకై పరితపించును. శాశ్వత సుఖము లభించవలెనన్నచో నిర్దిష్టమగు ఒక మార్గమును అనుసరించవలెను.

శ్రీమాత ఆరాధనము కారణముగ ప్రాథమికముగా భక్తి కుదిరిన జీవునకు, జ్ఞాన ఉపాసన కలుగును. భక్తి జ్ఞానముల సహాయమున నిత్య అనిత్య వివేకము కలిగి ముందుకు సాగును. శాశ్వత విలువలు గల విషయములయందు ఆసక్తి పెరుగుచు, అశాశ్వత విషయములందు ఆసక్తి తగ్గుచునుండును. అపుడు అనిత్యము, నశ్వరము అగు విషయములను క్రమముగా విసర్జించును.

అటుపైన శ్రీగురు కటాక్షమున యోగమున ప్రవేశించి ముక్తుడగును. ముక్తుడనగా ఎట్టి బంధములూ లేనివాడు. అతని జీవితమున బ్రహ్మానుభూతియే రసానుభూతిగా సాగును. అది శాశ్వతమగు సుఖానుభూతి. శ్రీమాత అట్టి సుఖమును ప్రసాదించు తల్లి.

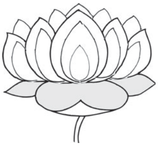

193. 'దుష్టదూరా'

దుష్టత్వమునకు, దుష్టత్వము కలవారికి దూరముగా నుండునదే శ్రీమాత అని అర్థము.

లోకహాని కలిగించు పనులు, అట్టి పనులను చేయువారు శ్రీమాత అనుగ్రహము పొందలేరు. శ్రీమాత శిష్టులనెట్లునూ అభివృద్ధి గావించుచుండును. దుష్ట చేష్టల నరికట్టుచుండును. ఆమెకు పక్షపాత బుద్ధి లేదు. దుష్టులను అరికట్టును. శిష్టులను రక్షించును. దుష్ట లింకనూ పతనము చెందకుండ కాచును.

తమ వృద్ధికై తాము పాటుపడువారు శ్రీమాత అనుగ్రహ పాత్రులు. తమ వృద్ధికి, ఇతరుల వృద్ధికీ పాటుపడువారు విశేష అనుగ్రహమును పొందుదురు. తమ వృద్ధికై ఇతరులను దోచుకొను వారు, హింసించువారు, దుఃఖములను కలుగజేయువారు శ్రీమాత అనుగ్రహమునకు పాత్రులు కాలేరు.

దుష్టులు వేరు. దుర్బలులు వేరు. దుర్బలురను శ్రీమాత బ్రోచును. వారిది బలహీనతయే కాని దుష్టత్వము కాదు. జీవులు తమ తమ బలహీనతలను అధిగమించుటకే దైవారాధన. శ్రీమాత అట్టివారిని అనుగ్రహించుచుండును. పరిమితత్వమే బలహీనత. అట్టి బలహీనత వలన ఏర్పడుచున్న దుఃఖములనుండి రక్షింపబడుటకు భక్తులు ఆరాధన చేయుదురు. వారికి చేయూత నిచ్చుట తన కర్తవ్యముగా శ్రీమాత భావించును.

మదించి అతిక్రమించుచూ, ఇతరులకు కష్టము, నష్టము, దుఃఖము కలిగించుట దుష్టత్వము. అట్టివారు కూడ శ్రీమాతను ఆరాధించుటకు ప్రయత్నింతురు. అట్టివారికి శ్రీమాత దూరముగ నుండును. అనగా వారియెడల సుప్తయై ఉండును. దుష్టులకైననూ బలము శక్తి స్వరూపిణియైన శ్రీమాతనుండి లభించును కదా! అట్టి శక్తితో వారు దుష్కార్యములు చేయుచున్నపుడు వారిని క్రమముగా శక్తిహీనులను చేయును. పదవియందున్నవారికి పదవీచ్యుతి కలుగును. ధనవంతులు దరిద్రులగుదురు. వారి శరీర ఆరోగ్యము నశించి తీరని రోగములకు గురియగుదురు. వారియందలి ఆమె శక్తి వారినుండి దూరము చేయుట ఈ నామమునకు అర్థము. మాట పడిపోవుట, కదల లేకుండుట, కళ్ళు పోవుట ఇత్యాదివన్నియూ వానికి తార్కాణము. అట్టి సమయమున జీవులు తక్షణమే శక్తిహీనులగుదురు. శ్రీమాత దూరమగుట సహింపరాని దురదృష్టము.

194. 'దురాచార శమనీ'

తన భక్తుల దురాచారములను శమింపజేయునది శ్రీమాత అని అర్థము.

సత్పురుషుడైనను కాలమునకు, దేశమునకు, కర్మమునకు లోబడుట జరుగుచుండును. అట్టి సమయమున వారినుండి దురాచారములు జరుగవచ్చును. కాని వారు దేశభక్తులగుటచే, అసహజములైన వారి దురాచారములు, ఆమె త్వరితగతిని శమింపజేయును.

"జ్ఞానులు సైతము నా మాయకు లోబడియే యుందురు. నా మాయ నెవ్వరికినీ దాటుటకు శక్యము కాదు. నా అనుస్మరణము వలన మాయను దాటుటకు వీలగును" అని శ్రీకృష్ణ భగవానుడు తెలిపినాడు.

మాయ క్రమ్ముట ఎప్పుడు ఎవ్వరి కెక్కడైననూ జరుగవచ్చును. అజ్ఞానులు మాయయందే జీవింతురు. జ్ఞానులకు సైతము మాయ క్రమ్ముట అనేకానేక గాథలలో గమనింతుము. కైకేయి ఒక రాత్రికి మాయలో పడినది. జానకి దినములో కొంత సమయము మాయలో పడి లక్ష్మణుని దూషించినది. మాయ క్రమ్మినపుడు దురాచారము జరుగవచ్చును. వస్తుతః దైవీ స్వభావము కలవారు మాయలో పడినపుడు దేవ్యారాధన బలమున మరల స్వస్థత పొందుదురు. కారణము దేవీ అనుగ్రహమే. తన భక్తుల దురాచారములను ఆమె శీఘ్రగతిని శమింపజేయును. దురాచారముల నన్నింటినీ శమింపజేసి, జీవుల నుత్తీర్ణులను చేయుటయే శ్రీమాత కారుణ్యము.

195. 'దోషవర్జితా'

శ్రీమాత దోషములు వర్జించినదని అర్థము.

సృష్టికార్యము ఒక అగ్నికార్యము. అట్టి కార్యమున కొన్ని మలినముల పుట్టుక తప్పదు. ఆ మలినములను ఆమె విసర్జించి అమలగా సృష్టియందు విస్తరించి యుండును. అట్టి మలినముల నుండియే దోషములు పుట్టును. మలిన దోషముల యందు ఆమె ఉండదు. అన్నము, అశుద్ధము అనునవి గమనించినపుడు, అన్నము నందామె యుండును. అశుద్ధమున యుండదు. అశుద్ధము విసర్జించ వలసినదే. అన్నము వండినపుడు పొగ, మసి ఏర్పడును. పొగను పీల్చరాదు. మసిని పూసుకొనరాదు. పొగ, మసి వచ్చునని అన్నము వండుట మానరాదు. అశుద్ధము లేర్పడునని అన్నము తినుట, నీరు త్రాగుట మానుట వివేకము కాదు. అన్నమును, నీటిని గొని, మల మూత్రములను విసర్జించుట ప్రాణికోటికి సహజము.

సృష్టి త్రిగుణాత్మకమగుటచే సత్వగుణమున కెంత ప్రాధాన్యత ఉన్నదో, రజోగుణమునకు, తమోగుణమునకు కూడా అంతే ప్రాధాన్యత ఉన్నది. మూడు గుణముల నుండి దోషములు పుట్టు చున్నవి. రజోగుణము లేనిదే ఎవ్వరునూ కార్యోన్ముఖులు కాలేరు. అట్లే తమోగుణము లేనిదే విశ్రాంతి, నిద్ర యుండవు. సత్వ గుణము లేనిచో స్థిమిత ముండదు. మూడు గుణములూ ఆవశ్యకమే.

మూడునూ దివ్యగుణములే. అవి శ్రీమాతనుండి ఉద్భవించినవి కదా! ఈ గుణములు నిర్వర్తింపబడుచున్నపుడు, అన్ని దోషములు కూడా ఏర్పడుచుండును. దోషములు ఎప్పటికప్పుడు నిర్మూలించుకొన వలెను. దోష విసర్జనము చేయనిచో దోషములు బలమై గుణములు మసకబారును. ప్రతినిత్యము శరీర మలినములు నిర్మూలించు కొననిచో శరీరము రోగగ్రస్తమగును కదా! అట్లే వాక్కు, ఇంద్రి యములు, మనస్సులను వినియోగించు చున్నపుడు కూడ దోషములు ఏర్పడవచ్చును. దోషములేని భాషణము, ఇంద్రియ పరితృప్తి, మనో భావన కలిగియున్నవాడు పూర్ణానందమును పొందగలడు. ఇట్లు మూడు లోకముల దోషములను నిత్యమూ విసర్జించుచూ జీవించు వాడు దేవీ ప్రకాశము కలిగి విరాజిల్లును.

అద్దమున్న చాలదు. దానిని నిత్యమూ పరిశుభ్రము చేసుకొను చుండవలెను. అప్పుడే ప్రతిబింబము స్పష్టముగా గోచరించును. జీవుడు దేవుని ప్రతిబింబమే. తనయందలి దైవము తనకు నిత్యమూ గోచరించవలెనన్నచో మనో ఇంద్రియ శరీరములందలి దోషములను నిత్యమూ విసర్జించుచుండవలెను. శ్రీమాత పరిపూర్ణ దోషవర్జిత. అందువలన ఆమెయందు శివతత్త్వము పరిపూర్ణముగ ప్రతిబింబించ వచ్చును. అందులకే ఆమె 'శివా' అయినది.

196. 'సర్వజ్ఞా'

సర్వమూ తెలిసినది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత, సృష్టి ఎఱుక. సృష్టియందలి సమస్త ప్రాణికోటి యందును ఆమె ఎఱుకయే పని చేయుచుండును. ప్రాణులు, ఎఱుక తమదనుకొందురు. జీవుల యందలి ఎఱుక శ్రీదేవియే. ఆ ఎఱుక ఆధారముగ జీవులు తమ తమ స్వభావములను బట్టి భావములను పొంది కార్యములను నిర్వర్తించుచుందురు. ఎఱుక లేనిదే భావన లేదు. సర్వభావములకూ మూలము ఎఱుకయే. భావములు లేని ఎఱుకను తెలిసినవాడు తనయందు చైతన్య స్వరూపిణిగా శ్రీమాత ఎట్లున్నదో తెలియగలడు. స్వభావమునం దిమిడిన జీవులకు వారి గుణ సముదాయములనుబట్టి భావము లేర్పడుచుండును. భావముల యేందే తిరుగాడువారు భావములకు మూలమైన ఎఱుకను గుర్తించ లేరు.

సినిమాతెరపై బొమ్మలు ఎల్లపుడూ పడుచుండగా, బొమ్మలు లేని వెండితెర నూహించుట కష్టము. భావములు ఎక్కడనుండి పుట్టుచున్నవో దానిని గమనించుట ధ్యానముగ శ్రీకృష్ణుడు భగవద్గీత యందు తెలిపినాడు. భావములు పుట్టుచున్న చోటును గమనించు మార్గమున క్రమముగ జీవుడు తనయందలి ఎఱుకను గుర్తించును. అట్లు తెలిసినవాడు ఆ ఎఱుకను అన్నిటియందు దర్శించుటకు

ప్రయత్నింపవలెను. ఆ ఎఱుకనుండియే సర్వమునూ పుట్టినవి. ఆ ఎఱుకయందే సకల జీవవ్యాపారములూ జరుగుచున్నవి.

శ్రీమాత అందరియందు తాను ఎఱుకగా యున్నది అని ఈ నామము తెలుపుచున్నది. అందువలన ఆమెకు సర్వమునూ తెలిసియే యుండును. ఆమెకు తెలియక సృష్టిలో జరుగునదేమియూ లేదు. ఆమెది సర్వజ్ఞత. శ్రీమాత తత్త్వము మనయందు యుండుటవలననే ప్రతిమానవుడు “నేనున్నాను” అని భావించుచున్నాడు. ఎఱుకయే లేనిచో ఈ భావనయే లేదు. తానున్నాను అను భావన ఆధారముగ ఇతర భావనలు అల్లుకొన్నవి. ఈ భావములకు అతీతముగ మనయందున్నది శ్రీమాత.

197. 'సాంద్రకరుణా'

ఘనమైన కరుణ కలిగినది శ్రీమాత అని అర్థము.

ఘనమనగా ఘనీభవించినది, బరువైనది అని అర్థము. శ్రీమాత కరుణ సాంద్రత కలిగినది. ఆమె యందు కరుణ పటిష్ఠముగా యుండును. జీవులయందు కరుణకన్న కఠినత్వము ఎక్కువగా నుండును. కఠినము 'అపరిపక్వ' స్థితి. కరుణ 'పండిన' స్థితి. సాంద్ర కరుణ పరిపూర్ణముగ పండిన స్థితి. కరుణగలవాడే 'కలవాడు'. కరుణ లేనివాడు శ్రీమాత అనుగ్రహమునకు నోచుకొనలేడు. కరుణ హృదయమునకు సంబంధించిన గుణము. హృదయమున దైవసాన్నిధ్యము పెరుగుకొలది సహించుట, క్షమించుట, ప్రేమించుట, కరుణ చూపుట యుండును. ఈ గుణములు తోటివారిని అవగాహన చేసుకొనుటలో ఏర్పడునవి. అవగాహన లేమియే కఠినత్వమునకు దారితీయును. కఠినత్వమున్నచోట తోటివారి కష్టనష్టములను గుర్తించుట యుండదు. తప్పు ఒప్పులను గమనించుటయే యుండును.

తప్పు ఒప్పులను చూచునది మనస్సు. వాని నవగాహన చేసుకొనునది హృదయము. హృదయము కలవారే ఇతరులను అవగాహన చేసుకొనగలరు. వారి కష్ట నష్టములలో భాగము పంచుకొనగలరు. ఓర్పుతోను, సహనముతోను బాధ్యతలను స్వీకరింపగలరు. ప్రేమతో ఆదరింపగలరు. తక్కువ సంస్కారమున్నవారిపై కరుణను ప్రసరింపజేయుదురు. క్షమ కలిగి యుందురు.

సర్వదేవతారాధనలూ హృదయమునకే గావింపుడని వాఙ్మయము తెలుపుచున్నది. హృదయమున దివ్యత్వము అవతరించు చున్నకొలది భావము యందు, భాషణముల యందు, కర్మల యందు పరిపక్వత ఏర్పడును. జీవులలో చేదు పిందెల వంటివారు కొంద రుందురు. పెరిగి గట్టిపడి కాయలవలె ఉండువారు కొందరు, పండిన పండ్లవంటి వారు కొందరు. ఈ పరిణామము లన్నియూ హృదయమున జరుగును.

శ్రీమాత కరుణ వర్ణింప శక్యము కానిది. తెలిసిన వారియందు, తెలియనివారి యందు, శిష్యుల యందు, దుష్టులయందు ఆమె కరుణ ప్రసరింపజేయుచునే యుండును. అందరి అభివృద్ధియయే ఆమె కోరును.

198. 'సమానాధికవర్జితా'

శ్రీమాతయందు సమానత్వమే కాని ఆధిక్య భావముండదు అని అర్థము.

సమాన, అధిక వర్జితా అని ఈ నామమును ద్వంద్వ నామముగా తెలియవలెను. శ్రీమాత అందరియందును సమానముగనే యుండును. ఉపాధులనుబట్టి హెచ్చు తగ్గులున్నవి గాని, ఉపాధి యందున్నది ఎప్పుడునూ ఒక్కటియే. ఉగ్గుగిన్నె నుండి సముద్రము వరకూ నిండిన నీరుండును. ఉగ్గుగిన్నెలో తక్కువ నీరుండుటకు కారణము నీరు కాదు. గిన్నె పరిమాణము. సృష్టియందు శ్రీమాత శక్తులు సమానము గనే వ్యాప్తి చెందియున్నవి. అధికము, అల్పము అను వ్యత్యాసములు శ్రీమాతకు లేవు. అందుకొనువారినిబట్టి యుండును. సూర్యకిరణ ములు సమానముగనే ప్రసరించును. కానీ చీకటి గృహములలోనికి అవి రాలేవు. కారణము గృహనిర్మాణ విధానమే. గాలి, వెలుతురు ఇంటిలోనికి ప్రవేశింపకపోవుటకు సూర్యుడు, వాయుదేవుడు కారణము కాదు. అట్లే నీరు, వేడిమి కూడ. విద్యుత్తు కొన్ని దీపముల యందు ఎక్కువగ వెలుగుట, కొన్నిటియందు తక్కువగ వెలుగుటకు కారణము దీపముల పరిమాణమే కాని విద్యుత్తునకు సంబంధించినది కాదు.

ఉపాధులలో ఉన్న వ్యత్యాసము వలన అందు వసించునది

చిన్నదిగను, పెద్దదిగను గోచరించును. అదే విధముగ సృష్టియందున్న ఉపాధులలో శ్రీమాత నిండి యున్నది. ఉపాధి భేదము వలననే స్థావరములు, జంగమములు, మానవులు, దేవతలు, అసురులు ఒకరి కొకరు భిన్నమై గోచరింతురు. అన్నిటియందున్న శ్రీచైతన్యము దర్శించువారికి అధికులని, అధములని భావించుట యుండదు. తెలియని వారికే ఈ భావనలు. తెలిసినవారి కంతయూ చైతన్య విలాసముగనే గోచరించును. తెలియుటకే మూలమైన శ్రీమాత ఈ కారణముగ ఆధిక్యమును చూపదు. ఆమె ఆధిక్యమును, అసుర భావమును వర్జించినది. ఆమె దృష్టిలో తాను అధికమను భావము లేదు. కనుక ఇతరులను గూర్చి అల్పులు అన్న భావన కూడ యుండదు. అధికుల మనుకొన్నవారే కొందరిని అల్పులుగ చూతురు. దివ్యత్వమును అనుసరించువారు దానిని వర్జింతురు. అట్టివారిని సౌజన్య మూర్తులందురు. చక్రవర్తి కుమారుడు అయివుండి కూడ, శ్రీరాముడు గుహునియందు, శబరియందు, వానరులయందు, అసురులయందు సమానత్వమునే గరపెను. అట్లే పూర్ణపురుషుడైన శ్రీకృష్ణుడు కూడ గొల్ల పిల్లలతో చల్దులారగించెను. ఆధిక్యత అను భావమును వర్జించినవారు అందరి హృదయములందు వసించగలరు.

199. 'సర్వశక్తిమయీ'

శ్రీమాత యందే సర్వశక్తులూ యిమిడి ఉన్నవి అని అర్థము.

ఈ జగత్తు అంతయూ శక్తిచేతనే నడపబడుచున్నది. చీమ, దోమ మొదలు గ్రహముల వరకూ అన్నియూ శక్తిచేతనే కదలుచున్నవి. శక్తిలేని పదార్థము జడము. అట్టి జడమేర్పడుటకు కూడ శక్తి ఆధారము. సర్వమూ శక్తిమయమే. అచేతనములయందు, సచేతనములయందు కూడ శక్తియే నిండి యున్నది. అణువు లోపల, అణువు బయట శక్తియే యున్నది. అన్నిటియందలి ఎఱుక, ప్రాణము, ఇచ్ఛ, జ్ఞానము, క్రియ, శక్తివలననే నిర్వర్తింపబడుచున్నవి. శక్తిలేనిచో సృష్టియే లేదు. సృష్టియందేమియూ ఏర్పడదు. అవరోహణ క్రమమున లోకము లేర్పడుటకు, ఆరోహణ క్రమమున మరల లయమగుటకు శక్తియే కారణము. లోకములకు వృద్ధికూడ శక్తి ఆధారముగనే కలుగును.

సృష్టియందు మార్పు సహజము. అట్టి మార్పును అనుస్యూతముగా నిర్వర్తించునది శక్తి. సృష్టి యందలి సమస్త శక్తులూ శ్రీమాతనుండియే ఉద్భవించుచున్నవి. సమస్త దేవతా శక్తులు, అసుర శక్తులు, ఆయుధములుగ నున్నది శ్రీమాత శక్తియే. "నా శక్తులే దేవతల ఆయుధములు; నాశక్తి లేశములే దేవతల శరీరములు" అని శ్రీమాత పలికినట్లుగ "లక్ష్మి తంత్రము"న కలదు. సృష్టియందలి స్థూల సూక్ష్మ శక్తులన్నియూ కలిపి పార్వతి అని తెలుపుదురు.

సృష్టి యందలి సమస్త శక్తులను మొహరించినచో అవి దుర్గగా అవతరించును. సృష్టిలో విపత్కరములగు పరిస్థితులు ఏర్పడినపుడు తన శక్తులుగా ఉన్న దేవతలు వానిని ఎదుర్కొన లేనపుడు, సర్వశక్తులతో కూడి, సృష్టి కవరోధము కలిగించు తనలోని భాగమైన అసుర శక్తిని నిర్మూలించును. సర్వశక్తిమయి అనగా సురాసుర శక్తి అని అర్థము చేసుకొనవలెను. దేవతల శక్తి మాత్రమే ఆమె అనుకొనినచో, అసుర శక్తి ఎక్కడనుండి పుట్టినది? సమస్తమునకు పుట్టినచోటు ఒక్కటియే. అదియే శ్రీమాత. సృష్టిపరిణామ కథయందు అతిక్రమించు శక్తులు సురులైనను, అసురులైనను దమింపబడుదురు. సురులయందు కూడ అప్పుడప్పుడు అసురభావము లేర్పడుట, అవి దండింపబడుట, పురాణములయందు పేర్కొనబడినవి. అట్లే అసురుల యందు సుర భావము కలవారు అనుగ్రహింపబడుట కూడ జరిగినది. సురులు అతిక్రమించినపుడు తానే స్వయముగ దండించును. ఆమె దండనము గానీ, అనుగ్రహము కానీ జీవులకు మంగళప్రదమే. కనుకనే తరువాతి నామము “సర్వమంగళా” అయి ఉన్నది.

200. 'సర్వ మంగళా'

సర్వ శుభ స్వరూపిణి శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత రూపమే మంగళ ప్రదము. శుభప్రదము. ఆమె గుణ విశేషములను భక్తితో హృదయమున కీర్తించువారికి సర్వ శుభములను కలుగజేయును. భక్తి శ్రద్ధలతో మంగళకరమగు ఆమె సహస్ర నామములను నిత్యము పఠించువారు, శ్రేష్ఠమైన సకల శుభములను, ఆమె అనుగ్రహమును పొందుదురు. పరమ పథమును కూడ పొందుదురు.

జీవితమును మంగళప్రదము గావించుకొనుటకు, శ్రీమాత సాన్నిధ్యమును అనుభవించుట కొఱకు ఈ క్రింది సూచనలు ఉపయోగకరములు.

1. శ్రీమాత ఆరాధనము.
2. తీరిక సమయములో అంతరంగమున నామస్మరణము.
3. సముచిత సంభాషణము. ఇతర సంభాషణములను విసర్జించుట. ఇతరులు అనుచిత సంభాషణ గావించునపుడు, మౌనము వహించి నామస్మరణము చేసికొనుట.
4. మంగళప్రదమగు రూప ధ్యానము హృదయమున గావించి కీర్తించుట.

5. అశుభ ప్రదేశములకు చనినపుడు, గృహమున చేరి స్నాన మాచరించుట.
6. అశుభ విషయములందు పాల్గొనకుండుట.
7. మంగళ ప్రదమగు వస్తువుల నెపుడూ దైనందినముగా వాడుచుండుట. అవి వరుసగా గంధము, పసుపు, కుంకుమ, అక్షతలు, కస్తూరి, కర్పూరము, సాంబ్రాణి, సువాసన లిచ్చు పుష్పములు యిత్యాదులు.
8. సుశబ్దములు, భాషణములతోపాటు, 'సు' వర్ణములనే వినియోగించుట. ఎఱుపు, సిందూరము, గులాబీ రంగు, పసుపు, తేనె వర్ణము, నీలము, లేత నీలము, లేతాకు పచ్చ, తెలుపు ఇవి 'సు' వర్ణములు. మట్టి రంగు, బూడిద రంగు, నలుపు నీలము, నలుపు రంగు వర్జనీయములు.
9. సూర్యకాంతి, చంద్రకాంతి దేహమునకు సోకునట్లు చూచుకొనుట.
10. ఉదయ, సాయం సంధ్యల యందు ఇంటియందు నూనె లేక నేతి దీపము లేర్పాటు చేసికొనుట. గృహము నందు చీకటి గదులుండరాదు. ఏ మూలను కీటకములు, బూజు, దుమ్ము చేరకుండా శుభ్రపరచుకొనుట.
11. దేహమునందు ఏర్పడు మలినములను విసర్జించుటయందు శ్రద్ధ కలిగి యుండుట. నోటియందు, శరీరమందు దుర్వాసన

లేకుండునట్లు శుభ్రపరచుకొనుట. అవసర మగుచో పలుమార్లు దంతధావనము, స్నానము ఆచరించుట, కాలి చేతి వ్రేళ్ళ గోళ్ళ నెప్పటికప్పుడు నిర్మూలించుకొనుట, శిరోజములను సంస్కరించుకొనుట. ఎట్టి పరిస్థితియందు జుట్టు విరబోసుకొని తిరుగరాదు.

పైవిధముగ మన సంప్రదాయమున మంగళ ఆచారములు కోకొల్లలుగా నున్నవి. వీనియందు శ్రద్ధ ప్రాథమికముగా నున్నచో, అది దైవమునందు శ్రద్ధగా పరిణతి చెందును. ప్రాతః సమయమున లేచుట, స్నానమాచరించుట, ముగ్గులు పెట్టుకొనుట ఇత్యాదివి కూడ ఇందులో భాగములే. తామస అహంకారము కలవారు వీనిని నిర్లక్ష్యము చేయుదురు. జీవితము మంగళ ప్రదము కావలెనన్నచో, అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ లోకములలోను, తమ పరిసరములలోను శుచి, శుభ్రత పాటింపవలెను. అపుడే మంగళ ప్రదమగు శ్రీమాత అనుగ్రహించును.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ బాలా త్రిపురసుందర్యై నమః ।

శ్రీ లలితా సహస్రనామ స్తోత్రరత్నము

ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం శ్రీమాత్రే నమః ।

మహాశక్తిః కుండలినీ బిసతంతు తనీయసీ ॥ 40

భవానీ భావనాగమ్యా భవారణ్య కుఠారికా ।
భద్రప్రియా భద్రమూర్తి ర్భక్తసౌభాగ్యదాయినీ ॥ 41

భక్తప్రియా భక్తిగమ్యా భక్తివశ్యా భయాపహా ।
శాంభవీ శారదారాధ్యా శర్వాణీ శర్మదాయినీ ॥ 42

శాంకరీ శ్రీకరీ సాధ్వీ శరచ్చంద్రనిభాననా ।
శాతోదరీ శాంతిమతీ నిరాధారా నిరంజనా ॥ 43

నిర్లేపా నిర్మలా నిత్యా నిరాకారా నిరాకులా ।
నిర్గుణా నిష్కళా శాంతా నిష్కామా నిరుపప్లవా ॥ 44

నిత్యముక్తా నిర్వికారా నిష్ప్రపంచా నిరాశ్రయా ।
నిత్యశుద్ధా నిత్యబుద్ధా నిరవద్యా నిరంతరా ॥ 45

నిష్కారణా నిష్కలంకా నిరుపాధి ర్నిరీశ్వరా ।
నీరాగా రాగమథనీ నిర్మదా మదనాశినీ ॥ 46

నిశ్చింతా నిరహంకారా నిర్మోహా మోహనాశినీ ।
నిర్మమా మమతాహంత్రీ నిష్పాపా పాపనాశినీ ॥ 47

నిష్క్రోధా క్రోధశమనీ నిర్లోభా లోభనాశినీ ।
నిస్సంశయా సంశయఘ్నీ నిర్భవా భవనాశినీ ॥ 48

నిర్వికల్పా నిరాబాధా నిర్భేదా భేదనాశినీ ।
నిర్నాశా మృత్యుమథనీ నిష్క్రియా నిష్పరిగ్రహా ॥ 49

నిస్తులా నీలచికురా నిరపాయా నిరత్యయా ।
దుర్లభా దుర్గమా దుర్గా దుఃఖహంత్రీ సుఖప్రదా ॥ 50

దుష్టదూరా దురాచారశమనీ దోషవర్జితా ।
సర్వజ్ఞా సాంద్రకరుణా సమానాధికవర్జితా ॥ 51

సర్వశక్తిమయీ సర్వమంగళా సద్గతిప్రదా । 52

Dhanista Publications

OTHER BOOKS THROUGH

MASTER K. PARVATHI KUMAR

The following books are available in: English (E), German (G), Spanish (S), French (F), Hebrew (H), Telugu (T), Hindi (HI) and Kannada (K) languages.

BOOKS :

1.	MITHILA –A New Age Syllabus	E/G/S
2.	THE AQUARIAN MASTER	E/G/S
3.	SOUND –The Key & Its Application	E/G/S
4.	ASHRAM LEAVES	E/G/S
5.	SANKHYA –The Sacred Doctrine	E/G/S
6.	VENUS –The Path to Immortality	E/G/S
7.	THEOSOPHICAL MOVEMENT	E/G/S
8.	SHIRDI SAI SAYINGS	E/G/S
9.	SPIRITUALITY IN DAILY LIFE	S
10.	THE MASTERS OF WISDOM	S
11.	MEDITATION & GAYATRI	S
12.	WISDOM TEACHINGS OF VIDURA	E/G/S
13.	ON HEALING	E/G/S
14.	SPIRITUAL FUSION OF EAST & WEST	E
15.	SRI SASTRY GARU	E/G/S/F/T
16.	THE AQUARIAN CROSS	E/G/S
17.	HERCULES –The Man & the Symbol	E/G/S
18.	MANTRAMS –Their Significance & Practice	E/G/S

19.	SRI DATTATREYA	E/G/S/T/HI
20.	SATURN –The Path to Systematised Growth	E/S
21.	JUPITER –The Path of Expansion	E/S
22.	MASTER E.K. –The New Age Teacher	E/G/S
23.	AMANASAKUDU	T/K
24.	VRUTRASURA RAHASYAM	T
25.	THE DOCTRINE OF ETHICS	E
26.	DHANAKAMUNI KATHA	T
27.	ANTARDARSANA DHYANAMULU	T
28.	THE SPLENDOR OF SEVEN HILLS	E/T/Hi
29.	DOCTRINE OF ETERNAL PRESENCE	E
30.	ASANGUDU	T
31.	SARASWATHI - THE WORD	E
32.	MANA MASTARU GARU	T
33.	GEETOPANISHAD (Sankhya Yogamu)	T
34.	GEETOPANISHAD (Karma Yogamu)	T
35.	GEETOPANISHAD (Jnana Yogamu)	T
36.	GEETOPANISHAD (Karmasanyasa Yogamu)	T
37.	‘OM’KARAM	T
38.	JYOTIRLINGA YATRA	T
39.	SRI LALITHA	T
40.	KATHA DEEPIKA	T
41.	MASTER C.V.V. (Birthday Message)	T
42.	MAITREYA MAHARSHI BODHALU	T

43.	MARUVU MAHARSHI BODHALU	T
44.	DEVAPI MAHARSHI BODHALU	T
45.	HIMALAYA GURU PARAMPARA	T
46.	OCCULT MEDITATIONS	E
47.	RUDRA	E
48.	Master C.V.V. - The Initiator - Master E.K. The Inspirer	E
49.	SAI SUKTHULU	T
50.	SRI KRISHNA NAMAMRUTAM	T
51.	On LOVE	E/G/S
52.	On SILENCE	E/G/S
53.	On CHANGE	E/G/S
54.	Sri GURUPADUKASTAVAM	T
55.	Master C.V.V. NOOTANA YOGAMU	T

BOOKLETS :

1.	LORD MAITREYA -The World Teacher	E/G/S/F
2.	THE WHITE LOTUS	E/G/S
3.	WISDOM BUDS	E/G/S
4.	SPIRITUALISM, BUSINESS & MANAGEMENT	E/G/S
5.	THE PATH OF SYNTHESIS	E
6.	THE ETHERIC BODY	E/G/S
7.	MARIA MAGDALENA	E/G/S
8.	TIME, THE KEY	E/G/S

9.	LISTENING TO THE INVISIBLE MASTER	E/G/S/F/H
10.	GOOD FRIDAY	E/G/S/F/H
11.	BHRIKTA RAHITA TARAKA RAJAYOGAMU	T/K
12.	MARRIAGE - A SACRAMENT	E
13.	MASTER C.V.V. YOGAMU-KARMARAHITYAMU	T
14.	POOJA VIDHANA PRASASTYAMU	T
15.	GAYATRI MANTRA PRASASTYAMU	T
16.	BHARATEEYA SAMPRADAYAMU	T

ధనిష్ఠ ఇతర ప్రచురణలు :

1. శ్రీ వినాయక వ్రతకల్పము
2. శ్రీ శరన్నవరాత్ర పూజావిధానము
3. శ్రీ హనుమాన్ చాలీసా
4. శ్రీ సూర్య పూజావిధానము
5. శ్రీ శివ హృదయము
6. శ్రీ మహాలక్ష్మి పూజావిధానము
7. శ్రీ వేంకటేశ్వర పూజావిధానము
8. శ్రీ విష్ణు సహస్రనామ స్తోత్రము
9. పురాణపురుషుని పూజా విధానము
10 శ్రీ దత్తాత్రేయ పూజా విధానము